

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

H) Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 3.

ÅREN

1866—1870.

ÖFVER-STÅTHÅLLARE-EMMETETS UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR

STOCKHOLMS STAD.

1. Om stadens allmänna beskaffenhet.

Stockholms stad, inom gränserna för jurisdiktionen, sådan den var före de tvenne genom Nådiga Brevven den 10 Augusti 1866 och den 23 Mars 1870 skedda förökningar samt med inberäkning af den s. k. Djurgårdsstaden och Blockhustullplatsen, innehöll, enligt af stadens Ingeniör meddelad uppgift, under nedan-skrifna år, i antal tomter:

År 1866	4,994.
» 1867	5,003.
» 1868	5,009.
» 1869	5,015.
» 1870	5,021.

hvilka, tillhöriga Kongl. Maj:t och Kronan, staden, allmänna bolag, fromma stiftelser och privata personer, äro belägna dels å fri och egen, dels å ofri eller stadens grund, samt Kongl. Maj:t och Kronans, Kgl. Amiralitets Krigsmans-kassans, Danviks hospitals, Sabbatsbergs och tomtens under N:o 5 uti kvarteret Hägerberget fria grund. Den upptagna tillökningen i tomternas antal är uppkommen genom tomts sönderstyckning i tvenne eller flere.

Arealen af Stockholms stad, inom nyss anförda gränser för jurisdiktionen samt med inberäkning af Djurgårdsstaden, i enlighet med den af v. Stadsingeniören R. Brodin verkställda ut-

Öfver-Ståthållare-Emmetets femårsberättelse 1866—1870. Stockholms stad.

räkning å den af Kongl. Topografiska Korpsen upprättade karta öfver Stockholm, utgör:

Tomter, upptagande:

a) hus med gårdsrum	qv.ref 4,615.
b) trädgårdar, åker och äng ..	» 7,019.
c) skogs-, berg- och hagmark ..	» 4,849.

Stadens berg-, grus- och strand-platser	469 »
Gator, torg och allmänna platser	2,135 »
Sjö	5,811 »

Summa 24,898 qv.ref.

Stockholms stad innehåller således inom dessa gränser 19,087 qv.ref land och 5,811 qv.ref sjö.

Någon så kallad stads- eller donations-jord, fördelad på stadens tomter eller anslagen till stadens borgerskap, eges icke af Stockholms stad.

Enligt de uti Kongl. Kammar-Kollegii skrifvelse den 5 November 1816 stadgade grunder för hemmantalsberäkningen, utgöra jordegorna, hvilka äro belägna inom stadens område, på malmarne och å Kungsholmen, tillsammans tretio hemmantal.

Kongl. Djurgården, omfattande Valdemarsön och Djurgårdens fastland, hvilken genom Kongl. Maj:ts Nådiga Bref af

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetat och utgivet af Statistiska centralbyrån – Stockholm, 1863-1912.

Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kungl. Maj:ts befallninghavande i Stockholms stad och i rikets 24 län avger underdåniga femårsberättelser av statistiskt innehåll.

Berättelserna består av två avdelningar.

Första avdelning består av följande rubriker:

- 1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet**
- 2. Innevånare**
- 3. Näringar**
- 4. Kommunikationsanstalter och varubyten**
- 5. Kameralförhållanden**
- 6. Politi.**

Andra avdelning är en tabellbilaga.

Statistiska centralbyrån samlar in och utger ett sammandrag för hela riket av samtliga femårsberättelsernas huvudsakliga innehåll.

Föregångare:

Kongl. maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Underdånig berättelse	1-46.
1. Om stadens allmänna beskaffenhet.....	1.
2. Stadens innevånare.....	2.
3. Näringar.....	4.
Tab. Litt. A. Jordbruk och Boskapsskötsel.....	5.
4. Kommunikations-anstalter, sjöfart, varubyten.....	6.
Tab. Litt. B. Varu-in- och utförsel, tulluppbörd, ankomna och afgångna fartyg.....	7-8.
Tab. Litt. C. Öfversigt af Ränste- och Kapital-försäkringsanstaltens i Stockholm ställning och verksamhet under åren 1866-1870.....	9-10.
Tab. Litt. D. Öfversigt af Stockholms Enskilda Banks ställning den 31 December 1866.....	11.
Tab. Litt. E. Öfversigt af Stockholms Enskilda Banks ställning den 31 December 1870.....	11.
Tab. Litt. F. Öfversigt af det, utaf Skandinaviska Kredit- Aktiebolaget, i Stockholm inrättade Afdelnings- Kontors ställning och verksamhet 1866-1870.....	11-12.
Tab. Litt. G. Öfversigt af Industri-Kredit-Aktie-Bolagets i Stockholm ställning vid 1870 års slut.....	12.
Tab. Litt. H. Öfversigt af följande 3:ne räkningars ställning vid hvarje års slut af femårsperioden 1866-1870.....	12.
Tab. Litt. I. Sammandrag af Stockholms stads Allmänna Pantlåneinrättnings lånerörelse under åren 1866-1870.....	13.
Tab. Litt. K. Öfversigt af Stockholms stads Brandförsäkrings- kontors ställning åren 1866-1870.....	13.
Tab. Litt. L. Öfversigt af Stockholms stads Brandstodsbolags till försäkring af lösegendom ställning åren 1866-1870..	14.
Tab. Litt. M. Försäkrings-Aktiebolaget Skandias Lifförsäkringsrörelse.....	14.
Tab. Litt. N. Försäkrings-Aktiebolaget Skandias Brandförsäkringsrörelse.....	14.
5. Kameralförhållanden.....	17.
6. Politi.....	17.
Tab. Litt. O. Utgifts- och inkomst-stat för polisen och nattbevakningen i Stockholm.....	19.
Tab. Litt. P. Utskänknings- och minuteringsställes fördelning inom hufvudstaden vid början af försäljningsåren den 1 Oktober 1866–den 1 Oktober 1871.....	21.
Tab. Litt. Q. Undervisningsanstalter: 1. Elementarläroverk.....	22.
Tab. Litt. R. Undervisningsanstalter: 2. Folkskolor.....	22.
Tab. Litt. S. Undervisningsanstalter: 3. Andra läroverk, ställda under Inseende af serskilda Direktioner.....	23-24.
Tab. Litt. T. Utdrag af Stockholms stads räkenskaper, utvisande Drätselnämndens 1:a afdelnings inkomster och utgifter under nedannämnda fem år.....	25-28.
Tab. Litt. U. Inqvarteringskommissionens inkomster och utgifter..	28.
Tab. Litt. V. Brandvaktskasse-administrationens inkomster och utgifter.....	28.

	Sid.
Tab. Litt. X. Kostnader för båtsmanshållet.....	28.
Tab. Litt. Y. Stockholms stads Drätselnämnds andra afdelnings inkomster och utgifter.....	29.
Tab. Litt. Z. Inkomster och utgifter till gatuläggning 1866-1870...	31.
Tab. Litt. Å. Öfversigt af verkställda gatuläggningsarbeten 1866-1870.....	32.
Tab. Litt. Ä. Öfversigt af använda materialier vid gatuläggningen.	32.
Tab. Litt. Ö. Inkomster och utgifter för gatubelysningen 1866-1870.....	33.
Tab. Litt. AA. Inkomster och utgifter för vattenledningen 1866-1870.....	34.
Tab. Litt. BB. Öfversigt af utgifterna för vattenledningens anläggande och utvidgande.....	35.
Tab. Litt. CC. Sjukvårdsinrättningar, förvaltade af serskilda styrelser.....	37.
Tab. Litt. DD. Sammandrag af Allmänna Skyddsföreningens räkenskaper 1866-1870.....	40.
Tab. Litt. EE. Af församlingarnas Skyddsföreningar utdeladt understöd 1866-1870.....	40.
Tab. Litt. FF. Sammandrag af Arbetsföreningarnas redogörelser 1866-1870.....	40.
Tab. Litt. GG. Serskilda understödsfonder och fattigvårdsanstalter..	41.
Tab. Litt. HH. Barnhus, Barnbördshus och Uppfostringsanstalter....	42.
Tab. Litt. II. Barmhertighets-inrättningar, som åt fattiga, egentligen ålderstigna, lemna bostad, jemte underhållsbidrag uti inrättningens fastigheter.....	42.
Tab. Litt. KK. Pensionsinrättningar och andra fromma stiftelser, till hvilka delegarerätt i allmänhet icke är beredd genom erlagda afgifter	43-45.
Tab. Litt. LL. Öfriga Pensionsinrättningar i hufvudstaden, till hvilka delegarerätt i allmänhet beredes genom avgifter, i de flesta fall årliga sådana.....	46.

Tabellbilagor	47-54.
Tab. N:o 1. Folkmängd.....	47.
Tab. N:o 2. Jordbruk.....	47.
Tab. N:o 3. Boskapsskötsel.....	47.
Tab. N:o 4. Skogshushållning.....	47.
Tab. N:o 5. Dödade rofdjur.....	47.
Tab. N:o 6. Husdjur, dödade af rofdjur.....	47.
Tab. N:o 7 a. Fabriker och manufakturinrättningar år 1870	48-49.
Tab. N:o 7 b. Handtverkerin år 1870.....	50.
Tab. N:o 8. Allmänna vägar, gästgifverin och skjuts.....	50.
Tab. N:o 9 a. Sjöfarten åren 1866-1870.....	51.
Tab. N:o 9 b. Handlande och deras betjening år 1870.....	51.
Tab. N:o 10. Jordområde och egendomar.....	51.
Tab. N:o 11. Laga skiften.....	51.
Tab. N:o 12. Krono-uppbörden.....	52-53.
Tab. N:o 13. Sparbanken.....	54.
Tab. N:o 14. Fattigvården.....	54.

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

H) Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 3.

ÅREN

1866—1870.

ÖFVER-STÅTHÅLLARE-EMMETETS UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR

STOCKHOLMS STAD.

1. Om stadens allmänna beskaffenhet.

Stockholms stad, inom gränserna för jurisdiktionen, sådan den var före de tvenne genom Nådiga Brevven den 10 Augusti 1866 och den 23 Mars 1870 skedda förökningar samt med inberäkning af den s. k. Djurgårdsstaden och Blockhustullplatsen, innehöll, enligt af stadens Ingeniör meddelad uppgift, under nedan-skrifna år, i antal tomter:

År 1866	4,994.
» 1867	5,003.
» 1868	5,009.
» 1869	5,015.
» 1870	5,021.

hvilka, tillhöriga Kongl. Maj:t och Kronan, staden, allmänna bolag, fromma stiftelser och privata personer, äro belägna dels å fri och egen, dels å ofri eller stadens grund, samt Kongl. Maj:t och Kronans, Kgl. Amiralitets Krigsmans-kassans, Danviks hospitals, Sabbatsbergs och tomtens under N:o 5 uti kvarteret Hägerberget fria grund. Den upptagna tillökningen i tomternas antal är uppkommen genom tomts sönderstyckning i tvenne eller flere.

Arealen af Stockholms stad, inom nyss anförda gränser för jurisdiktionen samt med inberäkning af Djurgårdsstaden, i enlighet med den af v. Stadsingeniören R. Brodin verkställda ut-

Öfver-Ståthållare-Emmetets femårsberättelse 1866—1870. Stockholms stad.

räkning å den af Kongl. Topografiska Korpsen upprättade karta öfver Stockholm, utgör:

Tomter, upptagande:

a) hus med gårdsrum	qv.ref 4,615.
b) trädgårdar, åker och äng ..	» 7,019.
c) skogs-, berg- och hagmark ..	» 4,849.

Stadens berg-, grus- och strand-platser	469 »
Gator, torg och allmänna platser	2,135 »
Sjö	5,811 »

Summa 24,898 qv.ref.

Stockholms stad innehåller således inom dessa gränser 19,087 qv.ref land och 5,811 qv.ref sjö.

Någon så kallad stads- eller donations-jord, fördelad på stadens tomter eller anslagen till stadens borgerskap, eges icke af Stockholms stad.

Enligt de uti Kongl. Kammar-Kollegii skrifvelse den 5 November 1816 stadgade grunder för hemmantalsberäkningen, utgöra jordegorna, hvilka äro belägna inom stadens område, på malmarne och å Kungsholmen, tillsammans tretio hemmantal.

Kongl. Djurgården, omfattande Valdemarsön och Djurgårdens fastland, hvilken genom Kongl. Maj:ts Nådiga Bref af

den 10 Aug. 1866 blifvit från och med den 1 Januari 1868 med Stockholm sammanlagd, är icke i tomteböcker upptagen och innehåller, enligt beskrifningen till den år 1824 af Brandenburg sammandragna karta öfver Djurgården,

Tomter	494	qv.ref 13	qv.st. 44	qv.f.
Åker och Ång	4,037	» 38	» 12	»
Skogs-, berg- och hagmark	11,293	» 95	» 31	»
Sjö (Ladu-, Husar- och Uggleviken, men icke Djurgårdsbrunnsviken och andelar af Djurgården omgifvande vatten)	435	» 22	» 50	»

Summa 16,260 qv.ref 69 qv.st. 37 qv.f.

Då från denna areal afdragas de i tvenne serskilda poster, under rubriken tomter, med tillsammans 201 qv.ref 25 qv.st., upptagna arealerna för Djurgårdsstaden och Galérvarvet, hvilka redan äro inberäknade i den för Stockholms stad ofvan intagna uppgiften, blifver *summan af Kongl. Djurgårdens areal 16,059 qv.ref 44 qv.st. 37 qv.f.*, hvaraf 15,624 qv.ref 21 qv.st. 87 qv.f. utgöras af land och 435 qv.ref 22 qv.st. 50 qv.f. af sjö.

Angående den *norr om Kongl. Djurgården belägna mark*, som sträcker sig norrut till kanalen vid Älkistan och hvilken, bestående af lägenheten Öfra Frescati och Bergshammars hage, genom Kongl. Brevet af den 23 Mars 1870 blifvit förklarad vara jemte Kongl. Djurgården med Stockholm sammanlagd, kunna icke några upplysningar meddelas, enär i Rikets General-Landtmäteri-Kontor ingen karta öfver denna trakt förefinnes.

För taxeringsvärdet af hus, tomter och jordar m. m. redotab. N:o 10. göres i bilagde tab. N:o 10.

För stadens *förskönande* och allmänna *förbättringars* införande har under dessa fem år icke obetydligt blifvit åtgjort. Deribland må nämnas ett vid Karolinska Mediko-Kirurgiska Institutet å Kungsholmen uppfördt bårhus; plank utanför Fatburen å Riddarholmen; provisorisk viktualievåg i Stadsgården; förändring af östra Slussgatan och Brunnsbacken å Södermalm; skjul å stadens materialgård; planering, grusfyllning och uppsättande af plank i Allmänna gränden i Djurgårdsstaden; väg mellan Karlbergskanalen och Mariedals egor samt Strandvägens sammanbindning med Pilgatan å Kungsholmen; utvidgning af nämnda kanal samt muddringar i Karlbergs- och Rörstrandsjöarne; hamnskoning vid Barnhusviken med tillhörande muddring; badsump vid Glasbruksgränden å Kungsholmen; ny genomfartsöppning under nya Kungsholmsbron; kaj utanför Riddar-

huset; nya Riddarholmsbron; kaj vid Riddarholmens östra och sydöstra stränder med flere arbeten å derintill liggande delar; gångbro af jern öfver Riddarholmskanalen; hamnskoning vid Hornstull; nya reservportar till slussen; ny strandgata vid Ladugårdslandsviken; ny jernvåg i Djurgårdsstaden samt lastbro vid Allmänna gränden derstädes.

Uti följande tabell redogöres för de af stadens Handels- och Ekonomi-Kollegium under ifrågakvarande tidrymd meddelade *tillståndsresolutioner* för uppförande af nya byggnader, för till- och påbyggnader samt större och mindre reparationer och förändringar inom egendommar, tillhörande enskilde.

	Till nybyggnad af		Till om- och påbyggnad.	Till reparationer och ändringar.	Summa.
	bouings- och fabrikshus.	uthus.			
År 1866	86	62	30	129	307
» 1867	50	63	31	215	359
» 1868	37	51	28	209	325
» 1869	37	45	24	152	258
» 1870	39	38	24	150	251
Summa	249	259	137	855	1,500

Om antalet af de under hvarje år i verkligheten utförda nybyggnader lemna tab. N:o 10b bland bilagorna Tab. N:o 10 närmare upplysning. Om än större prydlighet icke utmärker dessa nybyggnader framför de under förra perioden 1861—1865 tillkomna, torde de förra, på hvilka nyare tiders förbättrade byggnadsmetoder kunnat tillämpas, likväl i allmänhet ega något företräde, serdeles hvad bekvämlig inredning vidkommer; men vid jämförelse med antalet af de utaf Kollegium åren 1861—1865 meddelade, lika beskaffade tillståndsresolutioner, hvilket antal utgjorde 2,486, synes, att enskildes byggnadsföretag under den tidrymd, hvarom nu är fråga, befunnits i starkt nedgående, ett förhållande, som måste anses hafva orsakats af i allmänhet mindre gynnsamma konjunkturen under nämnda tid.

Att, sedan nya, efter tidsförhållandena afpassade Byggnads- och Gatulägnings-Ordningar för Stockholms stad under den 12 Maj 1870 i Näder utfärdats, tillämpning af dessa författningar skall på stadens yttre beskaffenhet och utseende komma att utöfva välgörande inflytande, anser Öfverståthållare-Embetet otvifvelaktigt.

2. Stadens innevånare.

För stadens folkmängd, dels enligt mantalslängderna och dels enligt Presterskapets summariska uppgifter, redogöres i tab. N:o 1. N:o 1 bland bilagorna, hvilken tabell jemväl angifver deras antal, som varit frie från mantalspenningar, äfvensom antalet af utskrifningsmanskap och approberade beväringsspligtige.

Af tabellen, om den sammanställs med motsvarande bilaga till förra femårsberättelsen, inhemtas, att folkmängden, som år 1865, enligt mantalslängden och Presterskapets summariska uppgifter, utgjorde resp. 126,180 och 133,361, sedan dess befunnits i jemn tillväxt. Väl angifva de, enligt nyss nämnda summariska uppgifter, för hvardera af åren 1866 och 1867 antecknade siffror högre tal, än för någotdera af åren 1868, 1869 och 1870, hva-

dan det antagandet vore berättigadt, att folkmängden, som för år 1867 upptages till 140,251 och för år 1868 till allenast 131,400, skulle sistnämnda år hafva minskats med 8,851 personer, men, enligt hvad Statistiska Central-Byrån upplyst, kunna de för åren 1866 och 1867 angifna tal, så vidt de grundats på förutnämnda summariska uppgifter, icke anses exakta, hvaremot de för åren 1868, 1869 och 1870 antecknade äro att betrakta såsom fullt tillförlitliga.

Antalet af *födde* och *döde* samt af *utflyttade* (emigranter) från Stockholm, har, enligt uppgift från Statistiska Central-Byrån, utgjort följande:

	Lefvande födde.	Döde.	Emigranter.		
			Män.	Qvinnor.	Summa.
År 1866.....	4,827	4,633	221	105	326
» 1867.....	4,628	3,870	484	207	691
» 1868.....	4,219	3,553	579	348	927
» 1869.....	4,392	4,384	652	419	1,071
» 1870.....	4,374	4,176	399	304	703
Summa	22,440	20,616	2,335	1,353	3,718

Under åren 1861—1865 utgjorde lefvande föddes antal 22,094 och dödes 20,750, vid jämförelse hvaraf med det i ofvannstående tabell uppgifna förhållande befinnes, att under nu ifrågasvarande fem år de föddes antal varit 346 större och de dödes 134 mindre än under tidrymden 1861—1865 och att de föddes antal med 1,824 öfverstigit de dödes. Till detta förhållande, hvilket, enligt hvad förra femårsberättelsen föranleder, fortgått sedan 1862, men som dessförinnan icke varit att anse såsom konstant för Stockholm, torde flere omständigheter hafva samverkat, deribland en på senare tider stegrad håg för sanitära förbättringars införande, som yttrat sig genom tillkomst af sundare bostäder, rymligare skollokaler för ungdom, m. m., äfvensom att, med undantag för kolerasjukdomen, hvilken år 1866, dock lindrigt, härstädes uppträdde, epidemiska sjukdomar af svårare beskaffenhet icke under perioden inträffat.

I afseende å *utflytningar* från Stockholm till främmande land, hufvudsakligen Förenta Staterna i Norra Amerika, visar tabellen, att, medan utflytningarnas antal till och med 1869 årligen varit i stigande, detsamma året 1870 icke obetydligt nedgått.

Någon genomgripande förändring i afseende å *folkets lynne, bildning, sedlighet, konst- och näringsflit* samt *välmåga* är för de år, denna berättelse omfattar, icke att omförmäla. Om än hågen att göra besparingar knappast kan anses ligga i folklynnets och, i fråga serskildt om de arbetande klasserna, välmågan bland dem således icke heller eger mera allmän spridning än förut, är dessa klassers berömvärda sträfvan till höjande af deras sedliga utveckling och den ekonomiska ställningens förbättrande dock omisskänlig. Den osedlighet, som gifver sig tillkänna genom gröfre lagbrott, har under de senare åren också varit i aftagande och i allmänhet förmärkes hos ungdomen bland alla folkklasser stigande håg att förvärfva kunskaper och bättre insigter i de yrken, de omfattat. Att folkskoleväsendets ordnande på ändamålsenligt sätt, i följd hvaraf hufvudstadens folkskolor, för hvilka längre fram i denna berättelse närmare redogörelse kommer att lemnas, blifvit under ifrågasvarande tidrymd af ökad antal lärjungar besökta, m. fl. af det allmänna beredda odlingstillfällen till dessa glädjande företeelser samverkat, är otvifvelaktigt, och serskildt böra de allvarliga bemödanden, hufvudstadens kommunalstyrelse, enligt den befogenhet, gällande lagstiftning i detta hänseende lemnar, ådagalagt för motarbetande af missbruket af *rusgifvande drycker*, villigt erkännas.

Följande tabell lemnar närmare redogörelse för antalet af de hos Polisdomstolen och Poliskammaren under ifrågasvarande tidrymd handlagda *fylleriförseelser* och till domstolarne för laglig behandling hänskjutna *gröfre brottmål*.

	Brott, hvarigenom människolif blifvit spildt.	Rån.	Förfalskningar.	Bedrägerier.	Stölder och snatterier.	Summa.	Fälde till ansvar för fylleri.
År 1866.....	7	7	29	42	791	876	2,361
» 1867.....	5	11	41	44	1,262	1,363	1,735
» 1868.....	2	4	31	92	1,871	2,000	1,558
» 1869.....	2	2	36	80	1,317	1,437	1,467
» 1870.....	2	1	13	41	1,382	1,439	1,444
Summa	18	25	150	299	6,623	7,115	8,565
Medeltal för år	3,6	5	30	59,8	1,324,6	1,423	1,713

Om de gröfre brottmålen antal jämföres med det i förra femårsberättelsen, pag. 5, antecknade, faller den tillökning, som i nu framlagda tab. redovisas, visserligen genast i ögonen, men härvid kan icke förbises dels folkmängdens tillväxt under perioden och dels den lätthet, hvarmed, genom polisinstitutionens allt mera vunna ändamålsenliga utbildning, gröfre brott och förbrytelser numera upptäckas. Någon relativt större benägenhet hos befolkningen för lagöfverträdelse, emot hvad förut må hafva varit händelsen, lär för den tidrymd, hvarom nu är fråga, således icke kunna förutsättas.

Inom stadens *fängelse* (för ransaknings- och polisfångar) hafva under perioden icke några anmärkningsvärda förändringar inträffat. Nytt Reglemente för fängelset har den 16 November 1869 vunnit Nådig fastställelse. Antalet *fångar* har utgjort, hvad följande tabell utvisar eller i medeltal 4,752 personer årligen.

	Ransakningsfångar.	Polisfångar.	Summa.
År 1866.....	498	4,536	5,034
» 1867.....	531	3,916	4,447
» 1868.....	678	4,343	5,021
» 1869.....	663	4,134	4,797
» 1870.....	615	3,848	4,463

Åren 1861—1865 utgjorde antalet 15,573 eller i medeltal 3,114 personer årligen.

Enär, för att tjena såsom bidrag till kännedom om folklynnets, Öfverståthållare-Embetet i senaste två embetsberättelser kortligen redogjort för *Stockholms frivilliga Skarpskytte-Förenings* tillkomst och verksamhet samt fortsatt redogörelse för denna förenings vidare utveckling således torde vara lämplig, har Öfverståthållare-Embetet, efter det förenings styrelse inkommit med berättelse härom för åren 1866—1870, ansett sig böra derur intaga följande:

”Angående *föreningens stynka* lemnar följande tabell upplysning:

	Tillhörande 1:sta beväringssklassen.	Tillhörande öfriga beväringssklasser.	Icke beväringsskyldige.	Summa.
År 1866.....	115	488	1,622	2,225
» 1867.....	62	410	1,440	1,912
» 1868.....	46	380	1,350	1,776
» 1869.....	50	350	1,200	1,600
» 1870.....	62	394	1,317	1,773

Hvad beträffar föreningens organisation, har föreningen till slutet af år 1870 fortfarande varit indelad på fyra bataljoner. De af den nyare taktiken betingade förändringar i senast utgifna exercisreglemente och den ökade betydelse kompaniet derigenom erhållit äfvensom det i förhållande till truppen vida större antal befäl, som numera erfordras, hafva emellertid föranlett, att föreningen mot slutet af år 1870 beslutat från och med innevarande års början organisera sig på en bataljon, sammansatt af fyra starka kompanier. Inom hvarje kompani tjenstgöra såsom befäl 1 kompanichef, 1 vice kompanichef, 4 plutonchefer, 6 troppchefer, 1 fankorporal, 6 korporaler och 6 vice korporaler. Allt befäl skall genomgå en serskild befälsskola med teoretiska och praktiska öfningar samt undergå en för de olika graderna afpassad examen.

Till grund för föreningens nya organisation har vidare lagts medlemmarnes indelning i tre klasser, nemligen: första exercisklassen, med skyldighet att deltaga i alla föreningens gemensamma öfningar; andra exercisklassen, med skyldighet att deltaga i en kompani- och en bataljonsöfning, hvartill serskild kallelse eger rum; och reserven, med rättighet, men icke skyldighet, att deltaga i öfningarna. Nedanstående tabell åskådliggör *planen för öfningarna* år 1871:

	Befälsöfningar		Rekryt- öfningar.	Kompani- öfningar.	Bataljons- öfningar.
	teoretiska	praktiska.			
Januari	I	n g a	ö f	n i	n g a r.
Februari	—	1	4	—	—
Mars	4	3	4	1	—
April	2	2	3	1	—
Maj	—	4	2	1	—
Juni	—	—	3	3	—
Juli	—	4	—	—	—
Augusti	—	—	—	—	3, deraf 1 fältmanöver
September	—	—	—	—	—
Oktober	Teoretiska föredrag hållas.	—	—	—	—
November		—	—	—	—
December	I	n g a	ö f	n i	n g a r.

Obs. Skjutbanorna hållas öppna från och med April. I Juli pågå kompaniens profskjutningar och föreningens enskilda täflingsskjutning. Den allmänna skarpskytte-täflingsskjutningen försiggår under förra hälften af September.

Den i senaste femårsberättelse omnämnda ingenjörafdelning har upphört. Deremot har inom föreningen upprättats en ambulanskår, för närvarande bestående af 16 man, som genom

3. Näringar.

Såsom i början af berättelsen erinras, eger icke Stockholm, i likhet med en del andra städer, s. k. stads- eller donationsjord, fördelad i lotter till brukning af resp. hus- och tomtigare, och ehuru jordbruk, af den omfattning att stadens bestånd kan anses hufvudsakligen på dylikt näringsfång grundadt, således icke finnes i Stockholm, idkas ändock härstädes, om än i jemförelsevis ringa utsträckning, *jordbruk* och *boskapsskötsel*. Enligt infordrade uppgifter, hvilka, enär de ej kunnat fullständigt kontrolleras, torde böra betraktas endast såsom approximativt riktiga, skall

godkänd examen visat sig hafva förvärfvat insigter för deras speciela verksamhet. Äfven har en mindre ryttartrupp bildats.

Föreningens fortfarande flitigt begagnade skjutbanor hafva år 1870 erhållit en väl behöflig tillökning i antal derigenom, att Kongl. Maj:t behagat uppdraga åt föreningens styrelse att för dertill anvisadt statsbidrag uti Karlbergs så kallade Djurgård anlägga en större skjutbana med skotthus. Denna bana, afsedd för gemensamt begagnande af eleverne vid Krigsskolan samt af Skarpskytteföreningens medlemmar, och hvarför kostnaden uppgår till närmare 8,000 r:dr, har 1,200 fots skottvidd samt sex rörliga taflo af jern, uppsatta på 800, 1,000 och 1,200 fots afstånd från skjutpaviljonen.

Gemensamma täflingsskjutningar för föreningens medlemmar hafva årligen varit anordnade. Derförutom har föreningens styrelse från och med år 1868 erhållit Regeringens förtroendeuppdrag att årligen för medlemmar af rikets samtliga skarpskytteföreningar anordna en allmän täflingsskjutning om af staten anslagna pris. *Skjutskickligheten* bland föreningens medlemmar synes af följande öfversigt:

	Antal täflande *).	Pristagare.	Af pristagarne uppnådda points.	Lossade skarpa skott.
1866.....	296	—	—	—
1867.....	—	—	—	44,870
1868.....	187	21	högst 65, minst 54	70,605
1869.....	185	20	» 66 » 54	45,255
1870.....	181	18	» 67 » 58	57,871

Föreningens utgifter uppgå i medeltal till 9,000 r:dr.

De inkomster, hvarpå Föreningen årligen kan räkna, utgöras deremot af:

Medlemmarnes årsavgifter, omkring.....	1,700 r:dr.
Passiva ledamöters bidrag, omkring	300 »
Statens bidrag, omkring	4,000 »

Summa 6,000 r:dr.

För att betäcka den icke obetydliga brist, som således uppstår, har föreningen måst använda sitt genom gåfvor förut förvärfvade kapital, hvaraf dock numera allenast en mindre summa återstår. Föreningens förhoppning att den kommun, till hvars försvar föreningen bildats, skulle, i likhet med hvad man erfärit från andra kommuner, der skarpskytteföreningar uppstått, genom anskaffande af lämpliga exercislokaler i någon mån underlätta de ekonomiska svårigheterna, har tyvärr ej ännu gått i fullbordan."

den egovidd, som i Stockholm för jordbruksändamål användes, upptaga, inom

Klara	församling	8 ³ / ₄ tunnland.
Jakob och Johannes	d:o	76 »
Maria	d:o	123 »

*) För deltagande i täflingsskjutning fordrades, att skarpskytt 3:ne serskilda gånger under årets lopp uppnått 40 points i serie af 10 skott, eller ock 20 points i 5 skott vid den förberedande profskjutningen, allt på 600 fots afstånd och 10-ringad taffla med 6 fots diameter.

Katarina församling	230 tunnland.
Kungsholms d:o	427 ¹ / ₂ »
Ladugårdslands d:o	2,780 »
Adolf Fredriks d:o	250 »

Tillsammans 3,895¹/₄ tunnland.

Deraf:

Trä-, humle- och kålgård	200 ¹ / ₄ »
Åker och annan jord	919 »
Naturlig äng	552 ¹ / ₂ »
Skogbärande mark	2,223 ¹ / ₂ »

För egovidd, använd till odling af olika sädesslag och jordfrukter, för utsädet, för skörden utan utsädesafdrag och för antalet af underhållna kreatur, allt vid 1870 års slut, redogöres

Tab. Litt. A. summariskt i nedanstående tab. Litt. A.

Beträffande de, såsom föremål för femårsberättelserna uppgifna frågor, på hvilka näringsfång hufvudstadens bestånd hufvudsakligen grundas, om naturen af dess handel, tillförsel af landets öfverskottsprodukter, afsättningsorter och kommunikation med desamma, återopas hvad tab. N:is 7a, 7b, 9a och 9b bland bilagorna innebålla angående hufvudstadens fabriker och manufaktur-inrättningar, handtverkerin, sjöfart och handel. På frågan, huruvida under de år, berättelsen omfattar, stadens handel och näringar stigit eller fallit samt hvilka gynnande eller ofördelaktiga konjunkturen förorsakat någotdera af dessa förhållanden, lemna ock förutnämnda tabeller, jemförda med hvad rörande dessa ämnen i förra femårsberättelsen meddelats, i allmänhet upplysande svar.

Tab. N:o 7a. Tab. N:o 7 a angående fabriker och manufaktur-inrättningar 1870 visar, jemte dessas antal, den vid inrättningarna

begagnade drifkraft, m. m., tillika myckenheten af tillverkningarna och dessas värde, hvilket senare redovisas, dels serskildt för hvarje fabriksklass och dels sammanlagdt för alla i tabellen upptagne fabriker och inrättningar. Jemförelse mellan detta tillverkningsvärde, utgörande 19,064,244 r:dr 2 öre, och det enligt förra femårsberättelsen vid 1865 års slut antecknade, hvilket utgjorde 17,589,373 r:dr, berättigar till antagande, att äfven om fabriksnärigen i Stockholm icke under ifrågavarande period gjort så betydande framsteg, som vid 1865 års utgång befanns hafva varit fallet, i det då utrönta tillverkningsvärde med nära fem och en half millioner r:dr öfversköt det vid 1860 års slut antecknade, så har den emellertid icke gått tillbaka, utan visat någon, om än ej serdeles betydlig tillväxt.

Af tab. N:o 7b angående handtverkerien 1870 inhemtas Tab. N:o 7b.

dels antalet handtverkare eller idkare af annan med handtverk jemförlig näring och deras arbetare, hvardera gruppen redovisande, huru många män och kvinnor under året i de serskilda yrkena haft anställning, och dels beloppet af den yrkenas innehafvare, hvarje yrke för sig och alla tillsammans, under året påförda bevillning för rörelsen. Antalet handtverkare eller idkare och deras arbetare, hvilket 1865 uppgick till 7,886 personer med en för rörelsen påförd bevillning af 29,290 r:dr, befinner, såsom tabellen visar, vid slutet af år 1870 utgöra 7,815 personer med ett till 27,076 r:dr påfördt bevillningsbelopp. Dessa siffror, med hvarandra sammanställda, antyda visserligen, att handtverkeriens ekonomiska ställning under den period, hvarom nu är fråga, icke varit fördelaktig, och ganska få handtverksidkare i Stockholm torde ega den för yrkenas drifvande i tillräckligt stort omfång nödiga kapitaltillgång, men om afseende fästes ute-

Tab. Litt. A.

Jordbruk och Boskapsskötsel.

	Höstsäd.	Vårsäd:		Potatis.	Andra rotfrukter.	Gräs och andra foderväxter		Andra växtslag.	Träde.
		Sträsäd.	Baljväxter.			till bete.	till skörd.		
Odlad egovidd använd till	23	86	9	125 ¹ / ₂	32 ¹ / ₂	8	317 ¹ / ₂	277	40 ¹ / ₂

	Hvete,		Råg,		Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärter.	Bönor.	Vicker.	Potatis.	Andra rotfrukter.	Gräs och andra foderväxter till hö.	Tobak.	Sockerbeter.
	höst-.	vår-.	höst-.	vår-.											
	Kub.f.	Kub.f.	Kub.f.	Kub.f.											
Hela utsädet af	24	8	55	—	46	306	153	23	2 ¹ / ₂	17	4,611	—	—	—	—
Hela skörden af (utan utsädet afdrag)	234	78	1,100	—	621	2,771	1,560	515	5 ¹ / ₂	125	35,151	42,148	70,975	4,531	2,450

	Hästar *)		Oxar.	Tjurar.	Kor.	Ungnöt under 2 år.	Får.	Getter.	Svin.
	öfver 3 år. under 3 år.								
	2 867	6							
Antal vid årets slut underhållne	2 867	6	23	4	1,246	6	76	16	682

*) Att af här uppgifna antal hästar endast en ganska ringa del begagnas till jordbruksändamål, torde knappast behöfva erinras.

slutande på arbetsskickligheten, lärer ej kunna nekas, att denna, genom ökade tillfällen för ungdom till erhållande af skolunder-

visning, jemväl sådan, som specielt afser yrkenas höjande, nu för tiden i allmänhet är större, än förut.

4. Kommunikations-anstalter, sjöfart, varubyten.

A) **Landkommunikationer.** Angående de gator och vägstycken, som under perioden blifvit ny- och omlagda, kostnaden därför m. m. hänvisas till det följande, der de utaf stadens Drätselnämnds Tredje Afdelning, genom hvilken förvaltningsmyndighet stadens gatuläggning besörjes, meddelade uppgifter härom finnas intagna.

Då landkommunikationens större eller mindre liflighet be-tingas bland annat af trafikledningens mera eller mindre ändamåls- enliga beskaffenhet, torde den, nu för tiden mera än förr, lifliga trafiken å hufvudstadens gator i viss mån få anses orsakad af det förbättrade skick, hvori dessa och allmänna platser numera befinnas. Att den fullständigt ordnade jernvägstrafiken från och till Stockholm jemväl — och det icke i ringa grad — bidragit till framkallande af berörda lifliga gatutrafik, derom vinnes stadgad öfvertygelse vid granskning af följande tabellariska öfversigt, utvisande antalet personer, hvilka under perioden blifvit *fortskaffade med bantåg* från och till Stockholm:

	Från Stockholm.	Till Stockholm.
År 1866	110,484	106,284
» 1867	158,837	154,085
» 1868	155,085	152,272
» 1869	155,809	154,343
» 1870	156,786	157,170
Summa	737,001	724,154

I hufvudstaden finnas två gästgifvaregårdar eller *skjutsinrättningar*, den ena å Norrmalm i huset N:o 24 vid Klara Norra Kyrkogata och den andra å Södermalm i huset N:o 64 vid Hornsgatan, derifrån skjuthästar, med och utan åkdon, efter sex timmar förut skedd beställning, erhållas. Skjutsningsskyldigheten är indelad på hufvudstadens *åkare*, som dessutom från serskilda stationer i olika stadsdelar betjena allmänheten med körslor af alla slag emot lega enligt fastställd taxa. För körslor, hvilka genom *hyrkuskarne* ombesörjas, är serskild taxa jemväl fastställd.

Under serskild kontroll af polismyndigheten finnas jemväl fem *bäraregillen* eller *stadsbudsexpeditioner* inrättade, som med effekters transporterande och hvarjehanda uppdrags uträttande tillhandagå mot viss, genom taxa bestämd, afgift.

Till den föreskrifna Tab. N:o 8: *allmänna vägar, gästgifverin och skjutsning*, förekomma för Stockholms stad, utöfver hvad nämndt är och den af Drätselnämndens Tredje Afdelning afgifna redogörelsen innehåller, icke några serskilda uppgifter att meddela.

B) **Sjökommunikationer.** Såsom i senast afgifna femårsberättelse blifvit anmärkt, intaga dessa kommunikationer, i följd af stadens belägenhet och talrikheten af dess befolkning, ett serdeles viktigt rum. För antalet dels seglande, dels med ångmaskin försedda, rederin i Stockholm tillhörande, fartyg, deras drägtighet

och samt å dem använde skeppares och sjöfolks antal m. m. eller i allmänhet för *sjöfarten*, så väl ut- som inrikes, lemna tab. N:o 9a bland bilagorna summarisk redogörelse. Som deraf Tab. N:o 9a framgår, att antalet seglande fartyg, hvilket vid 1865 års utgång upptogs till 89 st. om 8,427 nyläster, år 1870 minskats till 57 st. om 4,237 nyläster, torde omdömet, att konjunkturen för skeppsrederi i Stockholm, så vidt seglande fartyg angår, under perioden varit mindre fördelaktig, icke sakna befogethet. I fråga om ångfartyg, hvilkas antal år 1865 i då meddelade tabell upptogs till 22 st. om 632 nyläster, skulle, enligt nu framlagda tabell, antalet hafva år 1870 nedgått till 21 st. om 908 nyläster, men dessa siffror, hvilka lätt kunde framkalla förmodan, att äfven trafiken med ångfartyg under perioden minskats, angifva påtagligen endast sådana, hufvudsakligen till utrikes sjöfart begagnade ångfartyg, som, till följd deraf att besättningarna på- eller afmönstrat vid stadens sjömanshus, blifvit derstädes anmälda, ty enligt af stadens hamnkaptens lemnad uppgift, utgjorde år 1870, rederin i Stockholm tillhörande ångfartyg — oberäknadt 67 öppna, mindre ångslupar, medelst hvilka kommunikationen inom stadens område och närmast belägna trakter varit besörjd — 49 st. om 1,215 nyläster, hvaraf åter framgår, att ångfartygstrafiken under perioden betydligt ökats.

Vid bedömande af frågan om och i hvad mån Stockholms sjöfart i det hela under perioden till- eller aftagit, får ock tagas i betraktande det större eller mindre antal fartyg, hvilka med hitförda laster, såsom fraktsökande eller af andra anledningar, hit inlupit och i vissa fall, så vidt de utgöras af ångfartyg, uppehållit regelbunden kommunikation mellan hufvudstaden och andra orter, och då, enligt hvad af Kongl. General-Tullstyrelsen, på sätt nedan visas, blifvit meddeladt, antalet af de år 1870 dels *från ut- och inrikes orter hit ankomna* och dels *härifrån staden afgångna* fartyg utgjort resp. 11,397 och 12,209 stycken, i stället för resp. 6,211 och 5,569 stycken, hvartill antalet år 1865 upptogs, och, enligt hvad stadens hamnkaptens meddelat, 59 inhemska, andra orter än Stockholm tillhörande och 10 utländska eller tillsammans 69 ångfartyg om 2,084 nyläster, sistlidet år gjorde reguliera resor på Stockholm, vill deraf synas, att sjöfarten under ifrågavarande period befunnits i jemn tillväxt.

Angående förhållandet med hufvudstadens *handel och sjöfart* i öfrigt hafva af Kongl. General-Tullstyrelsen de uppgifter meddelats, som innefattas i efterföljande tab. Litt. B. Tab. Litt. B.

I den af Kronouppbördsverkets Kontrollkontor angående *handlande* och deras betjening uppgjorda tab. N:o 9b, Tab. N:o 9b, hvilken igenfinnes bland bilagorna, redovisas antalet af dem — män och qvinnor — som år 1870 i Stockholm idkat grosshandel och handel i bod eller från annat upplagsställe, jemte deras betjening, antalet utländingar, som undfått tillstånd att här idka handel, och beloppet af den samtliga handlande, i och för rörelsen, påförda bevilling. Om tabellen sammanställes med den i förra femårsberättelsen meddelade af samma slag,

synes, att de handlandes antal — betjening ej inräknad — hvilket år 1865 utgjorde 2,298 med en för rörelsen påförd be-
villning af 72,228 r:dr 31 öre, år 1870 ökats till 3,595 personer,
hvilka fått sig påförd bevillning för rörelsen med 78,825 r:dr
60 öre; antydande berörda jemförelse en för handeln under nu
ifrågavarande period fördelaktig konjunktur.

Beträffande anstalter i Stockholm, hvilka afse sparsamhetens
främjande samt kreditens och företagsamhetens underlättande,
äfvensom angående åtskilliga försäkringsanstalter meddelas:

Stockholms stads Sparbank, stiftad 1821 och hvars ändamål
är att af mindre bemedlade personer, i synnerhet af den arbe-

tande och tjenande klassen inom hufvudstaden, emottaga och
genom räntegodtgörelse till delegarnes nytta förkofra smärre
summor, har under perioden hållits öppen för insättning, upp-
sägning och uttagning af penningar alla söcknedagar från kl. 9
f. m.—1 e. m. och kl. 5—7 e. m., hvilka tider dock endast vid
hufvudkontoret iakttagas. I folkskolelokalerna finnas jemväl
afdelningskontor inrättade, som för insättning m. m. Lållas öppna
alla söcknedagar kl. 4—6 e. m. Äfven å Djurgården är ett
afdelningskontor inrättadt, hvilket för insättning och uppsägning
af penningemedel hålles tillgängligt under Maj—Oktober hvarje
helgfri Onsdags och Lördags e. m. kl. 6—8. Uti det den 20
April 1867 fastställda, förnyade reglemente för sparbanken

Tab. Litt. B.

Varu-in- och utförsel, tulluppbörd, ankomna och afgångna fartyg.

Värde:		1866.	1867.	1868.	1869.	1870.
af varor, som tullfritt disponerats eller förtullats, såväl omedelbarligen vid införseln, som o-k från nederlag eller transitupplag..... R:mt R:dr		34,091,165 80	34,881,250 98	37,416,918 97	39,542,686 63	42,091,347 56
deraf belöper sig på varor från Finland..... " "		1,991,349 63	2,688,509 93	1,862,042 48	1,622,825 24	2,321,501 26
af varor, som upplagts på nederlag..... " "		9,081,243 73	8,729,052 12	10,339,722 63	11,266,136 32	11,002,639 59
af varor, som utförts, för så vidt det ej egt rum från nederlag eller transitupplag..... " "		14,473,096 71	16,109,049 —	16,890,062 34	15,968,531 12	17,495,287 73
deraf belöper sig:						
på trävaror..... " "		841,280 22	1,110,595 86	1,188,758 70	943,928 60	1,001,498 41
på varor till Finland..... " "		1,146,263 88	895,091 99	1,606,903 28	1,521,552 85	1,899,477 87
af varor, som utförts från nederlag..... " "		186,479 13	383,370 04	337,185 47	239,989 19	456,756 36
Tulluppbörd:						
af inkommande utrikes trafiken:						
tull..... " "		4,583,682 02	4,069,981 82	5,109,936 83	4,959,709 99	5,558,589 46
nederlagsafgift..... " "		26,959 65	29,342 67	33,537 67	35,978 24	37,510 —
transitoafgift..... " "		878 18	983 49	1,182 27	1,164 51	315 80
lastpenningar..... " "		33,701 40	36,927 86	38,155 95	37,000 25	38,125 15
fyr- och båkaafgift..... " "		41,747 20	41,464 07	44,289 40	42,013 58	42,873 35
af utgående utrikes trafiken:						
nederlagsafgift..... " "		409 13	879 88	815 17	592 55	1,102 85
lastpenningar..... " "		21,701 40	22,023 61	24,550 75	24,094 85	21,172 55
fyr- och båkaafgift..... " "		37,483 02	37,678 42	40,421 22	38,180 73	40,327 14
af inrikes trafiken:						
fyr- och båkaafgift..... " "		16,044 13	8,987 13	8,038 55	7,171 57	Afgiften upphört
Utförsel till utrikes orter:						
af stångjern..... Centner		1,002,747 —	1,215,112 —	1,007,324 —	961,910 —	921,224 —
af tjära..... "		38,166 —	65,046 —	56,535 —	58,676 —	57,321 —
Tillförsel sjöledes från inrikes orter:						
af brännvin..... Kannor		1,620,265 —	1,362,565 —	621,889 —	1,088,447 —	879,194 —
Fartyg:						
<i>ankomna:</i>						
från utrikes orter..... Stycken		1,378 —	1,438 —	1,598 —	1,425 —	1,561 —
utgörande dessas lastdräktighet..... Nyläster		57,781 —	56,459 —	59,708 —	57,677 —	58,726 —
från inrikes orter..... Stycken		4,959 —	3,970 —	3,294 —	9,278 —	9,836 —
<i>afgångna:</i>						
till utrikes orter..... Stycken		1,222 —	1,427 —	1,543 —	1,335 —	1,524 —
utgörande dessas lastdräktighet..... Nyläster		47,206 —	53,814 —	55,511 —	50,797 —	54,012 —
till inrikes orter..... Stycken		4,404 —	2,969 —	2,354 —	9,971 —	10,685 —

bestämmas, bland annat, att ingen får derstädes insätta mera än 500 r:dr om året och att ingen må ega större summa insatt än 5,000 r:dr r:mt. I afseende å utlåningen är samma lånereglemente gällande, som förut. Värdet af sparbanken tillhörande fastigheter i Stockholm utgör 430,600 r:dr. Kapitalbehållning vid 1870 års slut: 537,298 r:dr 6 öre. Inkomster 1870, bestående af räntemedel och hyror: 455,445 r:dr 33 öre. Utgifter samma år: 425,945 r:dr 66 öre. Angående sparbankens rörelse och Tab. N:o 13. ställning under perioden lemna för öfrigt tab. N:o 13 bland bilagorna närmare redogörelse.

Ränte- och Kapitalförsäkringsanstalten i Stockholm, bildad 1850, hvars ändamål är att emottaga och göra fruktbärande större eller mindre besparingar för att derigenom bereda insättare antingen lifränta eller kapital att lyftas på en gång och som den 22 December 1869 erhöll nytt reglemente, har under ifrågasvarande femårsperiod betydligt utvecklat sig och mottager numera insättningar från hela riket. Serdeles genom bemödanden af den i hufvudstaden år 1869 bildade s. k. Fosterländska Föreningen har icke obetydligt antal af den arbetande klassen förmåtts insätta sina besparingar i Ränte- och Kapitalförsäkringsanstalten till stor båtnad för kommande tiders fattigvård. Insättningarna utgjorde:

år 1866.....	92,527 r:dr
» 1867.....	120,311 »
» 1868.....	175,929 »

år 1869..... 374,529 r:dr

» 1870..... 644,961 »

Öfver anstaltens ställning och verksamhet i öfrigt under perioden meddelar å följ. sid. stående tab. Litt. C. sum- Tab. Litt. C. marisk öfersigt.

Fosterländska Föreningen, hvars ändamål är att, till minskande af fattigdomens fortgående tillväxt och dess menliga följder, företrädesvis hos de talrika klasser, hvilka för sitt uppehälle och sin utkomst äro hänvisade till sin arbetsförmåga allena, genom upplysning, råd och uppmuntringar framkalla sjelfverksamhet och bemödanden att medelst sparsamhet under yngre dagar söka förbättra sina lefnadsvilkor och betrygga sin och de sinas framtid, blef, efter uppmaning af H. M. Drottning Lovisa och efter inbjudning af ett större antal riksdagsmän och andra allmänt aktade personer, vid sammanträde den 18 Juni 1869 grundlagd.

Föreningen har sökt verka för sitt mål ej blott genom skrifter om betydelsen af egna bemödanden för framtidens betryggande samt upplysning om det gagn, lif-ränteanstalten i sådant afseende lemna, utan ock genom betalning af förvaltningsbidraget till Stockholms Ränte- och Kapitalförsäkringsanstalt vid insättningar af mindre bemedlade personer inom hufvudstaden samt genom premier till dem. Intill 1870 års utgång hade föreningen i berörda afseende utgifvit 2,295 r:dr 26 öre.

Forts. af Tab. Litt. B.

	1866.	1867.	1868.	1869.	1870.
Det å förra sidan uppgifna värdet af varor, införda från eller utförda till utrikes orter, innefattar likväl äfven följande värdebelopp af guld och silfver, nemligen:					
Införsel:					
<i>Guld:</i>					
arbetadt..... R:mt R:dr	65,433	71,978	35,513	24,242	39,916
myntadt..... " "	120	440	30,673	5,000	571
oarbetadt..... " "	76 50	—	—	121,448	1,122
<i>Silfver:</i>					
arbetadt..... " "	12,776 50	18,909 45	29,970 15	17,723 80	28,700 55
myntadt..... " "	113,610	7,457	6,416	25	223
oarbetadt..... " "	26 80	40 20	—	806,326 24	—
Summa R:mt R:dr	192,042 80	98,824 65	102,572 15	974,765 04	70,532 55
Utförsel:					
<i>Guld:</i>					
oarbetadt..... R:mt R:dr	850	—	—	—	—
<i>Silfver:</i>					
arbetadt..... " "	3,615 60	345	—	—	—
myntadt..... " "	—	200	1,086,600	400,000	500,000
oarbetadt..... " "	559,038 62	—	127,913 72	7,168 33	—
Summa R:mt R:dr	563,504 22	545	1,214,513 72	407,168 33	500,000
När värdet af infördt guld och silfver afdrages, utgör återstående importvärdet, deruti inbegripet det af på nederlag upplagda varor..... R:mt R:dr	42,980,366 73	43,511,487 45	47,654,069 45	49,834,057 91	53,023,454 60
När värdet af utfördt guld och silfver afdrages, utgör återstående exportvärdet, deruti inbegripet det af från nederlag utförda varor..... " "	14,096,071 62	16,491,874 04	16,012,734 09	15,801,351 98	17,452,044 09

Inom loppet af de två första åren af sin verksamhet har Föreningen till alla delar af landet spridt omkring 32,000 exemplar diverse skrifter jemte flere tusen exemplar tabeller till upplys-

ning om kapitalinsättningarnas tillväxt genom ränta och arfsvinst efter aflidne delegare samt prospekter och insättningsblanketter. Utgifterna derfor hafva utgjort 3,200 r.dr.

Tab. Litt. C. Öfversigt af Ränte- och Kapital-försäkringsanstaltens i Stockholm ställning och verksamhet under åren 1866—1870.

	1866.		1867.		1868.		1869.		1870.	
1:o Inkomster:										
insättningar ¹⁾ R:mt R:dr	92,527	—	120,311	—	175,929	—	374,529	—	644,961	—
upplupna räntor..... " "	54,197	68	60,857	03	72,022	37	86,996	39	118,950	22
kontant erlagda förvaltningsafgifter..... " "	2,430	69	3,984	30	4,835	07	11,910	09	17,061	10
från förfallna medels konto öfverflyttade till besparingsfonden..... " "	4	44	134	95	108	86	8	48	76	94
försålda reglementen..... " "	11	—	7	—	11	—	36	—	122	—
Summa inkomster R:mt R:dr	149,170	81	185,294	28	252,906	30	473,479	96	781,171	26
¹⁾ deraf:										
med vilkor om återbetalning vid dödsfall..... R:mt R:dr	49,980	—	78,091	—	113,999	—	262,624	—	541,956	—
utan sådant förbehåll..... " "	42,547	—	42,220	—	61,930	—	111,905	—	103,005	—
R:mt R:dr	92,527	—	120,311	—	175,929	—	374,529	—	644,961	—
2:o Utgifter (förutom utbetalningar från förfallna medels konto):										
a) utbetalda samlade kapital ²⁾ R:mt R:dr	18,246	27	17,131	90	19,458	44	23,461	56	29,849	43
d:o arfs- och räntevinster ³⁾ " "	1,260	77	1,526	58	2,659	48	2,877	95	3,554	26
d:o i anledning af dödsfall..... " "	2,546	05	3,007	13	2,244	29	5,819	99	5,003	60
d:o lifräntor (se äfven 13:o a)..... " "	805	20	1,473	86	1,516	20	1,838	48	1,901	27
d:o förvaltningsomkostnader..... " "	4,422	48	4,250	—	6,415	27	7,312	62	9,392	71
d:o till understöd åt mamsell Fristedt..... " "	50	—	50	—	50	—	50	—	50	—
b) öfverflyttade till förfallna, men icke lyftade medelskonto..... " "	841	90	1,660	48	378	32	534	11	554	40
c) afskrifna å inventarie-konto..... " "	—	—	—	—	—	—	394	42	782	47
d) reserverade:										
för obetalde förvaltningskostnader..... " "	267	39	648	36	712	57	1,036	14	3,354	90
" outtagna lifräntor..... " "	645	03	1,215	57	1,380	04	1,473	77	1,799	61
" tillökning i årets lifräntor..... " "	389	59	828	46	914	45	932	25	1,014	70
Summa utgifter R:mt R:dr	29,474	68	31,792	34	35,729	06	45,731	29	57,257	35
²⁾ till antal personer.....	25		28		34		39		49	
³⁾ " " d:o.....	24		26		29		34		33	
3:o Behållning vid årets slut (oberäknadt medel under 4:o), fördelad å de olika fonderna:										
a) besparingsfonden..... R:mt R:dr	960,466	36	1,096,902	67	1,310,226	73	1,732,583	—	2,452,982	49
b) lifräntefonden..... " "	17,623	—	33,836	62	36,781	90	41,187	53	43,569	64
c) reservfonden..... " "	4,018	57	4,870	58	5,778	48	6,765	25	7,897	56
d) Mamsell Albertina Björnstedts donationsfond..... " "	14,223	74	14,223	74	14,223	74	14,223	74	14,223	74
Summa behållning R:dr	996,331	67	1,149,833	61	1,367,010	85	1,794,759	52	2,518,673	43
4:o Medel:										
reserverade (specifikation se 2:o d)..... " "	1,302	01	2,692	39	3,007	06	3,442	16	6,169	21
förfallna, men icke lyftade..... " "	1,293	09	2,544	60	1,352	70	1,374	12	1,344	67
Summa R:mt R:dr	2,595	10	5,236	99	4,359	76	4,816	28	7,513	88
5:o Utgående balans (innefattande behållning under 3:o och reserverade samt förfallna, men ej lyftade medel under 4:o) till påföljande året, nemligen:										
kontant i kassan..... R:mt R:dr	7,209	15	1,902	86	2,320	52	37,227	49	9,813	53
i Stockholms enskilda bank inestående..... " "	4,097	46	42,033	84	47,903	35	333	03	341	65
" Skandinaviska kredit-aktiebolaget d:o..... " "	—	—	—	—	—	—	—	—	138,005	67
utlånta medel med upplupen ränta..... " "	987,500	16	1,111,013	90	1,320,792	24	1,761,915	28	2,377,526	46
inventarier..... " "	120	—	120	—	354	50	100	—	500	—
Summa utgående balans R:dr R:mt	998,926	77	1,155,070	60	1,371,370	61	1,799,575	80	2,526,187	31

Medel härtill har Föreningen erhållit genom sammanskott och årsafgifter af sina ledamöter. Behållningen vid 1870 års utgång utgjorde 15,363 r:dr 11 öre.

Inom landsorterna hafva bildats dels filialföreningar och dels inom många socknar husbondeföreningar, hvilka alla arbeta i Föreningens syfte. Kommunalstyrelser, såsom Landsting och Hushållningssällskap, hafva på olika sätt sökt upplifva till sjelfverksamhet och insättningar i lifrånsteanstalt.

Under Föreningen är ställd en till minne af H. K. H. Prinsessan Lovisas förmälning stiftad fond, som har till föremål att hvarje år å dagen af Prinsessans förmälning, den 28 Juli, utdela premier till de för obemedlade minderåriga barn inom hufvudstaden i lifrånsteanstalt gjorda insättningar.

I sådant afseende utdelades den 28 Juli 1870 till 52 yngre barn såsom tillskott till deras lifrånstainsatser 206 r:dr. Fonden utgjorde enligt senaste bokslut 5,450 r:dr.

Verkan af Föreningens bemödanden visar sig bland annat deraf, att, då Ränste- och Kapitalförsäkringsanstalten i Stockholm under dess nittonåriga tillvaro, intill 1869, utfärdat föga mer än 4,000 insättningsböcker, detta antal efter Föreningens tillkomst ökats till mera än 10,000.

Stockholms Enskilda Bank. Denna den första genom enskild företagsamhet uti hufvudstaden inrättade bank stiftades år 1850 och har sedermera under en jemn utveckling fortgått.

Denna bankinrättning är grundad på samtliga bankdelegarnes *solidariska ansvarighet* för bankens alla förbindelser. Då bolaget ingicks, utgjorde delegarnes antal 83 stycken. Genom arf och andra laga öfverlätelser af banklotter har delegarnes antal vid 1870 års utgång uppgått till 140 st. Bankens grundfond är 1 million r:dr r:mt, till fullo inbetald. Utöfver denna grundfond, och oaktadt bankrörelsen lemnat goda årliga vinstutdelningar på lotterne, har banken samlat en reservfond och "till bolagets framtida disposition" 1,241,938 r:dr 4 öre.

Under dess femtonåriga verksamhet har, oaktadt de under åren 1857, 1864 och 1866 inträffade svåra rubbningar i penningmarknaden, bankens goda kredit aldrig varit störd. Ifrån bankens öppnande den 15 Oktober 1856 till 1870 års slut utgjorde depositionernas antal 68,087 stycken och det insatta beloppet 141,992,300 r:dr. I förhållande till bankens omfattande rörelse hafva *lagsökningarnes* antal alltid varit ytterst ringa. Under de fem senaste åren hafva *lagsökningarnes* antal varit 4 st.

För jemförelse bifogas motstående tabb. Litt. D. Tabb. Litt. D. o. E. och E, innefattande öfversigter af bankens ställning vid slutet af första och femte året af den femårsperiod, som utgör föremål för denna underdåniga berättelse.

Skandinaviska Kredit-Aktiebolaget, som erhöi bolagsordning fastställd den 6 November 1863, och hvars styrelse fortfarande har sitt säte i Göteborg, var ursprungligen grundadt på ett antal af

Forts. af Tab. Litt. C.

Ränste- och Kapitalförsäkringsanstalten i Stockholm.

	1866.	1867.	1868.	1869.	1870.
6:o Medel-räntefot (enligt 18 § i gällande reglemente)... procent	6,13	6,10	6	6,77	7
7:o Arfsvinsten efter under året afidne delegare, som enligt sannolikhetsberäkningarna bort utgöra R:mt R:dr	6,836	7,536	8,757	10,381	9,199
har i verkligheten uppgått till " "	5,966	4,615	5,445	9,199	2,232
8:o Gemensamma faktorn (d. v. s. den verkliga arfsvinsten dividerad med den beräknade eller sannolika arfsvinsten)	0,87271	0,612389	0,621783	0,88614	0,24273
9:o Ränste- och arfsvinst: minst procent	6,51	6,37	6,27	7,16	7,11
och högst..... " "	8,46	7,74	7,67	9,14	7,65
10:o Den utbetalda lifrånstans förhållande till det kapital, hvarmed lifrånstetagaren ingått i lifrånstefonden:					
för män..... procent	10	10	10	10	10
" qvinnor " "	9	9	9	9	9
11:o Insättningsposter under året antal	994	1,275	1,766	3,146	5,867
12:o Försäkringsböcker , utlemnade under året "	244	425	616	1,392	2,775
D:o " " föregående år .. "	2,745	2,989	3,414	4,030	5,422
Summa försäkringsböcker	2,989	3,414	4,030	5,422	8,197
13:o Delegare , som upphört att tillhöra besparingsfonden:					
a) lifrånstetagare:					
män..... antal	7	10	11	13	13
qvinnor " "	19	23	27	31	37
Summa lifrånstetagare: antal	26	33	38	44	50
b) afidne under året: icke minderåriga "	15	6	5	22	28
s. k. minderåriga " "	21	21	28	47	14
d:o " föregående år " "	201	237	264	297	366
Summa afidne delegare: antal	237	264	297	366	408

21,113 aktier, lydande å 355 r:dr r:mt hvardera, derå dock endast 142 r:dr voro inbetalda. Häruti skedde år 1867 den förändring, att aktiens nominela belopp nedsattes till den summa, som för densamma var kontant inbetald, eller 142 r:dr, hvaremot aktiernas antal ökades med 14,099 st. och således för närvarande utgör 35,212 st. å 142 r:dr, motsvarande ett till fullt inbetaldt grundfunds-kapital af 5,000,104 r:dr r:mt. Dels genom premier vid den nya emissionen af aktier och dels till följd af årliga afsättningar af vinsten har en reservfond uppkommit, som för närvarande utgör 1,175,000 r:dr; hvadan totalsumman af bolagets eget kapital numera uppgår till 6,175,104 r:dr r:mt.

År 1865 inrättades serskild afdelning af bolaget i Stockholm

och denna afdelnings verksamhet började i Juli månad nämnde år. Afdelnings styrelse utgöres af 6 personer, hvilka tillika äro medlemmar af bolagsstyrelsen.

Vården af afdelnings angelägenheter handhafves närmast af en verkställande direktör. Vid afdelningskontoret hafva sammanlagt 24 personer fast anställning.

Angående arten och omfånget af afdelnings verksamhet, hvilken omfattat alla grenar af bank- och förlags-rörelse, utom sedelutgifning, och serskildt har för ändamål att förmedla likviden med utlandet, hänvisas till nedanstående tab. Litt. Tab. Litt. F., innefattande öfversigt öfver rörelsen under ifrågavarande period.

Tab. Litt. D.

Öfversigt af Stockholms Enskilda Banks ställning den 31 December 1866.

Skulder.	Riksdaler.		öre.	Tillgångar.	Riksdaler.		öre.
Lottegarnes kapital.....	1,000,000	—		Grundfondshypotek.....	612,400	—	
Reservfonden.....	505,116	83		Kassa.....	1,961,160	25	
Reserverade medel till bolagets framtida disposition.....	500,000	—		Portföljen.....	8,217,887	64	
Depositions-räkningen.....	7,535,700	—		Kreditivräkningen.....	2,646,800	—	
Upp- och afskrifnings-räkningen.....	2,201,474	47		Osäkra fordringar.....	10	—	
Utelöpande banksedlar.....	1,174,375	—		Inventarier.....	13,000	—	
Diverse förbindelser.....	229,213	27		Fastighet.....	300,000	—	
Saldo af obetalda räntor.....	54,661	68					
Saldo af löpande räkningar.....	350,716	64					
Beslutad vinstutdelning för året.....	200,000	—					
Summa	13,751,257	89		Summa	13,751,257	89	

Tab. Litt. E.

Öfversigt af Stockholms Enskilda Banks ställning den 31 December 1870.

Skulder.	Riksdaler.		öre.	Tillgångar.	Riksdaler.		öre.
Lottegarnes kapital.....	1,000,000	—		Grundfondshypotek.....	635,960	—	
Reservfonden.....	555,798	04		Kassa.....	1,522,444	71	
Reserverade medel till bolagets framtida disposition.....	686,140	—		Portföljen.....	13,704,558	90	
Depositions-räkningen.....	8,752,300	—		Kreditivräkningen.....	2,124,500	—	
Upp- och afskrifnings-räkningen.....	2,296,925	65		Saldo af obetalda räntor.....	87,160	74	
Utelöpande banksedlar.....	1,097,830	—		Osäkra fordringar.....	10	—	
Diverse förbindelser.....	189,332	18		Inventarier.....	10,000	—	
Saldo af andra conti.....	3,606,308	48		Fastighet.....	300,000	—	
Beslutad vinstutdelning för året.....	200,000	—					
Summa	18,384,634	35		Summa	18,384,634	35	

Tab. Litt. F.

Öfversigt af det, utaf Skandinaviska Kredit-Aktiebolaget, i Stockholm inrättade Afdelnings-Kontors ställning och verksamhet 1866—1870.

	1866.		1867.		1868.		1869.		1870.	
<i>Omsättningsbelopp:</i>										
Influtit.....	126,217,578	49	218,591,887	60	232,517,604	84	273,000,228	91	326,277,999	57
Utgått.....	125,970,559	79	218,018,178	16	232,430,731	83	272,944,805	37	325,693,868	94
<i>Kassa-Kreditivrörelsen:</i>										
Utestående vid årets början.....	1,085,937	1	2,002,707	36	1,140,588	41	1,444,035	69	2,278,783	32
Uttagits under året.....	9,917,968	21	17,141,528	72	23,254,177	67	28,321,795	27	30,308,381	88
Insättningar under året.....	9,001,197	86	18,003,647	67	22,950,730	39	27,487,047	64	30,715,088	52
Utestående vid årets slut.....	2,002,707	36	1,140,588	41	1,444,035	69	2,278,783	32	1,872,076	68

Industri-Kredit-Aktiebolaget, för hvilket bolagsordning den 11 November 1864 fastställdes och som den 23 Maj året derpå trädde i verksamhet, har till uppgift att mot godkänd säkerhet lemna synnerligast handverkare och mindre industri-idkare

penningförsträckningar på skäligen vilkor, för att såmedelst bereda dem tillfälle att påbörja, fortsätta eller utvidga en gagnande verksamhet, samt befordra kapitalbildning genom mottagande och förräntande af äfven mindre penningebelopp, dels i löpande räk-

Forts. af Tab. Litt. F.

Skandinaviska Kredit-Aktiebolagets afdelningskontor.

	1866.		1867.		1868.		1869.		1870.	
<i>Lånerörelsen:</i>										
Utestående vid årets början	1,203,400	41	763,327	1	3,930,479	2	1,895,080	65	1,854,825	65
Utlemnade lån under året	4,668,114	88	8,758,619	38	6,879,207	64	6,678,906	44	5,007,874	75
Inbetalda lån under året	5,108,188	28	5,591,467	37	8,914,606	1	6,719,161	44	5,389,115	63
Utestående vid årets slut	763,327	1	3,930,479	2	1,895,080	65	1,854,825	65	1,473,584	77
<i>Inrikes vaxelrörelsen:</i>										
Inneliggande vaxlar i portfölj vid årets början	937,902	99	1,229,898	60	2,736,242	89	3,045,399	46	3,058,354	36
Köpte under året	4,647,325	98	9,507,638	21	11,255,764	30	10,576,913	97	12,094,615	92
Infriade under året	4,355,330	37	8,001,293	92	10,946,607	73	10,563,959	7	11,420,421	89
Behållning vid årets slut	1,229,898	60	2,736,242	89	3,045,399	46	3,058,354	36	3,732,548	39
<i>Depositionsrörelsen:</i>										
Innestående vid årets början	405,112	—	626,290	—	1,132,291	—	1,764,022	—	2,166,158	—
Insatt under året	3,087,810	—	3,709,234	—	4,880,846	—	5,888,923	—	5,322,434	—
Uttagits under året	2,866,632	—	3,203,233	—	4,249,115	—	5,486,787	—	4,885,140	—
Innestående vid årets slut	626,290	—	1,132,291	—	1,764,022	—	2,166,158	—	2,603,452	—
<i>Upp- och afskrifnings- och Kontokur.-rörelsen:</i>										
Innestående vid årets början	1,129,167	4	2,123,783	58	3,344,974	20	3,012,329	46	4,058,452	—
Insatt under året	58,467,076	58	115,052,618	19	131,448,352	92	154,926,336	16	198,217,141	41
Uttagits under året	57,472,460	4	113,831,427	57	131,780,997	66	153,880,213	62	195,321,961	93
Innestående vid årets slut	2,123,783	58	3,344,974	20	3,012,329	46	4,058,452	—	6,953,631	48
<i>Postremissvaxelrörelsen:</i>										
Utelöpande vid årets början	102,607	16	340,275	25	515,812	85	430,100	44	421,680	70
Sålde under året	12,269,190	36	20,347,446	45	21,454,685	70	28,548,932	49	25,245,419	84
Inföste under året	12,031,522	27	20,171,908	85	21,540,398	11	28,557,352	23	25,261,332	84
Utelöpande vid årets slut	340,275	25	515,812	85	430,100	44	421,680	70	405,767	70

Tab. Litt. G.

Öfversigt af Industri-Kredit-Aktie-Bolagets i Stockholm ställning vid 1870 års slut.

Tillgångar.	Riksdaler.		öre.	Skulder.	Riksdaler.		öre.
	Riksdaler.	öre.			Riksdaler.	öre.	
Aktieägarnes förbindelser för obetald andel af grundfonden	500,000	—	—	Grundfonden	1,000,000	—	—
Kassabehållning	135,577	46	—	Reservfonden	45,857	18	—
Upp- och afskrifning i andra banker	175,000	—	—	Depositionsräkningen	1,240,979	—	—
Inneliggande värdepapper	2,854,925	83	—	Upp- och afskrifningsräkningen	1,349,939	65	—
Fastigheter	20,351	87	—	Diverse kreditorer	10,870	4	—
Inventarier	1,000	—	—	Grundfondsränta för året 5 %	25,000	—	—
Diverse debitorer	9,965	51	—	Vinst dessutom "	24,174	80	—
Summa	3,696,820	67	—	Summa	3,696,820	67	—

Tab. Litt. H.

Öfversigt af följande 3:ne räkningars ställning vid hvarje års slut af femårsperioden 1866—1870.

	1866.		1867.		1868.		1869.		1870.	
	Riksdaler.	öre.	Riksdaler.	öre.	Riksdaler.	öre.	Riksdaler.	öre.	Riksdaler.	öre.
Depositionsräkningen	842,302	—	956,474	—	873,554	—	1,160,099	—	1,240,979	—
Upp- och afskrifningsräkningen	202,010	97	330,033	14	585,062	67	987,880	24	1,349,939	65
Reservfonden	30,000	—	33,638	95	35,980	63	42,697	9	45,857	18

ning, dels ock såsom deposition. För bolagets ställning och verksamhet under perioden redogöres summariskt i de å föregående Tab. Litt. G. och H. sida stående tabb. Litt. G. och H.

Stockholms stads Allmänna Pantlåneinrättning. Angående denna, under Stockholms stads Drätsel-nämnds inseende ställda,

inrättnings verksamhet under perioden meddelas nedanstående sammandrag, tab. Litt. I.

Tab. Litt. I.

Stockholms stads Brandförsäkringskontor, stiftadt 1746, har genom dess direktion meddelat i nedanstående tab. Litt. K. Tab. Litt. K. sammanfattade öfersigt af kontorets ställning åren 1866—1870.

Tab. Litt. I. Sammandrag af Stockholms stads Allmänna Pantlåneinrättnings lånerörelse under åren 1866—70.

År	Utgifna lån.		Inbetalda lån.						Inrättningens inkomster.										Inrättningens utgifter.										
	Antal. Kapital.		Genom lösning.		Genom auktion.				Influten ränta och provision å lösta o. sålda panter.	Influten straff-afgift.		Influten auktions-provision och slag-afgift.		Hemfallna öfverskotts-medel efter sålda panter.		Summa inkomst.	Affönings-kostnader.	Ränta å lånekapi-talet.		Hyra för lo-kalen.	Monopolise-rad afgift till stadens auktions-verk.		Diverse omkost-nader.		Summa utgift.				
			Antal.	Kapital.	Antal.	Kapital.	Antal.	Kapital.		Stycken.	R:dr.	Stycken.	R:dr.	ö.	R:dr.			ö.	R:dr.		ö.	R:dr.	ö.	R:dr.		ö.	R:dr.	ö.	R:dr.
	Stycken.	R:dr.	Stycken.	R:dr.	ö.	Stycken.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.			
1866...	149,900	1,411,933	116,966	1,109,352	—	23,172	154,596	—	91,617	93	3,977	76	9,361	43	2,722	61	107,679	73	41,283	58	56,021	43	8,000	3,861	43	3,359	89	112,526	33
1867...	164,629	1,537,170	121,556	1,197,434	—	27,494	194,328	—	106,028	7	4,803	98	11,459	34	2,939	93	125,231	32	42,737	48	67,679	38	8,000	5,959	34	4,506	70	128,882	90
1868...	155,365	1,419,051	131,711	1,273,599	50	33,917	243,269	—	121,468	17	5,726	6	14,333	67	2,675	5	144,202	95	44,695	3	67,626	12	8,000	8,833	67	4,695	23	133,850	5
1869...	146,185	1,324,148	126,217	1,212,977	50	26,884	184,571	—	110,282	20	4,911	81	11,306	49	2,603	65	129,194	15	44,115	43	61,237	17	8,000	5,896	49	4,257	57	123,506	66
1870...	143,383	1,325,543	120,288	1,195,137	50	24,112	146,600	50	102,947	41	4,267	27	9,531	87	3,052	61	119,799	16	43,652	96	58,973	83	8,000	4,031	87	3,611	84	118,270	50
Summa	759,462	7,017,845	616,738	5,988,500	50	135,579	923,364	50	532,343	78	23,686	88	56,082	80	13,993	85	626,107	31	216,484	48	3,11537	93	40,000	28,582	80	20,431	23	617,036	44

Anm. Vid 1866 års början voro de utestående lånens antal 89,529 stycken med ett kapital af 825,982 R:dr 50 öre och vid 1870 års slut voro de utestående lånens antal 96,674 stycken med ett kapital af 931,962 R:dr 50 öre. Hvarje lån har pr medium utgjort 9,24 R:dr.

Tab. Litt. K. Öfersigt af Stockholms stads Brandförsäkringskontors ställning åren 1866—1870.

Inkomster:	1866.		1867.		1868.		1869.		1870.	
	R:mt	R:dr	R:mt	R:dr	R:mt	R:dr	R:mt	R:dr	R:mt	R:dr
Brandförsäkrings-afgifter	238,262	86	108,012	60	96,717	56	60,511	90	105,855	78
Intresse-medel	343,368	82	356,341	20	361,630	38	374,404	35	381,991	82
Fasta egendomen i kvarteret Aglaurus.....	5,218	64	6,457	32	5,582	61	4,555	45	5,418	03
R:mt R:dr	586,850	32	470,811	12	463,930	55	439,471	70	493,265	63
Utgifter:										
Bidrag till Brandvaks-afgiften	32,867	35	14,500	—	14,500	—	88,124	20	58,808	52
Dito till Gatulyshållnings-afgiften.....	9,183	67	—	—	—	—	30,000	—	15,000	—
Dito till Gatulägnings-afgiften	36,000	—	36,000	—	36,000	—	36,000	—	36,000	—
Dito till Vattenledningen	45,000	—	45,000	—	45,000	—	45,000	—	45,000	—
Brandskade-ersättningar	58,864	71	96,843	42	97,655	—	34,816	50	24,616	25
Ersättningar för bortröjda träbyggnader.....	8,569	67	8,164	25	5,454	50	13,453	67	9,502	80
Brand-omkostnader *)	31,371	84	32,509	57	35,112	17	30,904	12	30,769	46
Kontors-omkostnader (expenser).....	5,747	63	4,492	24	4,430	04	3,924	11	3,651	99
Extra utgifter	120	—	240	—	990	—	1,290	—	240	—
Restituerade brandförsäkrings-afgifter	131	05	1,488	36	—	—	2,366	67	129	36
Direktionens arvoden	7,916	67	8,000	—	8,000	—	8,000	—	7,916	66
Kontors-statens afföning	27,525	—	27,525	—	27,525	—	27,291	67	26,725	—
Pensions-staten	8,113	33	7,798	75	7,125	—	6,443	75	7,388	34
R:mt R:dr	271,410	92	282,561	59	281,791	71	327,614	69	265,748	38
Behållning eller öfverskott.....	315,439	40	188,249	53	182,138	84	111,857	01	227,517	25
Kontorets Fond.....	9,011,350	90	9,199,600	43	9,381,739	27	9,493,596	28	9,721,113	53
Dito Ansvarighets-summa.....	146,663,211	47	149,170,661	87	151,498,728	4	152,814,463	21	154,341,544	21

Anm. Vid 1870 års slut voro brandförsäkrade 3,692 fasta egendomar.

*) Afföning och beklädnad till tornväktarne; servis och underhåll af kontorets sprutor m. m.; bidrag till underhåll af stadens eldsläckningsanstalter; belöningar för biträden vid släckningar af eldsvådor; m. m.

Stockholms stads Brandstodsbolag till försäkring af lös-egendom. För detta mot slutet af år 1844 inrättade bolags verksamhet under perioden redogöres summariskt i nedan in-Tab. Litt. L. tagna tab. Litt. L.

Försäkrings-Aktiebolaget Skandia. Redogörelse för detta, år 1855 inrättade, lif- och brandförsäkringsrörelse omfattande bolags verksamhet under perioden lemnas i nedanintagne tabb. Litt. Tabb. Litt. M. och N. M. och N.

Återförsäkrings-Aktiebolaget Freja. På sätt vederbörande styrelse meddelat, är bolagets tillkomst närmast föranledd af vunnun kännedom om dels betydigheten af de summor, som de

inhemska försäkringsbolagen årligen till utländska försäkringsbolag utbetala för återförsäkringar och dels de gynnsamma resultatet af de utländska återförsäkringsbolagens verksamhet. Enligt § 3 i den genom Nådige Resolution den 23 Mars 1870 fastställda bolagsordningen afser bolagets verksamhet återförsäkringar å försäkringar mot brandskada och framdeles, efter bolagsstämmas derom fattade beslut, äfven andra grenar af försäkringsrörelsen. Bolagets inkomster från den 1 Maj 1870 till årets slut hafva varit:

för Premier 45,311: 11.
» Räntor 3,376: 72.

R:mt r:dr 48,687: 83.

Tab. Litt. L. Öfversigt af Stockholms stads Brandstodsbolags till försäkring af lösegenom ställning åren 1866—1870.

Inkomster:		Riksdaler.	Behållningen:		Riksdaler.
den 30 September 1866		88,803	utgjorde den 30 September 1866		302,773
» » 1867		91,485	» » 1867		321,155
» » 1868		89,445	» » 1868		299,073
» » 1869		94,054	» » 1869		351,994
» » 1870		99,631	» » 1870		407,136
Utgifter:			Ansvariga försäkringar:		
samma tid 1866		59,518	uppgingo den 30 September 1866 till		75,896,900
» » 1867		73,103	» » 1867 »		76,855,200
» » 1868		111,527	» » 1868 »		75,725,350
» » 1869		41,133	» » 1869 »		74,294,400
» » 1870		44,136	» » 1870 »		74,229,500

Tab. Litt. M.

Försäkrings-Aktiebolaget Skandias Lif-försäkringsrörelse.

År	Antal personer, som erhållit försäkring.	Det försäkrade beloppet å nyantagna försäkringar.	Premiebelopp.		Utbetalde reassurans-premier.		Antal personer, som aflidit under året.	Försäkringsbelopp, som utbetalts under året.		Reassuradörers andel i för dödsfall utbetalda försäkringsbelopp.	Försäkringsbelopp i gällande kraft vid årets slut.	Försäkringsfond vid årets slut.	Lifförsäkringsfondens förhållande till ansvarssumman i %.	
År 1866	266	1,910,360	408,280	92	15,756	32	15	114,508	85	—	13,074,547	1,325,694	65	10,14
» 1867	222	1,447,800	422,369	94	15,727	74	25	168,680	19	—	13,081,402	1,451,670	84	11,10
» 1868	238	1,724,950	432,990	94	17,898	51	25	130,700	—	—	13,597,667	1,598,759	36	11,76
» 1869	238	1,880,320	462,137	9	25,478	17	33	291,450	—	33,000	14,020,597	1,768,773	84	12,62
» 1870	295	1,988,390	487,995	24	25,272	31	29	142,300	—	—	14,986,930	1,967,201	—	13,13

Tab. Litt. N.

Försäkrings-Aktiebolaget Skandias Brandförsäkringsrörelse.

År	Försäkringsbelopp till följe af nya försäkringar och förnyande af äldre.	Premiebelopp.	Utbetalde				Af reassuradörer ersatta brandskador.	Försäkringsbelopp i gällande kraft vid årets slut.	Försäkringsfond vid årets slut.					
			reassurans-premier.	brandskade-ersättningar.										
År 1866	371,736,414	95	1,262,055	25	240,018	49	1,401,585	35	376,995	65	267,734,331	60	447,830	73
» 1867	366,537,531	5	1,197,670	40	232,514	70	595,292	58	65,655	40	263,796,263	51	426,130	99
» 1868	353,774,575	85	1,123,680	28	231,364	86	683,067	60	68,641	20	254,372,425	76	402,728	88
» 1869	365,889,625	—	1,148,690	38	260,023	33	753,959	93	81,426	87	263,831,788	28	410,527	29
» 1870	391,579,212	—	1,225,259	—	305,167	93	955,074	34	297,602	80	279,910,781	11	442,808	86

Anm. Försäkrings-Aktiebolaget Skandias fonder uppgingo vid 1870 års slut till följande belopp:

Grundfonden	R:dr 15,000,000: —
Lifförsäkringsfonden	» 1,967,201: —
Brandförsäkringsfonden	» 442,808: 86.
Liffränte- och Kapitalförsäkringsfonden	» 41,386: 65.
Reservfonden	» 600,000: —
Innestående vinstmedel	» 176,724: 85.

R:dr 18,228,121: 36.

Utgifter under samma tid:

för Omkostnader	6,623: 86.
» Provisioner	8,602: 74.
» Retrocessionspremier	1,957: 32.
» Brandskador	11,791: 96.
» Kursdifferens	38.
» Brandförsäkringsfonden	19,711: 57.

R:mt r:dr 48,687: 83.

Sjöförsäkrings-Aktiebolaget *Neptunus*. Under femårsperioden 1866—1870 har detta år 1862 tillkomna bolag tecknat försäkringar mot sjöfara i tillsammans 40,676 poster för 199,742,836 r:dr r:mt, nemligen:

år 1866 i	4,603 poster för	24,106,305 r:dr.
» 1867 »	5,683 » »	28,766,212 »
» 1868 »	5,101 » »	22,608,410 »
» 1869 »	6,755 » »	32,925,203 »
» 1870 »	18,534 » »	91,336,706 »

och hafva de därför erhållna premier utgjort tillsammans r:mt 3,332,339 r:dr 12 öre, nemligen:

år 1866.....	r:dr r:mt	449,616: 23.
» 1867.....	» »	545,120: 26.
» 1868.....	» »	423,848: 26.
» 1869.....	» »	562,093: 15.
» 1870.....	» »	1,351,661: 22.

Bolagets ställning vid 1870 års slut visade sig som följder:

Aktiekapitalet:

Kontant inbetaldt	r:dr r:mt	300,000: —
Af aktieegarne aflemnade grundfunds- förbindelser.....	» »	700,000: —

Tillsammans r:dr r:mt 1,000,000: —

Reservfonden

Stockholms Sjöförsäkrings-Aktiebolag. Dess aktiekapital består af 1,000,000 r:dr r:mt, fördelade å 1,000 st. till viss man ställde aktier, hvardera lydande å 1,000 r:dr r:mt.

Af aktiekapitalet äro 30 proc. kontant inbetalde. Aktieegarnes antal vid 1870 års slut utgjorde 156. Bolaget började sin verksamhet den 16 Maj 1867 och har resultatet för åren 1867—1870 varit följande:

	1867.	1868.	1869.	1870.
Antal försäkringar.....	3,355.	5,151.	5,182.	14,208.
Försäkringssumma.....	r:dr 20,937,918.	30,779,136.	30,310,486.	60,970,360.
Återförsäkradt belopp.....	» 1,389,508.	4,658,960.	8,973,544.	11,351,671.
Premie-summa	» 314,903.	432,304.	445,339.	770,745.
Betalde premier för återför- säkringar.....	» 33,981.	74,578.	131,517.	167,164.
Skadeersättning	» 30,151.	201,212.	249,622.	316,986.
Afsatt belopp till reservfonden	» 2,439.	15,972.	12,550.	69,741.
Ränta och vinstutdelning till aktieegarne	» 10,000.	30,000.	25,000.	75,000.

Stockholms Intecknings-Garanti-Aktiebolag trädde i verksamhet den 1 Oktober 1869. Bolagets grundfond utgör 1 million r:dr, fördelad i 1,000 aktier, hvardera lydande å 1,000 r:dr. Af detta aktiekapital äro 250,000 r:dr kontant inbetalde. För återstående 750,000 r:dr hafva aktieegarne aflemnat förbindelser, förfallna till betalning en månad efter å bolagsstämma derom fattadt beslut. Den aktieegare, som icke fullgör på nyssberörda sätt beslutad ytterligare inbetalning, har enligt stadgarne förverkat sin

aktierätt, som bolagets styrelse i så fall eger att på annan person öfverflytta. I afseende å grundfondens minimibelopp finnes i stadgarne föreskrifvet, att om 100,000 r:dr af grundfonden gå förlorade, så skall inom tre månader derefter antingen grundfonden genom ytterligare aktieinbetalning återställas till sitt rätta belopp eller ock bolaget upplösas.

Bolagets hufvudsakliga ändamål är att, till underlättande af belänning utaf skuldebref, intecknade i fast egendom inom Stockholms stad, försäkra innehafvaren af dylikt skuldebref icke allenast att efter verkställd uppsägning eller å stadgad förfalldag utbekomma det i skuldebrefvet förskrifna kapitalbelopp utan äfven att ordentligen utfå de deri förskrifna räntor. Bolaget lemnar derjemte biträde för belånande af intecknade skuldebref samt placering af penningar mot dylik säkerhet.

Från den 1 Oktober 1869 till 1870 års slut hade bolaget på ofvannämnda vilkor meddelat försäkring för 848 skuldebref, gällande för ett sammanräknadt kapitalbelopp af 3,629,765 r:dr 44 öre och med förmånsrätt, om premielånen inberäknas, inom ett sammanräknadt belopp af 3,815,502 r:dr 94 öre, intecknade i 133 fastigheter, hvilkas brandförsäkringsvärden uppgå till en summa af 7,702,506 r:dr 33 öre.

Större delen af de sålunda försäkrade skuldebrefven hade genom bolagets försorg blifvit dels i offentliga kassor och dels hos enskilde kapitalister placerade mot fem och en half procent årlig ränta.

Vid 1870 års slut var bolagets ställning följande:

Tillgångar:

Aktieegarnes grundfundsförbindelser.....	r:mt	750,000 —
Obligationer, räntebärande, upptagna efter in- köpspriset till	»	254,585: —
Reverser, intecknade i fast egendom i Stock- holms stad.....	»	146,960: —
Dito dito.....	»	15,000: —
Inventarier	»	2,250: —
Organisationskostnader	»	2,400: —
Å bankräkning inestående.....	»	19,109: 67.
Obetalda, upplupna räntor.....	»	9,228: 55.
Kassabehållning	»	1,304: 70.
	R:mt r:dr	1,200,837: 92.

Skulder:

Grundfonden	r:mt	1,000,000: —
Försäkringsfonden	»	24,489: 73.
Reservfonden	»	100: —
Från 1869 reserverad behållning	»	2,682: 10.
Å kreditiv i Riksbanken.....	»	50,000: —
Tillfälliga depositioner och lån.....	»	98,021: 34.
Räntor å garanterade inteckningar, af fastig- hetsegare till bolaget inbetalda, men af in- teckningshafvarne ej uttagna	»	2,962: 33.
Afgifter för inskrifningar, besigtningar, m. m., hörande till år 1871, tillsammans	»	263: 89.
Obetalda, upplupna räntor.....	»	326: 20.
Behållning, till 1871 års bolagsstämmas dispo- sition	»	21,992: 33.
	R:mt r:dr	1,200,837: 92:

R:mt r:dr 1,200,837: 92:

Stockholms Hypotekskassa, som grundades år 1861 och erhöi Eders Kongl. Maj:ts fastställelse å sitt reglemente d. 15 Juni samma

år, har till ändamål att åt egare af fast egendom, belägen inom Stockholms Rådstufvu-Rätts domsområde, bereda tillfälle att erhålla lån, hvilka, så framt bestämda inbetalningar, innefattande ränte- och kapitalafbetalning, ordentligen erläggas och öfriga i reglementet stadgade vilkor fullgöras, inom viss tid amorteras, utan att kunna å någondera sidan uppsägas till betalning före amorteringstidens slut.

För anskaffande af tillgångar till denna lånerörelse har Hypotekskassan erhållit Eders Kongl. Maj:ts tillstånd att upptaga amorteringslån å tillhoppa 10 millioner r:dr mot obligationer å svenskt mynt, hvilka löpa med $4\frac{1}{2}$ procent ränta och skola enligt fastställd plan amorteras å 45 år.

De lån, Hypotekskassan utlemnar åt fastighetsegare, äro bestämda att amorteras på 42 år. Låntagarne erlägga för sådant ändamål under denna tid hvarje halfår 3 proc. å lånebeloppet eller 6 proc. om året, deraf $5\frac{1}{4}$ proc. användas till ränta och låneomkostnader och $\frac{3}{4}$ proc. årligen afsättes för kapitalets amorterande.

Af lånebeloppen utfå låntagarne 95 proc. kontant och återstående 5 proc. i Hypotekskassans *grundfundsobligationer*, hvilkas kapitalsumma innehåller och bildar Hypotekskassans *grundfond*. Å dessa grundfundsobligationer erhålles utdelning, dock ej öfver 5 proc. årligen, så länge *reservfonden* icke uppgår till en fjerdedel af grundfondens belopp. Denna reservfond bildas på det sätt, att utdelningen å grundfundsobligationer sker endast i hela proc. och att det belopp, som derefter återstår af den årliga vinsten, afsättes till reservfond. Utdelningen å grundfundsobligationerna har hittills utgjort det tills vidare bestämda maximum, fem proc.

Då Hypotekskassans obligationer amorteras först på 45 år, men lånen hos Hypotekskassan redan på 42 år, afsättes årligen ett belopp till en *amorteringsfond* för fullgörande af amorteringen å obligationerna under de sista åren.

Innehafvandet af grundfundsobligationer berättigar till rösträtt å bolagsstämma, så att innehafvarne af dessa obligationer utgöra Hypotekskassans bolagsmän. Hypotekskassan förvaltas af en direktion bestående af fem personer.

Hypotekskassans ställning vid 1870 års slut var enligt utgifven revisionsberättelse följande:

<i>Skulder:</i>	
Mot amorteringsobligationer.....	r:mt 2,043,600: —
Dessa obligationer utgjorde vid årets början	1,950,000: —
Under året är såldt för.....	116,800: —
	<u>2,066,800: —</u>
Hvilket belopp minskats genom återköp af obligationer för.....	23,200: —
Återstår	2,043,600: —
Mot grundfundsobligationer	104,600: —
Vid årets början var utlemnadt.....	98,900: —
Under året äro utgifna	5,700: —
	<u>104,600: —</u>

Amorteringsfond, afsatt för liqviden af annuiteter åren 1904, 1905 och 1906	27,797: 54.
Fonden utgjorde vid årets början	24,072: 93
och har tillväxt med 5 proc. ränta	1,203: 65
samt med afsättning för året af	2,520: 96
	<u>27,797: 54.</u>
Ränta å amorteringsobligationer, förfallen, men ej af obligationsinnehafvare lyftad	1,908: —
Dito å utlöpande amorteringsobligationer, 2,043,600 r:dr, beräknad för 2 månader, från 31 Oktober till 31 December 1870 å $4\frac{1}{2}$ proc.....	15,327: —
Dito, tillkommande låntagare för verkställd amortering, men hvilken ränta först vid andra halfårsliqviden ingår i amorteringen.....	2,313: 62.
Utdelning å grundfundsobligationer, förfallen, men ej uttagen	215: —
Afsatt till utdelning för 1870.....	5,135: —
Reservfonden	3,125: 31.
Denna fond var vid årets början...	1,926: 48
och har år 1870 ökat med.....	1,198: 83
	<u>3,125: 31</u>

R:mt 2,204,021: 47.

Tillgångar:

Fordran för amorteringslån	1,935,400: 90.
Å dessa lån utestod vid årets början 1,841,791: 17	
År 1870 är lån beviljad för.....	114,500: —
	<u>1,956,291: 17.</u>
Under året är amorteradt	20,890: 27.
Återstår	1,935,400: 90.
Utlånta grundfundsmedel och halfårsafgifter	125,000: —
Ränta å amorteringslån, beräknad till årets slut, men ej till betalning förfallen.....	22,355: 21.
Dito å utlånta grundfundsmedel.....	312: 50.
Förvaltningsafgifter, beräknade till årets slut, men ej till betalning förfallne	1,197: 27.
Inventarier	100: —
I Mälare-Provinsernas Bank innestående.....	500: —
Kassabelållning	2,159: 59.
Kapitalrabatt å försålda obligationer	116,996: —
Denna utgjorde vid årets början ...	112,300: —
Rabatt å under året sålda obligationer.....	8,176: —
	<u>120,476: —</u>
Deremot afgår rabatt på under året återköpta obligationer	3,480: —
	<u>116,996: —</u>

R:mt 2,204,021: 47.

Förhållandet emellan utestående amorteringslån, 1,935,400: 90 r:mt, och de pantförskrifna fastigheternas brandförsäkringsvärde, 4,410,750 r:dr, är 43,85 proc.

Kapitalrabatten för försålda amorteringsobligationer motsvarade vid årets slut 5,72 proc.

6. Politi.

Efter den tid, senast afgifna femårsberättelse omfattar, har *nattbevakningen* i hufvudstaden fortfarande under Öfverståthållare-Embetets för polisärenden omedelbara uppsigt genom stadens polis, med biträde af posteringar och patruller af garnisonen, blifvit bestridd i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de genom Nådiga Brevet den 9 Mars 1850 angående förändrad organisation af polisväsendet härstädes stadgade grunder. Som likväl den genom Nådiga Brevet den 30 Augusti 1864 för poliskammaren samt polis- och nattbevakningen fastställda stat förklarats gällande allenast till den 1 September 1867, hade Öfverståthållare-Embetet i underdånig skrivelse den 1 Juni sistnämnda år, — efter anförande såväl hurusom, för upprätthållande af allmänna ordningen inom hufvudstaden samt för erforderlig tillsyn öfver straffade och för brott misstänkta personer, dels vissa jemkningar borde ega rum i afseende på polispersonalens fördelning och dels ökad polispersonal vore af nöden, som ock att serskild tillökning i personalen vore behöflig i följd af Nådiga Brevet den 10 Augusti 1866, hvarigenom blifvit i Nåder förordnad, att Djurgården till hela dess utsträckning skulle från och med den 1 Januari 1868 förenas med Stockholm i juridiskt och administrativt hänseende, då det sålunda ålåg Öfverståthållare-Embetet att från nämnda tid draga försorg om nödig polisuppsigt å densamma, — afgifvit förslag till utgiftsstat att gälla från och med den 1 September 1867 och på anförda skäl i förut varande anslag 284,750 r:dr äskat en tillökning af 34,722 r:dr. Efter det Eders Kongl. Maj:t öfver samma förslag infordrat Stadsfullmäktiges samt öfriga vederbörandes underdåniga yttranden och bemålde fullmäktige förklarar sig icke kunna bevilja större anslag ur stadskassan än 196,000 r:dr om året eller 12,950 r:dr mera än under närmast föregående år samt Stockholms fastighetsegare medgifvit, att för nattbevakningens fortsatta bestridande efter dittills följda grunder ett anslag af 68,000 r:dr, eller detsamma som tillföre,inge från brandvaktskassan under bestämd tid på vissa vilkor utbetalas, så förordnade Eders Kongl. Maj:t genom Nådigt Bref den 17 September 1867, att de från stads- och brandvaktskassorna anvisade anslag inge jemte öfriga för ändamålet anvisade medel i och för polisens behof och nattbevakningens uppehållande tills vidare af Öfverståthållare-Embetet användas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med förut gällande stat, med iakttagande af de förändringar i enlighet med förslaget till ny stat, hvilka till följd af Nådigt bemyndigande redan blifvit införda, med rättighet för Öfverståthållare-Embetet att under tiden vidtaga de ytterligare jemkningar uti utgiftsstaten, hvilka visade sig blifva nödvändiga, och att, såsom förut egt rum, få använda öfverskott å en titel till fyllnad i utgifterna å en annan. Genom den sålunda beviljade tillökning af 12,950 r:dr i förutvarande anslag kunde hvarken någon förstärkning i polispersonalen ega rum eller de önskade förbättringarna införas, enär beräknade årliga kostnaden för den Öfverståthållare-Embetet åliggande polisuppsigten å Djurgården uppgick till 12,000 r:dr, förutom utgiften för en gång till möblering och aptering i öfrigt af vaktkontoret härstädes samt för inköp af telegrafapparat och polistelegrafens utsträckning till Djurgården, uppgående till omkring 1,500 r:dr; men på grund af förberörda vid utgiftsstatens fastställande

Öfverståthållare-Embetet lemnade rättighet att vidtaga jemkningar i staten m. m. skedde inom polispersonalen några förändringar och omflyttningar, hvilka flere års erfarenhet visat vara af högsta behof påkallade, deribland tillökning i detektivafdelningens personal från 2 öfverkonstaplar och 8 konstaplar till 1 kommissarie, 5 öfverkonstaplar och 21 konstaplar, m. m. Uppå Öfverståthållare-Embetets den 15 Juni 1868 hos Eders Kongl. Maj:t gjorda underdåniga hemställan och sedan fastighetsegarne medgifvit att, för nattbevakningens bestridande från den 1 September berörda år till samma års slut, från brandvaktskassan fortfarande inge utgå det dittills beviljade anslaget af 68,000 r:dr, efter år räknadt, samt Stadsfullmäktige, till hvilka fastighetsegarnes beslutanderätt i frågan under tiden öfvergått, tillkännagifvit sig anse nattbevakningen böra under 1869 fortgå efter dittills följda grunder och i öfverensstämmelse dermed för sagda tid ur stadens kassa för ändamålet anvisat 68,000 r:dr, tacktes Eders Kongl. Maj:t genom Nådigt Bref den 16 Oktober 1868 bifalla, att nattbevakningen efter berörda grunder inge fortfarande bestridas till 1869 års slut. Då Öfverståthållare-Embetet sedermera uti underdånig skrivelse den 9 November sistberörda år afgaf förslag till sättet för polis- och nattbevakningens bestridande samt ordnandet af polisens inkomst- och utgiftsstat från 1870 års ingång, tillkännagaf Öfverståthållare-Embetet sig anse någon rubbning i hufvudgrunderna för polisorganisationen och nattbevakningen icke böra ega rum, men att deremot hufvudsakligen borde åsyftas institutionens ytterligare utbildning och förbättrande. I detta afseende fann Öfverståthållare-Embetet hufvudsakligen nödigt: att ordningspolisens personal ökades med 15 poliskonstaplar för erhållande af dels 2 nya bevakningslinier, en i Adolf Fredriks och en i Ladugårdslandets distrikt, och dels nödig bevakning å torg, hamnar och jernbanstationer; att någon förändring i öfverkonstaplarnes löneförmåner egde rum; samt att tillökning skedde i beklädnadsanslaget samt i det uti gällande staten under rubrik: omkostnader för polisvaktkontoren, skjuts- och transportkostnader, m. m. uppförda anslag; äfvensom ett årligt tillskott af 1,600 r:dr äskades till förhöjning af lönerna för 5 kanslisters och magasinsförvaltaren; och ehuru för upprätthållande af ordningen, företrädesvis bland åkande, vid tillfällen då en större folkmängd varit å allmänna platser församlad, den af Öfverståthållare-Embetet vidtagna åtgärd, att några i ridning kunnige konstaplar blifvit beordrade att tjenstgöra till häst, dervid aftal skett med enskild person om tillhandahållande af hästar, hvilket, då för ordningens bibehållande ett mindre antal poliskonstaplar tagits i anspråk, än eljest skulle varit behöfligt, och dymedelst motsvarande besparingar kunnat åstadkommas, icke ådragit polis-kassan några ökade utgifter, visat sig högst ändamålsenlig och önskligt var, om man i den dagliga tjenstgöringen hade att tillgå ett, om ock ringa, antal beridna konstaplar, hvarigenom såväl större kontroll och snabbare handräckning kunde erhållas, som ock polisbevakningen kunde utsträckas något utom stadens tullar för afhjelpande af ofta hörda och mycket befogade klagomål, ansåg likväl Öfverståthållare-Embetet, då detta skulle åstadkomma betydliga kostnader och behofvet icke var oafvisligt, anledning för närvarande saknas att för detta ändamål äska ser-

skildt anslag. På grund af vunnit erfarenhet, att ett inskränk-
tare antal för tjensten intresserade och i densamma inöfvade,
med lokala och personela förhållanden i distriktet närmare be-
kanta ordinarie konstaplar voro till mera gagn, äfven vid natt-
bevakningen, än ett vida större antal, vanligen blott tillfälligt-
vis anställde extra konstaplar, fann Öfverståthållare-Embete-
t, för den händelse äskade tillökningen å öfriga titlarne beviljades,
att indragning af 75 extra konstaplar kunde ega rum, hvarige-
nom skulle besparas aflöning för dessa extra konstaplar å 240
r:dr eller tillsammans 18,000 r:dr, hvilket belopp blefve en till-
gång för tillökningen i anslaget för den ordinarie personalen och
till bestridande af utgifterna för polisvaktkontoren, m. m. De
på anförda grunder erforderliga utgifterna för polisen och natt-
bevakningen skulle sålunda komma att uppgå till 314,590 r:dr
eller 20,215 r:dr utöfver den gällande staten, hvilket senare be-
lopp afsågs att från stadskassan utgå. Häröfver hörde, förkla-
rade sig Stadsfullmäktige icke kunna för år 1870 utöfver det
i stat redan uppförda anslaget bevilja högre belopp än de af
Öfverståthållare-Embete-
t till löneförhöjning för 5 kanslister och
1 magasinförvaltare äskade 1,600 r:dr, men utbådo sig att,
efter pröfning af Stockholms stads inkomst- och utgiftsstat för
år 1871, få inkomma med underdånigt utlåtande, om och i hvil-
ken mån de funno sig böra tillstyrka, att Öfverståthållare-Embe-
tets afgifna förslag till förhöjd stat måtte från och med sist-
nämnda år i Nåder fastställas; och behagade Eders Kongl.
Maj:t genom Nådigt Bref den 22 December 1869 tillåta att, i
öfverensstämmelse med hvad Öfverståthållare-Embete-
t på grund
af Stadsfullmäktiges yttrande hemställt, den förut gällande sta-
ten för polisen och nattbevakningen finge jemväl för 1870 tjena
till efterrättelse, med den förändring endast att till följd af för-
berörda för samma år beviljade anslagstillökning af 1,600 r:dr
föreslagna löneförhöjningar komme att under året ega rum för
2 kanslister från 1,000 r:dr till 1,500 r:dr för hvardera, för 3
kanslister från 900 r:dr till 1,000 r:dr för hvardera samt för
magasinförvaltaren från 900 r:dr till 1,200 r:dr; hvarjemte i Nå-
der förklarades, att med pröfningen af Öfverståthållare-Embete-
tets framställning i fråga om stat från och med år 1871 skulle an-
stå, till dess Stadsfullmäktige med nytt utlåtande inkommit.
Sedan Stadsfullmäktige derpå under den 11 Juli 1870 till Öfver-
ståthållare-Embete-
t aflemnadt förnyadt utlåtande, enligt hvilket
de dels bifallit de af Öfverståthållare-Embete-
t äskade tillökning-
ar i anslag, utom ifrågasatt löneförhöjning för en öfverkonsta-
pel vid ordningspolisen, hvadan i den af Öfverståthållare-Embete-
t föreslagna stat för berörda afdelning af polisen den ändring an-
setts böra ske, att i stället för 7 öfverkonstaplar med 800 r:drs
samt 14 öfverkonstaplar med 600 r:drs lön uppfördes 6 öfver-
konstaplar med 800 r:drs och 15 öfverkonstaplar med 600 r:drs
lön hvardera, dels ock funnit det sist uti Öfverståthållare-Em-
betets förslag till utgiftsstat uppförda belopp af 24,000 r:dr
böra, på sätt för motsvarande å stadens stat upptagna anslag
egt rum, fördelas efter utgifternas beskaffenhet, blef Stadsfull-
mäktiges berörda utlåtande med skrifvelse den 14 samma månad
af Öfverståthållare-Embete-
t till Eders Kongl. Maj:t i underdånighet insändt, åtföljdt af ett med iakttagande af de förändring-
ar, som af Stadsfullmäktiges beslut påkallades, ånyo utskrifvet
förslag till inkomst- och utgiftsstat för polisen och nattbevak-
ningen, i enlighet med hvilket nya förslag Eders Kongl. Maj:t,
såsom Nådiga skrifvelsen den 16 Augusti 1870 utvisar, be-

hagade i Nåder fastställa här nedan intagna stat att tjena till
efterrättelse för år 1871 och tills vidare, med rättighet för Öfver-
ståthållare-Embete-
t att, på sätt dittills egt rum, använda öfver-
skott å en utgiftstitel till fylld i utgifterna å en annan. Se
vidstående tab. Litt. O.

Tab. Litt. O.

Utöfver det i inkomststaten upptagna belopp uppbär Öfver-
ståthållare-Embete-
t från stadens Brandförsäkringskontor, såsom
bidrag till nattbevakningens bestridande, ett årligt anslag af
14,500 r:dr, afsedt, jemlikt det af kontorets öfverstyrelse vid
reorganisationen af nattbevakningen år 1850 gjorda förbehåll, för
underhållande af servisen vid 2 större distriktssprutor, hvilken
servis intill 1870 utgjorts af en på militärisk fot bildad korps,
ursprungligen utgången från stadens f. d. nattbevakningskompani,
men numera, efter det Eders Kongl. Maj:t genom Nådigt Bref
den 30 November 1869 behagat till denna förändring lemna bi-
fall, består af en utaf Öfverståthållare-Embete-
t uppsatt civil
korps. Förberörda anslag, som varit beroende på införandet af
ett ändamålsenligt brandväsende, har senast eller den 5 Novem-
ber 1870 blifvit af Brandförsäkringskontorets öfverstyrelse be-
viljad att för det afsedda ändamålet utgå under 3 år, räk-
nade från och med den 1 Januari 1871, dock under förbehåll
att, i händelse hufvudstadens brandväsende skulle före nämnda
tids utgång hinna slutligen ordnas, bidraget icke komme att ut-
betalas längre än till slutet af den månad, hvarunder det definit-
tivt ordnade brandväsendet trädte i verksamhet.

Sedan Eders Kongl. Maj:t under den 30 December 1864
behagat i Nåder fastställa Instruktion för Polisintendenten i
Stockholm, så hafva den 20 Maj 1868 Nådiga Instruktioner
blifvit utfärdade jemväl för Polismästaren och Polisdomaren i
hufvudstaden. De förändringar, polisinstitutionen undergått der-
igenom, att handläggningen af de mål, i hvilka Öfverståthållare-
Embete-
t för polisärenden har domsrätt, blifvit öfverlemnadt till
serskild polisdomare, och genom inrättandet af Polisintendents-
befattningen, hafva fortfarande uppfyllt de med dem afsedda
fordringar och visat sig vara fullkomligt ändamålsenliga.

För polispersonalens *Pensionsinrättning* blef den 2 Februari
1854 af Eders Kongl. Maj:t i Nåder fastställt reglemente. Vid
1870 års slut utgingo en ordinarie pension å 200 r:dr enligt
reglementets 11 § samt tio extra pensioner å tillsammans 1,575
r:dr enligt 12 §. Pensionsinrättningens behållning, som vid
1865 års slut var 218,613 r:dr 56 öre, uppgick vid 1870 års
slut till 347,961 r:dr 51 öre.

Sedan Eders Kongl. Maj:t uti Dess den 24 Mars 1868 i
Nåder utfärdade *Ordningsstadga* för Rikets städer, med förkla-
rande, att så väl alla sådana i de af Kongl. Maj:t för serskilda
städer fastställda ordningar och reglementen intagna stadganden,
som med nämnda Ordningsstadga stredo, som ock alla utaf
Öfverståthållare-Embete-
t med flere myndigheter i polis- och ord-
ningsmål för städerna utfärdade kungörelser och påbud skulle
från och med den 1 Januari 1869 upphöra att vara gällande,
tillika förordnat, hvad hufvudstaden angår, att Öfverståthållare-
Embete-
t egde uti stadgad ordning meddela de nya och ytterli-
gare föreskrifter, som, utöfver hvad Nådiga Ordningsstadgan
innehölle eller lemnade åt Öfverståthållare-Embete-
t att närmare
bestämma, kunde för hufvudstaden i afseende å allmänna ord-
ningen derstädes finnas erforderliga; så och efter det Stadsfull-
mäktige dels jemlikt § 1 i Kongl. Ordningsstadgan bestämt,
hvilka torg och hamnar skola vara till allmänna försäljnings-

platser upplåtna, dels öfver ett af Öfverståthållare-Embetet, hufvudsakligen i öfverensstämmelse med hvad förut varit för

hufvudstaden gällande, upprättadt förslag till de serskilda föreskrifter, som, utöfver hvad Kongl. Ordningsstadgan innehåller,

Tab. Litt. O.

Utgifts- och inkomst-stat för polisen och nattbevakningen i Stockholm.

Utgiftsstat.		R:dr.	öre.	R:dr.	öre.		R:dr.	öre.	R:dr.	öre.
a) Löner, arvoden och dylikt:						Sex Öfverkonstaplar, hvar och en:				
En Polismästare		6,000	—			lön	800:	—		
En Polisdomare		4,500	—			tjenstgöringspenningar	400:	—		
En Polis-intendent		4,000	—				1,200:	—	7,200	—
En Sekreterare		2,400	—			Femton Öfverkonstaplar, hvar och en:				
En Registrator		2,400	—			lön	600:	—		
Fyra Notarier efter 1,800 riksdaler		7,200	—			tjenstgöringspenningar	400:	—		
Två Kanslistor efter 1,500 riksdaler		3,000	—				1,000:	—	15,000	—
Tre Kanslistor efter 1,000 riksdaler		3,000	—			Sex Öfverkonstaplar, hvar och en:				
En förvaltare af magasinet		1,200	—			lön	500:	—		
Två vaktmästare, hvardera:						tjenstgöringspenningar	400:	—		
lön	300:						900:	—	5,400	—
tjenstgöringspenningar	300:					Trettiofem Konstaplar, hvar och en:				
	600:	1,200	—			lön	400:	—		
Tre Ordonanser, hvar och en:						tjenstgöringspenningar	400:	—		
lön	300:						800:	—	28,000	—
tjenstgöringspenningar	300:					Etthundrafem Konstaplar, hvar och en:				
	600:	1,800	—	36,700		lön	350:	—		
För säkerhets- eller detektiv-polisen:						tjenstgöringspenningar	350:	—		
En Poliskommissarie		2,500	—				700:	—	73,500	—
Tre Öfverkonstaplar, hvar och en:						Fyratio Konstaplar, hvar och en:				
lön	800:					lön	300:	—		
tjenstgöringspenningar	400:					tjenstgöringspenningar	300:	—		
	1,200:	3,600	—				600:	—	24,000	166,500
Två Öfverkonstaplar, hvardera:						Nittio extra Konstaplar				21,600
lön	600:					b) Inventariers inköp och underhåll	1,000	—		
tjenstgöringspenningar	400:					c) Skrif- och tryckkostnader, böcker och dylikt:				
	1,000:	2,000	—			Skrifmaterialier, tryckning af kungörelser, tidnings-				
Tjugu Öfverkonstaplar, hvar och en:						prenumeration och bokbinderiarbeten	4,000	—		
lön	400:					d) Renhållning inom hus, tvätt och uppässning	400	—		
tjenstgöringspenningar	400:					e) Forselkostnader	2,500	—		
till beklädnad	60:					f) Hyror och arrenden för polisvaktkontor	10,000	—		
	860:	17,200	—			g) Beklädnad och beväring åt 27 Öfverkonstaplar,				
Fem Konstaplar, hvar och en:						180 Ordinarie konstaplar och 90 Extra kon-				
lön	350:					staplar	22,500	—		
tjenstgöringspenningar	350:					h) Kostnader för serskildt biträde, handräcknin-				
till beklädnad	60:					gar o. d.:				
	760:	3,800	—	29,140		För värden om rustkammaren	450:	—		
För tillsyn öfver prostituerade:						» läkarevård åt polispersonalen	600:	—		
En Föreståndare		800	—			Till belöningar för upptäckt af brott samt				
En Öfverkonstapel:						tillsyn å misstänkta personer	7,500:	—	8,550	—
lön	800:					i) Kostnader af flere slag: oförutsedda utgifter ...			6,100	—
tjenstgöringspenningar	400:	1,200	—							
Fyra Konstaplar, hvar och en:									Summa	314,390
lön	400:					Pension till befalet vid förra nattbevakningskorpserna utgår för				
tjenstgöringspenningar	400:					framtiden af möjliga besparingar, så länge sådan pension fortfar.				
till beklädnad	60:									
	860:	3,440	—	5,440						
För ordningspolisen inom distrikten:										
Fyra Poliskommissarier efter 2,000 riksdaler		8,000	—			Inkomststat.				
Tre d:o efter 1,800 riksdaler		5,400	—			Anslag från Statsverket för underhållande af polisväsendet				28,100
						Från Statsverket beviljad ersättning för poliskassan frångångna bötes-				2,275
						andelar				284,015
						Anslag från Stads-kassan				
									Summa	314,390

funnits i afseende å allmänna ordningen härstädes erforderliga, afgifvit yttrande i de delar, Stadsfullmäktige enligt § 20 af Kongl. Ordningsstadgan bort höras, dels ock till Öfverståthållare-Embete inkommit med förslag till sådana serskilda föreskrifter, har Öfverståthållare-Embete, som ansåg för allmänheten fördelaktigt, att de närmare bestämmelser, Kongl. Ordningsstadgan lemnade åt Öfverståthållare-Embete att utan Stadsfullmäktiges hörande meddela och Öfverståthållare-Embete funnit af behovet påkallade, utfärdades i ett sammanhang med omförmälda serskilda föreskrifter, med hvilka de i flere afseenden egde oskiljaktig gemenskap, blef under d. 11 Jan. 1869 af Öfverståthållare-Embete utfärdad kungörelse angående serskilda ordningsföreskrifter för Stockholm utöfver hvad Nådiga Ordningsstadgan för Rikets städer innehåller, uti hvilken kungörelse en mindre förändring sedermera genom kungörelse af den 14 April 1870 egde rum. Dessutom hafva, efter vederbörandes hörande i de fall då sådant bort iakttagas, sedan tillkomsten af Eders Kongl. Maj:ts Nådiga Ordningsstadga och under tiden intill 1870 års slut, serskilda ordningsregler och stadganden i nedannämnda ämnen blifvit af Öfverståthållare-Embete utfärdade, nemligen: Reglementen angående de körslor, som af hufvudstadens hyrkuskar och åkare till allmänhetens betjenande förrättas, jemte taxor för dessa körslor, Reglemente angående körslor med omnibusvagnar till allmänhetens betjenande, Reglemente för skorstensfejningen i hufvudstaden, Kungörelse angående dels vilkoren för rättighet att i Stockholm till förtäring på stället försälja vin, öl, kaffe eller andra icke spirituösa drycker, dels ock de ordningsstadganden, hvilka vid rörelse af nämnda beskaften böra iakttagas, Kungörelse angående brandsyners förrättande i hufvudstaden, Reglemente för gästgifvarne vid stadens gästgifvaregårdar, Reglemente angående stadsbudsväsendet i hufvudstaden jemte taxa för stadsbuden samt Kungörelse angående beskaften af hjulringar och skenor å de last- och arbetsåkdon eller å med mer än en häst förspända omnibusvagnar, som till körslor å stadens gator begagnas, hvilken sistnämnda kungörelse dock icke förr än från och med 1876 års början kommer att blifva gällande.

Uti senaste femårsberättelsen omförmäles, huruledes, sedan genom Nådiga Brevfet den 5 Oktober 1858 Öfverståthållare-Embete blifvit anbefaldt att till Eders Kongl. Maj:ts inkomma med utlåtande och förslag till åstadkommande af förbättring i *brandsläckningsanstalterna* här i staden, samt Öfverståthållare-Embete, som uppdragit åt en person att begifva sig till uppgifna hufvudstäder i utlandet för att förskaffa sig underrättelse om der befintliga brandsläckningsanstalter och berättelse sedermera afgifva, till Stadsfullmäktige öfverlemnade ett af denne person uppgjort förslag till förbättrade dylika anstalter härstädes medelst uppsättning af en värfvad och på militärisk fot ordnad brandkorps, Stadsfullmäktige nedsatt en komitté, som afgifvit förslag i ämnet. Detta senare förslag åsyftade upprättandet af en serskild, ständig, disciplinerad och öfvad brandkorps; och efter det Stadsfullmäktiges beredningsutskott infordrat åtskilliga upplysningar samt komittén, från hvilken serskildt yttrande blifvit begärdt, huruvida och på hvad sätt förändring i det afgifna förslaget kunde med hänsigt till åsyftad minskning i kostnaderna ega rum, ett modifieradt förslag afgifvit, uppdrog beredningsutskottet åt tre af sina ledamöter att företaga granskning af komitténs organisationsförslag för att tillse, huruvida icke sådana modifikationer kunde vidtagas, att en omorganisation af

brandväsendet kunde åstadkommas utan större årliga kostnader, än som kunde bestridas af för ändamålet disponibla medel. Resultatet af berörda granskning framlades af denna senare komitté uti ett till beredningsutskottet afgifvet utlåtande, och denna komittés förslag blef vid ärendets föredragning hos Stadsfullmäktige af utskottet förordadt i alla väsentliga punkter. Efter att hafva förehaft ärendet till pröfning, tillkännagafvo Stadsfullmäktige uti skrifvelse till Öfverståthållare-Embete den 1 Juni 1870, att Stadsfullmäktige, på uti skrifvelsen närmare anförda skäl och då de nuvarande släckningsanstalterna i hufvudstaden, om än behäftade med icke obetydliga brister, torde kunna tills vidare bibehållas, möjligen med partiella förbättringar, funnit sig icke böra underkasta kommunens invånare de uppförfningar, som skulle blifva förenade med genomförande af det utaf beredningsutskottet förordade förslag till ordnande af brandväsendet i hufvudstaden. Om utgången hos Stadsfullmäktige af de uti ifrågavarande hänseende uppgjorda förslag gjorde Öfverståthållare-Embete underdånig anmälan hos Eders Kongl. Maj:ts genom skrifvelse den 10 Oktober 1870, hvarvid bifogades såväl bestyrkt afskrift af Stadsfullmäktiges skrifvelse i ämnet som de vid originalskrifvelsen fogade tryckta förslagen; och tillkännagaf Öfverståthållare-Embete tillika, att, efter det frågan sålunda hos Stadsfullmäktige till pröfning förevarit, förslag blifvit hos dem af en bland deras ledamöter väckt, att stadens nuvarande militärkompani samt den af Öfverståthållare-Embete i sammanhang med nattbevakningens öfvertagande af polisen för servering af 2 distriktssprutor uppsatta och med årligt bidrag från stadens Brandförsäkringskontor underhållna serskilda brandsläckningskorpsen skola sammanslös till en brandkorps, som skulle besörja eldsläckningen hufvudsakligen med den nuvarande eldsläckningsmaterielen; hvilket senare förslag ännu är på Stadsfullmäktiges åtgärd beroende.

Den uti förra berättelsen omnämnda sedan 1862 års början här befintliga serskilda *brandredskap*, bestående af kärria med slang och nödiga verktyg samt afsedd att medelst begagnande af vattenledningen släcka utbruten vålded redan vid dess början, och hvilken brandredskap är fördelad på 12 serskilda ställen samt serveras till större delen af poliskonstaplar från polisvaktkontoren och i öfrigt dels af stadens militärkompani, dels af gasverkets arbetare och dels af enskild arbetspersonal, har fortfarande visat sig vara af synnerligt stor nytta.

De förslag till ordnad *hamnpolis* och ny *hamnordning* för Stockholm, som blifvit uppgjorda af en utaf Öfverståthållare-Embete för sådant ändamål nedsatt komitté, blefvo af Öfverståthållare-Embete insända till stadens Magistrat med anmodan att deröfver efter vederbörandes hörande till Öfverståthållare-Embete inkomma med utlåtande. Stadens Drätselnämnds första afdelning, till hvilken förslagen blifvit af Magistraten för yttrandes afgifvande öfverlemnade, har sedermera genom delegerade utarbetat nya förslag till hamnordning samt till instruktioner för hamnkaptenen, hamnfogdarne och hamnlotsarne; men som dessa ämnen ansetts i flere väsentliga delar sammanhänga med de bestämmelser, som komma att intagas i ny taxa för hamnumgälderna härstädes, till hvilken taxa Drätselnämnden bör under nästa år inkomma med förslag, har Drätselnämnden, enligt hvad densamma på Öfverståthållare-Embetes förfrågan uti skrifvelse den 18 sistlidne Oktober meddelat, hittills ansett sig förhindrad att afgifva det af Magistraten infordrade yttrandet,

hvilket dock med all säkerhet kunde påräknas blifva till Magistraten insändt under loppet af nästinstundande år. Sedan förslagen återkommit till Öfverståthållare-Embete med vederbörandes yttranden, komma desamma att Eders Kongl. Maj:ts Nådiga pröfning i underdånighet underställas.

Sedan Öfverståthållare-Embete, såsom i förra berättelsen omförmäles, den 14 April 1863 till Stadsfullmäktige öfverlemnade ett af utsedd komitté afgifvet förslag angående en afsedd gemensam och förbättrad *renhållning af gator*, allmänna platser samt gårdar här i staden, äfvensom rörande sättet för uttaxerandet af de för en dylik renhållning erforderliga afgifter m. m., så har, efter det stadens Drätsel- och Sundhetsnämnder blifvit hörda, denna fråga hos Stadsfullmäktige till afgörande förevarit, dervid Stadsfullmäktige på skäl, som de uti en den 1 December 1869 till Öfverståthållare-Embete aflåten skrifvelse närmare utvecklade, förklarade, det de under närvarande förhållanden icke funnit sig kunna bifalla komitterades berörda förslag.

Beträffande antal *bränvinsbrännerin* och *destilleringsverk* och den kvantitet bränvin, som vid de förra tillverkats, samt af dem erlagd tillverkningsafgift lemnas upplysning i nedanstående tab.

	Bränvinsbrännerin.			Destilleringsverk.	
	Antal.	Bränvinstillverkningsbelopp i kannor.	Erlagd tillverkningsafgift. R:dr R:mt.	Antal.	
År 1866	1	80,328	48,196 80	25	
» 1867	—	—	—	24	
» 1868	2	83,536	58,523 50	19	
» 1869	3	113,806	82,205 90	16	
» 1870	2	197,490	138,257 85	13	

I fråga om *bränvinsförsäljningen* får Öfverståthållare-Embete i underdånighet åberopa nedanintagna, på uppgifter från

stadens Handels- och Ekonomikollegium grundade, genom kommunalförvaltningens försorg sammanfattade tab. Litt. P. Tab. Litt. P

Under försäljningsåret 1870—1871 erlades:
 från 35 minuteringsställen, för 40,091 kannor..... 10,022: 75.
 för 326 utskänkingsrättigheter, gällande hela året, för 806,062 kannor 322,424: 80.
 och för 94 d:o, gällande endast viss del af året, för 28,132 d:o 11,252: 80. 333,677: 60.
 tillsammans R:mt R:dr 343,700: 35.

Stadens behållning här af utgjorde 343,498 r:dr 80 öre, hvar af utgått såsom aflöning 6,932 r:dr 21 öre och till ersättning för afstådda utskänkingsrättigheter 24,400 r:dr.

Angående *undervisningsanstalter* i Stockholm och dessas tillstånd, sådant detsamma enligt vederbörandes uppgifter befunnits vid 1870 års utgång, lemnas efterföljande redogörelse (tabb. Litt. Q, R och S), hvilken till beredande af lättare Tabb. Litt. Q, R, S. öfversigt blifvit uppställd i tabellarisk form under serskilda titlar.

Från Kommunalstyrelsens förvaltningsmyndigheter, *Drätselnämndens tre afdelningar*, *Sundhetsnämnden* och *Fattigvårdsnämnden* hafva angående deras verksamhet serskilda redogörelser inkommit.

Drätselnämndens 1:sta afdelning, som handhafver det *egentliga drätselväsendet* eller alla de bestyr, hvilka icke äro de öfriga afdelningarna serskildt uppdragna, har angående *inkomster* och *utgifter* meddelat de upplysningar, som innefattas i efterstående tab. Litt. T. Tab. Litt. T.

I afseende å den af *Drätselnämndens 2:dra afdelning* lemnade summariska redogörelse för *inqvartering*, *brandvaks- och båtsmanshåll* samt *underhållet af stadens militärkompani* erinras, att dessa bestyr, som intill 1868 års slut utfövs af serskilda förvaltningar, nemligen Inqvarterings-kommissionen, Brandvaks-kasse-administrationen och Båtsmanshålls-kommissionen, först

Tab. Litt. P. Utskänkings- och minuteringsstälernas fördelning inom hufvudstaden vid början af försäljningsåren den 1 Oktober 1866—den 1 Oktober 1871.

	Utskänkingsställen.																			Minuteringsställen.								
	Med burskap.					Aldre, utan burskap.					Med serskilda ställen för- enade a).		Å auktion inropade.					Summa.										
	1866—1867.	1867—1868.	1868—1869.	1869—1870.	1870—1871.	1866—1867.	1867—1868.	1868—1869.	1869—1870.	1870—1871.	1866—1867.	1867—1868.	1868—1869.	1866—1867.	1867—1868.	1868—1869.	1869—1870.	1870—1871.	1866—1867.	1867—1868.	1868—1869.	1869—1870.	1870—1871.	1866—1867.	1867—1868.	1868—1869.	1869—1870.	1870—1871.
Norrmalm	53	48	43	39	37	69	60	43	45	43	3	3	3	34	41	44	50	49	159	152	133	134	129	14	10	11	12	13
Ladugårdslandet	10	11	11	10	11	21	23	17	14	13	—	1	—	8	9	10	9	9	39	44	38	33	33	2	2	1	1	1
Kungsholmen	1	—	2	3	2	7	4	5	4	4	1	1	1	2	3	1	4	5	11	8	9	11	11	—	—	—	—	—
Staden inom broarna	31	25	24	24	23	29	24	20	19	19	1	1	1	16	16	15	15	16	77	66	60	58	58	13	12	12	13	14
Södermalm	21	20	18	19	20	44	43	28	27	26	4	3	3	26	15	22	33	33	95	81	71	79	79	6	11	9	9	7
Djurgårdsstaden	3	1	—	—	—	6	7	5	4	3	—	—	—	—	—	1	1	4	9	8	6	5	7	—	—	—	—	—
Djurgårdens f. d. landsdel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	10	3	9	—	10	10	3	9	—	—	—	—	—
Summa	119	105	98	95	93	176	161	118	113	108	9	9	8	86	94	103	115	125	390	369	327	323	326	35	35	33	35	35

Anm. a). Dessa hafva upphört från och med den 1 Oktober 1869 på grund af Kongl. Resolution den 24 November 1868.}

med 1869 års början på grund af Kongl. Brevet den 24 April 1868 af Drätselnämndens 2:dra afdelning öfvertagits, och redo-

visas med anledning här af inkomster och utgifter för inqvartering, brandvaks- och båtsmanshåll serskildt under åren 1866,

Tab. Litt. Q.

Undervisningsanstalter:

1. Elementarläroverk.

	Lärare vid 1870 års slut.			Lärjungar.						Lönebelopp vid 1870 års slut.		Inkomster under åren 1866—1870.				Utgifter under åren 1866—1870.	
	Klasser.	Ordinarie.	Extra ordinarie.	Inskrivne under åren 1866—1870.	Afgifne under åren 1866—1870.	Antal vid 1870 års slut.			Ordinarie lärare.	Extra ordinarie lärare.	R:dr R:mt.		R:dr R:mt.		R:dr R:mt.		
						Gemensamma klasser.	Latin-linjen.	Real-linjen.			Af lärjungarne.	Af räntebärande fonder m. m.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	
<i>Lydande under Kongl. Direktionen öfver Stockholms stads Undervisningsverk.</i>																	
Högre Elementar-läroverket (f. d. Stockholms Gymnasium) ¹⁾	11	10	9	263	218	186	154	32	25,950	6,000	9,901	—	3,266	77	12,213	92	
Lägre Elementar-läroverket i Storkyrkoförsamlingen	2	2	2	34	73	1	—	1	5,000	1,157	704	25	1,505	23	1,531	73	
” ” i Klara församling	5	8	—	232	282	39	94	60	13,500	—	14,356	59	375	—	14,256	85	
” ” i Jakobs o. Johannis församling ²⁾	5	7	4	300	288	49	54	94	13,550	3,300	17,008	—	1,526	94	17,915	84	
” ” i Maria ” ¹⁾	5	8	1	222	300	29	55	91	16,700	1,000	12,373	64	1,807	—	16,056	25	
” ” i Katarina ”	5	6	6	376	309	309	129	121	13,339	5,550	16,226	93	3,020	87	20,414	35	
” ” i Ladugårdslands ”	5	6	4	136	23	36	51	26	7,475	2,175	2,029	50	281	90	1,852	16	
” ” i Adolf Fredriks ”	2	1	1	42	28	14	—	—	3,000	—	787	50	643	32	1,520	09	
Summa	40	48	27	1,605	1,521	663	537	425	98,514	19,182	73,387	41	12,427	03	85,761	19	
<i>Lydande under serskild Direktion.</i>																	
Nya Elementar-skolan i Stockholm (fullständigt högre Elementar-läroverk)	7	22	—	229	236	174	100	26	44,958	—	59,662	50	300	—	48,797	21	
Stockholms Lyceum ³⁾	8	17	—	259	279	18	100	44	—	—	129,783	52	—	—	119,441	23	
Summa Summarum	55	87	27	2,093	2,036	855	737	495	143,472	19,182	262,833	43	12,727	03	253,999	63	

¹⁾ Afgifterna till Byggnadsfonden äro ej upptagna.

²⁾ I utgiftssumman ingå afgifterna till Byggnadsfonden, hvilka uppgått till 6,657 r:dr 87 öre.

³⁾ Enskildt läroverk, upprättadt 1839. Planen för undervisningen äsyftar en förmedling af de s. k. gamla och nya skolsystemen, med bibehållande af klassläsning samt införande af begge bildningsliniernas sammanslagning, fri flyttning och ämnesläsning. I berörda undervisningsplan hafva af läroverkets nuvarande två föreståndare andra förändringar ej vidtagits, än som befunnits nödiga för att följa med utvecklingen af Statens läroverk. Genom Nådiga Resolutioner den 23 Oktober 1863 och den 8 Maj 1868 erhöilo nuvarande föreståndarne personlig rättighet — hvarje gång för fem år i sender — att från Lyceum under vederbörlig kontroll dimittera lärjungar till Universiteten.

Tab. Litt. R.

Undervisningsanstalter:

2. Folkskolor.

	Lärarnes antal.	Lärjungarnes antal vid 1870 års slut.	Antal afdelningar.	Räntebärande fonder ¹⁾ .		Inkomster: Folkskolemedel för år 1870.		Utgifter 1870.			
				R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	Lärarnes lönebelopp.		Af andra slag.	
				R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.
<i>Under inseeende af Öfver-Styrelsen för Stockholms stads Folkskolor.</i>											
Folkskolan i Storkyrkoförsamlingen	20	742	19	58,795	—	17,900	—	13,637	27	4,351	31
” i Klara församling	30	1,013	30	17,837	50	24,600	—	19,576	—	4,582	24
” i Jakobs och Johannis församling	23	826	23	1,000	—	18,000	—	13,856	71	5,041	57
” i Maria församling	25	912	25	12,200	—	19,600	—	14,776	34	5,145	16
” i Katarina ”	36	1,263	35	—	—	26,700	—	21,054	51	6,539	23
” i Kungsholms ”	12	362	12	—	—	8,300	—	6,604	99	1,633	20
” i Ladugårdslands ”	29	1,189	29	—	—	22,700	—	16,563	04	6,361	28
” i Adolf Fredriks ”	22	893	22	1,174	01	16,500	—	12,633	34	4,173	46
Summa	197	7,200	195	91,006	51	151,300	—	118,702	20	37,827	45

¹⁾ Dessa stå under förvaltning af församlingarnas Skolråd.

Tabb. Litt. U, V o. X. 1867 och 1868, i efterstående tabb. Litt. U, V och X, hvaremot redogörelse för Drätselnämndens 2:dra afdelnings in-

komster och utgifter under åren 1869 och 1870 lemnas i efterstående tab. Litt. Y.

Tab. Litt. Y.

Tab. Litt. S.

Undervisningsanstalter:

3. Andra läroverk, ställda under insecende af serskilda Direktioner.

	Lära- nes antal. 1870 års slut.	Lär- ungar- nes antal vid 1870 års slut.	Antal klasser eller af- del- ningar.	Räntebärande fonder.		Inkomster år 1870.		Utgifter år 1870.			
				R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	Lärarnes lönebelopp.		Af andra slag.	
				R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.
Kongl. Karolinska Mediko-kirurgiska Institutet ¹⁾	29	73	—	4,517	11	73,825	02	66,400	—	7,425	02
Farmaceutiska Institutet ²⁾	4	51	—	3,000	—	12,567	50	5,100	—	7,475	01
Kongl. Teknologiska Institutet ³⁾	19	116	3	11,064	—	77,953	07	46,007	62	30,224	56
Slöjdskolan i Stockholm ⁴⁾	66	1,324	7	7,150	06	82,212	90	34,060	62	44,375	52
Gymnastiska Central-institutet ⁵⁾	12	44	3	—	—	38,214	47	23,850	11	14,460	36
Allmänna Institutet för döfstumma och blinda ⁶⁾	34	264	14	102,646	43	121,870	47	36,801	66	90,612	99
Kongl. Veterinär-institutet ⁷⁾	7	26	4	1,800	—	53,534	34	23,500	—	27,469	69
Kongl. Skogs-institutet ⁸⁾	4	7	2	—	—	14,715	03	7,000	—	7,075	06
Kongl. Seminarium för bildande af lärarinnor ⁹⁾	29	267	9	—	—	35,170	—	31,516	59	16,084	82
Kongl. Folkskolelärarinne-seminarium ¹⁰⁾	9	108	3	—	—	—	—	8,700	—	10,275	—
Sällskapets för folkundervisningens befämjande skola.....	3	68	3	81,898	52	10,082	20	3,425	—	2,088	54
Kateketskolorna ¹¹⁾	16	667	16	27,341	20	3,216	42	2,715	—	393	63
Småbarnsskolorna.....	12	758	6	—	—	9,651	55	3,715	—	3,629	62
Kongl. Svea Lifgardets skola.....	1	40	2	12,081	—	1,044	50	545	09	474	71
Kongl. Lifgardets till häst skola ¹²⁾	1	20	1	6,300	—	586	—	375	—	210	87
Kongl. Andra Lifgardets och Kongl. Svea Artilleri-regementets gemensamma skola ¹³⁾	1	24	1	21,112	30	1,519	65	1,000	—	817	95
Skeppsholms församlingsskolor } 1. Gosskolan..... 2. Flickskolan.....	3 1	20 25	1 1	— —	— —	— —	— —	1,860 200	— —	— 161	— 70

¹⁾ Af inkomsterna utgöra 73,551 r:dr statsanslag och 274 r:dr 2 öre ränta å den af Apotekaren Bylund, till vårdande och förökande af Institutets samlingar och bibliotek, gjorda donation. Statsanslaget för materiella behof ökades år 1869 med 1,551 r:dr.

²⁾ Sedan vårterminen 1867 hafva Provisors- och Apotekarexamina hållits vid Farmaceutiska institutet. Årliga afkastningen af den utaf Apotekaren m. m. J. G. Cavalli 1868 donerade, under Kongl. Sundhets-Kollegii vård och förvaltning ställda, fond utgår enligt föreskrift såsom stipendium till behöfvande, flitig elev vid institutet.

³⁾ Sedan Bergsskolan i Falun med utgången af år 1868 upphört och värderikaste delen af dess bibliotek och samlingar till Teknologiska institutet öfverflyttats, blef i September månad 1869 en fullständig fackskola för bergsvetenskap vid institutet inrättad. Till följd häraf har institutets årsanslag af statsmedel ökat från 55,500 r:dr, som utgick hvardera af åren 1866 och 1867, till 57,400 r:dr år 1868, 70,900 r:dr år 1869 och 75,000 r:dr år 1870. Utom ofvannämnda årsanslag hafva bland inkomsterna ingått afgifter af extra elever, stipendiemedel, inlåtna medel för försälda lärokurser och åtskilliga f. d. Bergsskolan i Falun tillhöriga effekter. Utgifter "af andra slag" hafva utgjorts af aflöning till institutets föreståndare, öfrige tjenstemän utom lärarne och vaktbetjening, af kostnader för undervisningsmateriel, eldning, belysning m. m. samt af tillfälliga kostnader, föranledda af Falu bergsskolas flyttning till Stockholm och förening med institutet.

⁴⁾ Skolan erhöi egen byggnad år 1867 och öppnade undervisning i densamma den 3 Januari 1868. Uti den såsom inkomst 1870 upptagna summa ingå eundast de behållningar från föregående år, hvilka blifvit såsom inkomster för året beräknade i den Nädigst fastställda staten. Enligt testamente, upprättadt den 3 Juni 1856 af sedermera afidne Kontraktsposten N. J. Sjöstedt, erhöi skolan under åren 1864—1868 tillsammans 52,757 r:dr 91 öre, hvaraf såsom bidrag till skolbyggnaden blifvit utbetalde 45,714 r:dr.

⁵⁾ Institutet har år 1866 tillträtt ny och fullständig anordnad lokal och materiel. Inkomsterna äro dels statsmedel 29,400 r:dr, dels extra medel 8,814 r:dr 47 öre, inlåtna för sjukgymnastik och för åtskilliga offentliga och enskilda skolors undervisning i gymnastik. Med dessa senare medel aflönas ett betydligt antal biträden, som i synnerhet för sjukgymnastiken äro behöfliga. Hela

antalet af dem, som åtnjuta undervisning eller begagna sjukgymnastik, uppgår årligen till omkring 1,100 personer.

⁶⁾ Värdet 1870 af institutets fasta egendom är upptaget till 252,095 r:dr 10 öre.

⁷⁾ Sedan Överståthållare-Embets förre femårsberättelse afgafs, hafva löner anslagits till en Professor i ambulatorisk klinik och till en Lektor. Den räntebärande fonden är af afidne mamsell Guillaume testamenterad för anskaffande af bättre lokaler i och för vård af smärre husdjur.

⁸⁾ Under femårsperioden har lärarnes antal minskats från 5 till 4. Elevantalet vid 1870 års slut var det lägsta, som det under en lång följd af år varit.

⁹⁾ De uppgifna siffrorna afse icke blott seminariet, utan ock den dermed förenade Normalskolan för flickor. Genom Kongl. Brefvet den 16 September 1870 äro — i stället för Studii Direktor, Föreståndarinna och Kamererare — en Rektor och två biträdande Föreståndarinnor anställda, i följd hvaraf seminariets ord. utgiftsstat förändrats.

¹⁰⁾ I sammanhang med Folkskolelärarinne-seminariet är sedan 1866 en serskild afdelning för bildandet af Småskolelärarinnor inrättad. Undervisningen derstädes handhafves under Seminariektorns tillsyn af två lärarinnor. Denna anstalt åtnjuter i statsanslag 1,910 r:dr. Dessutom har Stockholms läns lands- ting årligen lemnat 600 r:dr såsom understöd åt behöfvande elever från länet.

¹¹⁾ Antalet af dessa, utaf samfundet "Pro fide et Christianismo" sedan längre tid tillbaka upprättade, skolor utgör åtta, nemligen en inom hvarje territorial-församling. I samband med skolorna äro uti de flesta af församlingarna s. k. stafvare-klasser inrättade för personer, hvilka ej kunna läsa rent innantill.

¹²⁾ I den räntebärande fonden ingår från 1870 års början en beklädnadsfond för fattiga skolbarn.

¹³⁾ Utgifterna för denna, af båda regementena gemensamt bekostade skola bestri- das, i hvad de röra Kongl. Andra Lifgardet, af dess fattig- och skolfond, Reutersköldska donationsfonden och reservfonden under Kronprinsessan Jose- finas pensionsinrättning vid regementet och, hvad Kongl. Svea Artillerirege- mente angår, af dess soldat-barnhuskassa. Af de under rubrik: "utgifter af andra slag" uppgifna 817 r:dr 95 öre åtnjuter skolläraren i Vaxholm 30 r:dr r:mt årligen såsom gratifikation för undervisning åt Depôtkompaniens i Vax- holm barn.

Drätselnämndens 3:dje afdelning, som besörjer gatuläggning, lyshållning och vattenledning, har, beträffande ny- och omläggningar af gator och allmänna platser m. m. under femårsperioden, meddelat:

1866.

Regeringsgatan, emellan Gustaf Adolfs torg och Hamngatan, nylades med tuktad sten i körbanan och rännstenarne samt med asfalt i gångbanorna. Lilla Trädgårdsgatan, emellan Blasiiholms-

Forts. af Tab. Litt. S.

	Lärarnes antal.	Lärjungarnes antal vid 1870 års slut.	Antal klasser eller afdelningar.	Räntebärande fonder.		Inkomster år 1870.		Utgifter år 1870.			
				R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	Lärarnes lönebelopp.		Af andra slag.	
								R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.
Danviks hospitals skola ¹⁴⁾	1	2	1	—	—	—	—	300	—	—	—
Tyska National-lyceum ¹⁵⁾	6	77	3	9,000	—	540	—	6,105	50	2,472	75
Katolska församlingens folkskola ¹⁶⁾	2	28	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmqvistska barnuppfostningsanstalten ¹⁷⁾	3	84	—	—	—	18,814	12	1,335	—	17,127	35
Frimurarebarnhusets skola.....	7	133	3	311,735	—	42,980	—	2,525	—	40,455	—
Murbecks uppfostringsinrättning för flickor.....	3	44	2	237,322	26	18,357	42	1,060	—	10,932	86
Philipsenska skolinrättningen för fattiga barn ¹⁸⁾	4	150	2	144,946	04	6,368	07	2,650	—	3,302	26
Jakobs och Johannis församlings fri- och fattigskola ¹⁹⁾	5	100	1	127,300	—	8,153	05	3,060	—	4,582	81
Navigationsskolan ²¹⁾	4	80	2	—	—	8,150	—	6,950	—	1,200	—
Abraham Rydbergs stiftelse till danande af skicklige sjömän ²¹⁾	4	67	1	232,000	—	10,321	01	2,730	—	7,463	33
Prins Carls uppfostringsinrättning för fattiga och vanvårdade barn ²²⁾	4	74	3	169,000	—	14,000	—	1,800	—	15,000	—
Allmänna barnhusets skola.....	2	40	2	—	—	—	—	1,600	—	—	—
Läroanstalten för barnmorskor ²³⁾	2	51	—	—	—	—	—	4,300	—	—	—
Tysta skolan ²⁴⁾	3	17	—	—	—	9,347	90	1,100	—	11,813	02
Frans Schartaus praktiska Handelsinstitut ²⁵⁾	7	40	1	10,000	—	10,875	—	8,270	—	5,740	—
Praktiska Hushållsskolan för flickor ²⁶⁾	1	12	1	—	—	5,102	90	—	—	—	—
Summa	309	4,901	100	1,520,213	92	689,172	59	340,497	19	383,344	43

¹⁴⁾ Danviks folkskola är förenad med Siklaö församlings, hvars barn dock icke inräknats i ofvan uppgifna antal lärjungar. Skolläraren lönas af hospitalet, som tillgodonjuter folkskoleafgiften från Siklaö församling.

¹⁵⁾ Skillnaden mellan inkomster och utgifter bestrides af härvarande Tyska församlings kyrkokassa. Församlingen består dessutom skollokal. Lyceum är afsedt hufvudsakligen för gossar, men i lägsta klassen mottagas jemväl flickor.

¹⁶⁾ Tvenne af församlingens prester äro lärare vid ifrågavarande, endast för gossar afsedda, skola, men åtnjuta därför icke serskild aflöning. Frivilliga gåfvor fylla hvad till materiel m. m. för skolan erfordras. Någon församlingen tillhörig skola för flickor finnes ej, utan lära dessa bevista tvenne af enskilde personer inrättade skolor, belägna den ena i huset N:o 1 vid Stora Badstugatan å Norrmalm och den andra i huset N:o 108 vid Drottninggatan.

¹⁷⁾ Beträffande anstaltens tillkomst och förvaltning hänvisas till pag. 39 och 51 i förra femårsberättelsen och för anstaltens ekonomiska ställning i öfrigt redogöres kortligen i tab. Litt. HH, här efteråt pag. 42 införd.

¹⁸⁾ Under skolinrättningens fonder inbegripes värdet af tvenne fastigheter, den ena belägen vid Adolf Fredriks torg med adress N:o 31 vid Hornsgatan samt till en del upptagen af skollokalerna och boställsrum för 3 af lärarne, den andra landtegendomen Morsta i Stockholms län, hvilken för betäckande af inrättningens deri egande invecklade fordran år 1868 inköptes och numera är på längre tid utarrenderad.

¹⁹⁾ Värdet af skolans fastighet är för år 1870 upptaget till 23,801 r:dr 85 öre.

²⁰⁾ Inkomsterna utgöras af statsanslag. Skyldigheten för Kongl. Vetenskapsakademien Astronomie professor att vid skolan hålla föreläsningar har upphört och det därför beståda arvode 300 r:dr årligen har blifvit Statsverket besparadt. År 1864 ställdes under Navigations-skoldirektionens inseende en af skeppsredarne i Stockholm bekostad serskild skola för navigationselevers undervisning i språk och räkenskapers förande, hvilken serskilda skola med två lärare, som i aflöning uppbära tillsammans 1,200 r:dr, år 1870 besöktes af 16 elever.

²¹⁾ Stiftelsens inkomster hafva utgjorts af räntor å de hos Stockholms stads Drätsel-nämnd inestående 195,000 r:dr och hos Jernkontoret insatte 7,000 r:dr, ävensom hyresafkastningen af stiftelsens till 30,000 r:dr uppskattade fasta egendom N:o 5 vid Riddaregatan. Utgifterna hafva hufvudsakligen utgått till onera och reparationer vid fastigheten, aflöningar och andra omkostnader för den af stiftelsen ordnade praktiska sjömansskola m. m.

²²⁾ Uppfostringsinrättningen är numera förlagd till Gälö egendom i Stockholms län, men dess styrelse har fortfarande sitt säte i Stockholm.

²³⁾ Anslaget till läroanstalten handhafves af direktionen öfver Allmänna Barnbörds-huset.

²⁴⁾ Skolans ändamål är att i mån af utrymme och tillgångar mot billig årsafgift emottaga döfstamma barn och gifva dem jemte kost och beklädnad, der sådana ej af målsmän kan beredas, kristlig undervisning och uppfostran samt, så vidt skolans utveckling det medgifver, genom öfning i lämpliga yrken och handslöjder sätta dem i stånd att kunna med tiden sig sjelfve försörja. Skolan, som med ringa tillgångar grundades 1861, har genom enskildes frikostiga bidrag efter hand utvidgats och dess gagnande verksamhet har vunnit erkännande jemväl å Statens sida genom tid efter annan beviljade anslag. Sedan H. M. Drottning Lovisa ställt skolan under sitt beskydd och årligen lemnat penningbidrag till densamma, har efter hennes död H. M. Konungen, såsom en gård åt minnet af den ädla omsorg, hvarmed Hennes Maj:t i lifstiden omfattade skolan, till betryggande af dess framtida bestånd förärat skolan 30,000 r:dr, hvarjemte Hans Maj:t förklarar sig vilja taga skolan under sitt eget Närdiga beskydd. Skolan är inrymd i den för dess räkning af styrelsen inköpta fastigheten med adress N:ris 25 och 27 vid Norrtullsgatan, hvilken fastighet är bevilningstaxerad till 27,900 r:dr.

²⁵⁾ Institutet öppnades den 1 September 1865. Dess styrelse består af tre ledamöter, hvilka väljas af f. d. Grosshandels-Societetens deputerade. Läsåret räknas från den 15 Augusti ena året till den 1 Juli påföljande året och ofvan meddelade sifferuppgifter afse förhållandet den 1 Juli 1871. Institutet eger fasta egendomen med adress N:o 23 vid Katarina östra kyrkogata, hvilken fastighet, i räkenskaperna upptagen i värde till 46,000 r:dr, är bevilningstaxerad till 86,000 r:dr.

²⁶⁾ Skolan, som har till ändamål att uppfostra fattiga flickor inom Jakobs och Johannis samt Ladugårdslands församlingar till dugliga tjenarinnor, öppnades den 24 April 1870 i en för ändamålet af dess styrelse, bestående af sex qvinnliga ledamöter, förhyrd lokal i huset N:o 7 vid Kaptensgatan. Den är genom välvilliga bidrag af enskilde ordnad hufvudsakligen efter mönstret af en år 1865 i Göteborg inrättad lika beskaffad anstalt, och huruvida skolan med dess små tillgångar skall kunna fortsätta sin gagnande verksamhet, beror väsentligt af det intresse, hvarmed den kan komma att äfven framgent omfattas.

hamnen och Näckströmsgatan, nylades med tuktad sten i körbanan och rännstenarne samt i gångbanorna, inom kantsten. *Götgatan*, emellan Hökengsgatan och Sankt Paulsgatan samt emellan Mariagatan och Södermalmstorg, nylades med tuktad sten i kör-

banan och i gångbanorna, inom huggen kantsten och rännsten. *Arsenalsgatan*, emellan Blasieholmstorget och Nybron, omlades med fältsten i körbanan och med tuktad sten i gångbanorna, inom huggen kant- och rännsten. *Kungsholmstorg* nylades med fältsten och för-

Tab. Litt. T. Utdrag af Stockholms stads räkenskaper, utvisande Drätselnämndens 1:a afdelnings inkomster och utgifter under nedannämnda fem år.

Inkomster.	1866.		1867.		1868.		1869.		1870.		Summa.		Medium.	
Brandväsendet.....	4,500	—	4,500	—	4,500	—	4,500	—	4,500	—	22,500	—	4,500	—
Börshuset, hyror.....	7,705	32	10,968	—	10,855	—	10,432	20	10,731	67	50,692	19	10,138	44
Stadens hus, hyror.....	105,783	77	100,174	24	116,401	56	152,760	50	150,355	70	625,475	77	125,095	15
Auktionsverket.....	37,718	9	44,310	41	65,032	15	50,749	80	52,161	21	249,971	66	49,994	33
Pantlåne-inrättningen.....	—	—	—	—	—	—	131,525	26	119,649	16	251,174	42	50,234	88
Pantlåne-inrättningens vinstmedel.....	4,127	82	7,801	43	14,679	55	—	—	—	—	26,608	80	5,321	76
Afträdes-renhållningen.....	110,964	10	106,754	25	113,809	63	125,012	89	129,984	18	586,525	5	117,305	1
Hamnarna: fartyg och båtar från inrikes ort och Finland.....	35,449	94	36,197	81	37,639	36	40,237	15	40,517	21	190,041	47	38,008	30
D:o fartyg från utrikes ort utom Finland.....	25,371	6	26,411	9	29,316	50	27,999	99	28,284	48	137,383	12	27,476	63
D:o mätbara, torra varor.....	91,323	79	85,946	57	98,695	45	85,289	63	80,574	41	441,829	85	88,365	97
D:o varor, som räknas.....	5,313	69	3,496	1	2,629	42	2,780	20	3,203	80	17,423	12	3,484	63
D:o vågbara varor.....	1,508	25	1,532	22	1,823	97	1,564	44	1,487	91	7,916	79	1,583	36
D:o lakegods från inrikes ort och Finland.....	1,434	16	1,867	40	2,135	11	1,956	76	2,213	75	9,607	18	1,921	44
D:o lakegods från utrikes ort utom Finland.....	3,623	16	4,751	15	2,206	41	4,707	49	4,608	66	19,896	87	3,979	37
D:o målbara, våta varor.....	36,917	69	31,115	40	26,070	11	31,743	92	45,821	33	171,668	45	34,333	69
Packhuset.....	87,546	23	92,606	89	103,848	82	114,002	31	97,231	2	495,235	27	99,047	5
Viktualievägarna.....	15,564	41	14,093	76	14,187	68	13,922	86	14,076	3	71,844	74	14,368	95
Jern- och Metallvägen.....	45,717	88	44,418	24	37,326	99	36,486	74	43,530	3	207,479	88	41,495	98
Ballast, landningsstockar och bockar m. m.....	2,306	25	2,300	64	1,916	75	2,661	5	2,283	58	11,468	27	2,293	65
Stockholms sluss.....	34,943	45	35,241	32	42,495	70	45,732	65	48,734	95	207,148	7	41,429	62
Tolagsersättningen.....	294,887	75	276,116	62	314,269	15	311,779	84	330,711	60	1,527,764	96	305,553	—
Hela tolagsbeloppet, som fördelas med $\frac{1}{3}$ delar till Drätselkassan, $\frac{1}{3}$ delar till stadens inqvarteringsverk samt $\frac{1}{3}$ delar till Stockholms allmänna barnhus, Danviks hospital och Fattigvårdsnämnden, har utan afdrag af derå, enligt Kongl. Brevet den 12 Maj 1858, anvisade aflönings-ersättningar utgjort:														
År 1866.....	402,119:	66.												
» 1867.....	376,522:	66.												
» 1868.....	428,548:	84.												
» 1869.....	421,027:	62.												
» 1870.....	450,970:	86.												
Summa R:dr.....	2,079,189:	14.												
Medium.....	415,837:	83.												
Utskänkning och minuterung af bränvin.....	386,534	17	397,470	79	366,689	86	341,624	68	345,766	48	1,838,085	98	367,617	20
Stadens ofria tomter.....	18,404	79	20,571	18	15,590	46	16,548	5	16,399	45	87,513	93	17,502	79
Stadens allmänna platser.....	564	—	459	—	399	—	339	—	300	—	2,061	—	412	20
Hundskattsmedel.....	12,036	—	11,540	75	11,560	—	13,213	—	13,300	75	61,650	50	12,330	10
Källarefrihetsmedel.....	9,896	25	9,896	25	9,896	25	9,896	25	9,896	25	49,481	25	9,896	25
Sakören.....	1,856	12	1,171	89	1,083	—	1,369	21	1,715	73	7,195	95	1,439	19
Burskapspenningar.....	90	—	238	75	235	—	186	—	137	50	887	25	177	45
Fastighetsskatt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	72,150	—	72,150	—	14,430	—
Räntor.....	63,892	31	126,330	18	66,426	12	159,473	98	212,231	50	628,354	9	125,670	82
Diverse tillfälliga inkomster.....	7,083	24	6,029	—	4,733	53	5,390	41	15,804	89	39,041	7	7,808	22
Kommunalskatt.....	—	—	—	—	—	—	49,992	60	73,083	30	123,075	90	24,615	18
Borgerskapets andel af inqvarteringsverkets kontanta behållning.....	—	—	—	—	—	—	91,000	—	—	—	91,000	—	18,200	—
1861 års amorteringslåns fond.....	—	—	—	—	22,651	8	—	—	—	—	22,651	8	4,530	22
Summa R:mt R:dr.....	1,453,063	69	1,504,311	24	1,539,103	61	1,884,878	86	1,971,446	53	8,352,803	93	1,670,560	79

sågs med rännsten och gångbana af tuktad sten inom kantsten, emellan Handtverkaregatan och Garfvaregatan. *Mäster Samuelsgatan*, emellan Drottninggatan och Klara Strandgata, omlades med fältsten

samt försågs med rännstenar och gångbanor af tuktad sten inom kantsten. *Jakobs Kyrkogata* omlades i körbanan med fältsten och försågs med rännstenar af tuktad sten samt med gångbanor, dels

Forts. af Tab. Litt. T.

Stockholms stads räkenskaper

Utgifter.	1866.		1867.		1868.		1869.		1870.		Summa.		Medium.	
Öfverståthållaren och Underståthållaren.....	11,250	—	11,250	—	11,250	—	11,250	—	11,250	—	56,250	—	11,250	—
Magistraten och Rådstufvurätten.....	168,153	30	170,935	8	185,387	71	177,907	94	180,139	82	882,523	85	176,504	77
Stockholms polis.....	185,801	92	186,237	7	198,243	49	198,310	18	267,604	18	1,036,196	84	207,239	89
Fångvärd.....	34,409	70	36,264	80	37,082	44	34,394	5	31,537	45	173,688	44	34,737	69
Kronouppbördsverket.....	40,993	16	40,286	71	40,310	13	43,022	47	62,214	8	226,826	55	45,365	81
Brandväsendet.....	22,167	91	15,149	6	16,431	67	19,759	11	13,647	53	87,155	28	17,431	6
Stadens läroverk.....	16,100	—	16,100	—	16,100	—	16,100	—	23,977	72	88,377	72	17,675	55
Finska församlingen.....	1,000	—	1,000	—	1,000	—	1,000	—	1,000	—	5,000	—	1,000	—
Stadens kurhus.....	7,500	—	7,500	—	7,500	—	7,500	—	7,500	—	37,500	—	7,500	—
Prins Carls inrättning för fattiga och vanvårdade barns uppfostran	1,500	—	1,500	—	1,500	—	1,500	—	1,500	—	7,500	—	1,500	—
Enke- och Pupillkassan vid stadens embetsverk.....	1,500	—	1,500	—	1,500	—	1,500	—	1,500	—	7,500	—	1,500	—
Stadsfullmäktige och deras expedition.....	9,951	49	11,018	46	10,818	1	10,441	74	10,434	95	52,664	65	10,532	93
Nämndens och afdelningens expedition.....	27,159	39	28,158	15	31,072	81	31,790	73	33,851	13	152,032	21	30,406	45
Handels- och Sjöfartsnämndens expedition.....	—	—	857	58	500	—	890	35	850	—	3,097	93	619	59
Börshuset.....	15,405	43	9,429	67	7,147	87	20,164	74	3,062	19	55,209	90	11,041	98
Stadens hus.....	19,046	58	9,834	19	11,398	9	16,424	78	22,067	61	78,771	25	15,754	25
Stadens husbyggnadsarbeten samt fastighetsköp.....	474,816	2	192,099	11	111,818	75	59,225	31	45,221	41	1,099,453	54	219,890	70
Stadens vattenbyggnadsarbeten.....	—	—	—	—	—	—	86,821	63	129,451	31	—	—	—	—
Hamnarna: underhåll af hamnar och segelleder.....	78,922	13	62,420	85	200,564	28	20,339	85	20,866	54	383,113	65	76,622	73
De hufvudsakligaste byggnadsföretag, som under de 3 sistnämnda titlarna blifvit bekostade, äro följande: jernvägen å Djurgården 107,096: 82; strandgata utmed Ladugårdslandsviken 282,565: 71; muddring i Rörstrandssjön och hamnskoning vid Barnhusviken 54,642: 89; nytt bårhus å Kungsholmen 20,000 R:dr; kajbyggnaden vid Riddarholmen 86,668: 26; nya bron öfver Riddarholmskanalen 49,798: 30; ny genomfartsöppning vid Nya Kungsholmsbron samt svängbro 11,672: 40; östra Slussgatans och Brunnbackens förändring 83,078: 87.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hamnarna: vidmagthållande af ordning och säkerhet i hamnar och segelleder.....	8,916	64	9,222	25	10,673	61	10,041	70	9,988	74	48,842	94	9,768	58
Auktionsverket.....	23,842	37	23,548	84	26,123	77	28,927	46	33,730	17	136,172	61	27,234	52
Pantlåne-inrättningen.....	—	—	—	—	—	—	121,583	36	118,150	90	239,734	26	47,946	85
Afträdes-renhållningen.....	109,233	44	117,129	23	125,673	44	122,269	58	108,807	37	583,113	6	116,622	61
Renhållning af gatudelar och allmänna platser.....	25,997	93	27,197	58	28,490	99	41,985	55	47,720	11	171,392	16	34,278	43
Politi.....	2,904	39	2,817	5	2,961	34	3,761	83	2,452	29	14,896	90	2,979	38
Underhåll af planteringar å allmänna platser.....	1,758	87	2,188	26	2,100	47	3,467	52	4,843	97	14,358	89	2,871	78
Hamnarna: fartyg och båtar från inrikes ort och Finland.....	7,738	74	8,326	53	8,424	21	9,604	19	9,733	66	43,827	33	8,765	46
D:o fartyg från utrikes ort utom Finland.....	1,761	13	792	33	879	50	840	—	848	53	5,121	49	1,024	29
D:o mätbara, torra varor.....	68,974	75	64,112	71	72,114	40	64,900	8	61,492	36	331,594	30	66,318	86
D:o varor, som räknas.....	1,003	62	833	65	740	3	803	17	795	45	4,175	92	835	18
D:o vågbara varor.....	185	90	183	86	218	86	187	72	178	54	954	88	190	97
D:o lakegods från inrikes ort och Finland.....	172	10	224	8	256	20	234	80	265	64	1,152	82	230	56
D:o lakegods från utrikes ort utom Finland.....	217	33	285	7	300	—	300	—	270	—	1,372	40	274	48
D:o mätbara, våta varor.....	2,751	32	2,312	53	1,838	72	2,324	10	2,904	20	12,130	87	2,426	17
Packhuset.....	4,356	4	4,979	17	5,247	92	4,850	30	4,774	33	24,207	76	4,841	55
Viktualievågarna.....	9,773	88	8,818	21	9,877	54	11,810	84	11,647	75	51,928	22	10,385	64
Jern- och metallvägen.....	76,111	4	69,007	86	33,699	86	55,050	46	59,435	85	293,305	7	58,661	2
Ballast, landningsstockar och bockar, m. m.....	2,131	71	1,922	18	2,138	78	1,545	6	1,819	2	9,556	75	1,911	35
Stockholms sluss.....	10,770	25	11,082	23	7,635	38	7,785	94	12,159	55	49,433	85	9,886	67

af tuktad sten och dels af asfalt, inom kantsten. *Stora Vattugatan*, emellan Drottninggatan och Klara Strandgata, omlades med fältsten och försågs med rännstenar och gångbanor af tuktad

sten inom kantsten. *Klara Bergsgata*, emellan Klara Strandgata och Drottninggatan, omlades med fältsten och försågs med gångbanor af tuktad sten, inom huggen kant- och rännsten, samt

Forts. af Tab. Litt. T.

Stockholms stads räkenskaper.

	1866.	1867.	1868.	1869.	1870.	Summa.	Medium.
Tolagersättning	3,195	3,295	3,238	3,026	3,834	16,589	3,317
Utskänkning och minuterung af bränvin	11,019	15,175	16,778	33,788	32,019	108,780	21,756
Stadens ofria tomter	516	582	140	947	544	2,730	546
Stadens allmänna platser	172	148	181	80	100	683	136
Hundskattsmedel	1,889	1,696	828	871	1,194	6,480	1,296
Gästgifverihållning	1,160	1,160	1,100	1,142	1,100	5,662	1,132
Räntor	196,045	202,379	240,392	348,338	418,392	1,405,548	281,109
Oförutsedda utgifter	—	15,938	12,194	22,060	18,165	68,359	13,671
Geijerska huset, stadens tillskott för inköpet	29,708	—	—	—	—	29,708	5,941
Svenska slöjdföreningen, bidrag till hyra och skolbyggnad	128,000	8,000	—	—	—	136,000	27,200
Gatuläggning och lyshållning, bidrag	32,100	—	—	—	—	32,100	6,420
Fattigvårdsnämnden, anslag	15,000	15,000	15,000	—	—	45,000	9,000
Stadens militärkompani	50,915	45,807	41,945	—	—	138,669	27,733
Diverse utgifter och restitutioner samt extra anslag	6,925	12,065	—	252	39,031	58,275	11,655
Topografiska korpens karta öfver Stockholm	—	54,757	4,950	2,560	—	62,267	12,453
Centralkomitén för 1866 års industri-utställning	—	96,622	—	—	—	96,622	19,324
Kapitalrabatt och provision å lån	57,570	147,225	105,870	46,707	94,500	451,872	90,374
Borgerskapets bemedlingskommission	—	—	46,000	—	—	46,000	9,200
12:te allmänna svenska landbruksmötet, bidrag	—	—	578	—	—	578	115
Drätselnämndens 3:dje afdelning, anslag	44,350	—	27,939	80,826	35,105	188,220	37,644
Summa R:mt R:dr	2,052,846	1,776,378	1,746,158	1,791,216	2,003,682	9,370,282	1,874,056

Upplysningar.

Stadens af Drätselnämndens 1:a afdelning förvaltade kassas skuld, som efter afdrag af tillgångar, fastigheterna undantagna, vid 1866 års början utgjorde 2,072,340 r:dr 35 öre, har under dessa fem år blifvit ökad med 3,487,274 r:dr 87 öre, så att den vid 1870 års slut uppgick till 5,559,615 r:dr 22 öre. Den räntebärande utgjorde vid 1866 års början:

Enligt obligationer med 4½ % ränta och utan rätt till uppsägning å långfivarens sida	154,250	—
D:o med 6 % ränta och ömsesidig uppsägningsrätt	550,675	—
D:o med 5½ % ränta och d:o d:o	120,000	—
D:o med 5 % ränta och d:o d:o	131,300	—
D:o med 4 % ränta och d:o d:o	17,275	973,500
D:o amorteringslån å 2,000,000 r:dr å 5 %, hvaraf återstodo	1,929,000	—
D:o d:o å 450,000 r:dr från Kongl. f. d. konvoj-kommissariatet, numera Kongl. Statskontoret å 3 %, hvaraf återstodo	322,147,15	—
S. k. extra jernvägsmedel, med ränta 4½ %, som tillkommer jernbäranne	35,608,01	—
Premielån å fastigheter, försäkrade i stadens brandförsäkringskontor, med 4 % ränta	38,050	—
Fond för värlösa flickor, grundad af Giovanni d'Anastasy, å 5 %	38,027,17	2,362,832,33
Summa R:mt R:dr	3,336,332,33	—

Kassans fordringar deremot voro:

Hos Smålands m. fl. hypoteksföreningar, enligt obligationer med 5 % ränta	4,500	—
» Mälareprovinsernas hypoteksförening, mot 4 % ränta	9,100	—
» Grosshandlanden C. G. Cervin, mot 6 % ränta	50,000	—
» Stora Kopparbergs bergslag, mot 5 % ränta	200	—
Återstod af lån till G. O. Bäckström för inrättande af gästgifveri å Södermalm, mot 4½ % ränta	8,181,47	—

Till pantlåne-inrättningens bedrifvande, mot 6 % ränta försträckt	800,000	—
Till inköp af f. d. Geijerska huset mot 5 % ränta försträckt	29,708,42	—
Hos Stockholms enskilda bank, mot 5 % ränta	4,100	905,789,89
således återstodo räntelöpande skulder	2,430,542,44	—

Vid 1870 års slut var kassans räntebärande skuld:

Enligt obligationer med 5 % ränta och utan rätt till uppsägning å långfivarens sida	46,000	—
D:o med 4½ % ränta och d:o d:o	154,250	—
D:o med 5 % ränta och ömsesidig uppsägningsrätt	120,500	—
D:o med 5 % ränta och bestämd förfallotid	548,000	868,750
D:o amorteringslån å 7,000,000 r:dr å 5 %, hvaraf återstodo	6,588,900	—
D:o d:o från Kongl. Statskontoret å 3 %	254,001,29	—
S. k. extra jernvägsmedel å 5½ % ränta	40,345,57	—
Premielån å 4 %	37,287,50	—
Giovanni d'Anastasy's fond för värlösa flickor med 6 %	50,612,53	7,839,896,89

Fordringarna åter voro:

Hos Skånska hypoteksföreningen mot 5 % ränta	180,000	—
» Stora Kopparbergs bergslag, mot 5 % ränta	200	—
» Mälareprovinsernas hypoteksförening emot 4 % ränta	9,100	—
» Jernkontoret mot 5 % ränta	200,000	—
» Stockholms enskilda bank, mot 5 % ränta	100,000	—
» Skandinaviska kreditaktiebolaget, mot 5 % ränta	300,000	—
» Mälareprovinsernas enskilda bank, mot 5 % ränta	180,000	—
» Kristinehamns enskilda bank, mot 5½ % ränta	150,000	—
» Allmänna hypoteksbanken, mot 5 % ränta, 11,400 r:dr, inköpte för	10,801,50	—
» Grosshandlanden C. G. Cervin, mot dels 5, dels 4½ % ränta	647,000	—

reglerades och sänktes emellan Klara Strandgata och Klara vestra Kyrkogata. *Klara norra Kyrkogata*, emellan Klara Bergsgata och Mäster Samuelsgatan, omlades med fältsten och försågs med gångbanor af tuktad sten, inom huggen kant- och rännsten. *Fredsgatan*, emellan Drottninggatan och Akademigränden, belades med asfalt i körbanan och tuktad sten inom kantsten i gångbanorna. *Nya Kungsholmsbrogatan*, emellan Malmorgsgatan och f. d. Keyserska husets hörn åt Rödbotorget, omlades med fältsten, men från nämnda hörn till Klara vestra Kyrkogata med tuktad sten i körbanan; gångbanorna och rännstenarna utefter hela sträckan belades med tuktad sten inom kantsten. *Pilgatan* å Kungsholmen försågs med gångbanor af fältsten och rännstenar af tuktad sten; körbanan dels grusades och dels stensattes med fältsten. *Luntmakaregatan*, emellan Marqvadsgränd och Stora Surbrunnsgatan, nylades med fältsten och reglerades samt omlades emellan Oxtorgsgatan och Appelbergsgatan, på hvilken sträcka gångbanor af tuktad sten inom huggen kant- och rännsten omlades. *Riddaregatan*, emellan Skepparegatan och Grefgatan, sänktes och reglerades samt omlades med fältsten i körbanan och försågs med rännstenar af tuktad sten. *Nya Quartersgatan*,

Forts. af Tab. Litt T. *Uppllysningar.*

Hos Direktionen öfver Danviks hospital, mot 5 % ränta 15,000 —
 » C. Kuylenstjerna, mot dels 5, dels 4½ % ränta..... 58,000 —
 » G. O. Bäckström, återstod af lån, mot 4½ % ränta 5,819,04.
 » Pantlånneinrättningen, mot 6 % ränta 952,869,26.
 Stadens amorteringsobligationer med 5 % ränta..... 34,900 — 2,843,689,80.

återstående räntelöpande skuld 4,996,207,09.

Hvartill komma åtskilliga stadens tjänstemäns innestående begrafningshjälpsmedel, som vid 1870 års slut utgjorde 28,713 r:dr 25 öre, och hvarå erlågges ränta å 5 procent.

Häraf synes alltså, att den räntelöpande skulden blifvit under dessa fem år ökad med 2,565,664 r:dr 65 öre.

Enligt 1870 års räkenskaper uppgå de under Drätselnämndens 1:a afdelnings förvaltning varande fastigheter till ett värde af 2,846,078 r:dr 87 öre.

Under ifrågakvarande qvintennium äro inköpta följande fastigheter, neml. år 1866 *N* 10 quart. Nederland för 86,200 r:dr, *N* 1 quart. Lappen för 131,550 r:dr, *N* 2 quart. Lappen för 27,722 r:dr 69 öre, en del af *N* 13 quart. Mälaren, Kungsholms f. d. tullhusbyggnad, för 2,880 r:dr, *N* 1 quart. Ruddammen, Roslags f. d. tullhusbyggnader för 3,000 r:dr samt tomtedelar i kvarteren Barnhuskällaren och Vedbäaren för 2,453 r:dr 50 öre; år 1867 tomtedelar i kvarteren Röda Bodarne och Hedenbacken för 65,195 r:dr 50 öre; år 1868 Hagalund, Myrbaddet och en del af Storängen i Solna socken för 48,000 r:dr samt tomtedelar i kvarteren Sjöhästen, Edelman större och Sparfven för 21,473 r:dr 33 öre; år 1869 *N* 4 quart. Tranhalsen för 5,814 r:dr 92 öre, *N*:ris 13, 14 och 15 quart. Hägerberget och en del af *N* 9 i samma kvarter för 28,000 r:dr, *N* 1 quart. Vintervägen större för 2,400 r:dr, *N* 3 quart. Tanto mindre för 1,242 r:dr 89 öre, *N* 7 quart. Ormen större för 4,500 r:dr; år 1870 en lada å Storängen för 1,100 r:dr, en del af tomten *N* 8 quart. Hägerberget för 15,057 r:dr 50 öre, samt tomter i quart. Djurgårdsbacken för 9,732 r:dr 64 öre.

Under samma tidrymd äro ur räkenskaperna afförda: år 1866 för nedrifna åbyggnader och tomter utlagda till öppna platser 236,396 r:dr 19 öre; år 1867 för nedrifna åbyggnader och tomter utlagda till öppna platser 74,195 r:dr 50 öre; år 1868 för nedrifna åbyggnader och tomter utlagda till öppna platser 23,513 r:dr 33 öre; år 1869 för en tomt utlagd till öppen plats 4,500 r:dr; år 1870 för nedrifna åbyggnader och tomter utlagda till öppen plats för 158,305 r:dr.

Till Drätselnämndens förvaltning öfverlemnade äro följande fonder, hvilka vid 1870 års slut uppgingo till: s. k. Decemberfonden 81,982 r:dr 47 öre, Stockholms högskolas grundfond 157,481 r:dr 5 öre, Stockholms stads läroverks byggnadsfond 60,475 r:dr 18 öre, Stockholms stads fastighetsfond 380,383 r:dr 17 öre samt förenämde Giovanni d'Anastasy-fonden 50,612 r:dr 53 öre.

Dessutom förvaltar Drätselnämnden den af Konung Carl XIV Johan bildade understödsfond åt pauvres-honteux 22,500 r:dr samt Kronprinsessan Lovisas brudgäfvofond 15,000 r:dr, mot erläggande af 5 % årlig ränta derå.

emellan Nybrogatan och Jungfrugatan, belades med fältsten och försågs med rännstenar af tuktad sten. *Stora Barnhusgatan* blef

Tab. Litt. U. *Inkvarteringskommissionens inkomster och utgifter.*

Inkomster.	1866.	1867.	1868.
Andel $\frac{3}{10}$ delar af allmänna tolagen, eller numera ersättning derför i tullmedel...	88,466 33	82,834 98	94,280 74
Dubbla vägpenningar.....	654 15	578 62	575 37
Hyresmedel.....	5,460 —	5,102 33	5,288 67
Intressen af utlånta medel.....	9,779 72	9,689 17	8,814 86
Diverse inkomster.....	2,972 32	85 39	107 74
Summa inkomster	107,332 52	98,290 49	109,066 88
Utgifter.			
Inkvarteringsutgifter.....	120,657 44	107,045 21	105,831 98
Förvaltningskostnader.....	4,580 —	4,572 12	4,533 10
Uppbördskostnader.....	1,072 4	1,053 15	1,052 34
Underhåll af huset <i>N</i> 3, kvarteret Vildsvinet vid Skepparegatan.....	169 74	770 66	477 26
Summa utgifter	126,479 22	113,441 14	111,894 68
Statsverkets bidrag till inkvarteringskostnaderna utgjorde.....	21,450 —	21,450 —	21,450 —
<i>Anm.</i> Kassans kapitalfond vid slutet af ofvannämnda år utgjorde.....	450,084 55	434,933 90	424,641 18

och har den kontanta behållningen, utgörande 182,917 r:dr 48 öre, på grund af Kongl. Brevet den 24 April 1868, öfverlemnats till Drätselnämndens första afdelning.

Tab. Litt. V. *Brandvaktskasse-administrationens inkomster och utgifter.*

Inkomster.	1866.	1867.	1868.
Brandvaktsgiffter (för de tvenne senaste åren Brandförsäkringskontorets bidrag)	62,119 89	14,500 —	14,500 —
Intressemedel.....	13,222 86	11,907 83	7,971 73
Summa inkomster	75,342 75	26,407 83	22,471 72
Utgifter.			
Bidrag till nattbevakningen.....	82,500 —	82,500 —	82,500 —
Pensioner och gratifikationer.....	652 52	678 50	542 —
Administrationskostnader.....	2,636 7	2,022 27	2,013 76
Summa utgifter	85,788 59	85,200 77	85,055 76
Kapitalfond vid årets slut.....	240,242 83	181,449 89	118,865 85

Tab. Litt. X. *Kostnader för båtsmanshället.*

	1866.	1867.	1868.
Båtsmansvakansafgift för 437 man.....	26,837 76	26,718 92	31,059 48
Förvaltningskostnader.....	3,407 49	3,626 24	3,889 82
Summa R:mt R:dr	30,245 25	30,345 16	34,949 30

Anmärkning. Ofvannämnda utgifter hafva blifvit uttaxerade på de förra femårsberättelser såsom båtsmanshållsskyldige uppgifna stadens inneväpnare. Båtsmansvakansafgiften har utgått för år 1866 med 15 öre, 1867 med 16 öre och 1868 med 18 öre på riksdalern efter 2:dra artikelns beviljning.

försedd med grusade gångbanor inom huggen kantsten, med rännstenar af tuktad sten och med makadamiserad farbana. *Parisgränd*, vid Observatoriibacken, försågs vid norra sidan med gångbana af fältsten och rännsten af tuktad sten. *Riddarholmshamnen* blef till en del å norra sidan nylagd med fältsten. *Lilla Glasbruksgatan*, från Mosebacke trappor österut, blef något reglerad och omlagd med fältsten. *Tavastgatan*, emellan Trappgränden och Björngårdsbrunnsgatan omlades med fältsten. *Falkenbergsgatan*, från Fatburstvärgatan vesterut, försågs med gångbanor af fältsten samt rännstenar af tuktad sten och grusad körbana. *Katarina vestra Kyrkogata* omlades med fältsten. *Reparebansgatan* grusades till en del och en stödjemur iståndsattes. *Krukmakaregatan*, emellan Skinnarviksgatan och Timmermansgatan, nylades med fältsten. *Timmermansgatan*, emellan Krukmakaregatan och Sankt Paulsgatan, omlades med fältsten i gång- och körbanor. *Sankt Paulsgatan*, emellan Timmermansgatan och Adolf Fredriks torg, omlades med fältsten i gång- och körbana. Å *Nya torget* i kvarteret Barnhuskällaren utfördes planeringsarbeten. *Nya torget* vid *Götgatan* grusades och planerades. *Roslagstorgets* stensättning reparerades.

1867.

Regeringsgatan, emellan Hamngatan och Ålandsgatan, och *Hamngatan*, emellan Regeringsgatan och Östra Trädgårdsgatan, blefvo om- och nylagda med tuktad sten i kör- och gångbanor samt försedda med huggna rännstenar. *Malmtorgsgatan* och södra delen af *Brunkebergstorg* blefvo i körbanorna nylagda med tuktad sten och makadamiseringsgrus samt *Herkulesgatan* om-

lagd med fältsten. Gångbanorna belades till en del med asfalt och omlades föröfrigt med tuktad sten inom kant- och rännsten. *Storgatan*, emellan Lifgardets till häst östra stallflygel och Djurgårdsbron, reglerades och försågs med gångbanor af tuktad sten inom kantsten samt rännstenar, dels af huggen sten och dels af jern; körbanan blef dels omlagd med fältsten och dels makadamiserad. *Götgatan*, emellan Mariagatan och S:t Paulsgatan, och *Nybrogatan*, emellan Nya Qvartersgatan och Tyskbagarebergen, försågs med makadamiserade körbanor, gångbanor af tuktad sten inom kantsten och huggna rännstenar. *Handtverkaregatan*, emellan Nya Kungsholmsbron och Kaplansbacken, *Holländaregatan*, emellan Hötorget och Adolf Fredriks södra Kyrkogata, *Oxtorgsgatan*, emellan Hötorget och Malmskilnadsgatan, *Södermalmsborg* helt och hållet, *Jakobsbergsgatan* från trumman öster om Norrmalmsgatan till *Gref-Turegatan* och denna gata till Stora Humlegårdsgatan, *Nya Qvartersgatan*, emellan Nybrogatan och Gref-Turegatan, *Styrmansgatan*, emellan Riddaregatan och Storgatan, blefvo omlagda med fältsten i körbanorna och försedda med huggna sidorännstenar samt gångbanor af tuktad sten inom kantsten. *Lilla Vattugatan*, emellan Klara vestra Kyrkogata och Klara Strandgata, och *Karduansmakaregatan*, äfven emellan nämnda gator, försågs med grusade körbanor samt gångbanor af tuktad sten inom kant- och rännsten. *Katarina östra Kyrkogata*, emellan Renstjernas gränd och Ersta backe, *Öfra Badstugatan*, emellan Kattgränden och Blecktornsgränden, *Kattgränden*, emellan Öfra Badstugatan och Tavastgatan, *Profossgatans* norra del, de tre förstnämnda efter skedd reglering, försågs med gångbanor af fältsten och rännstenar af tuktad sten. *Katarina östra Kyrkogata* och *Profossgatan* grusades i körbanorna, de öfriga två belades med fältsten. *Smala gränden*, emellan David Bagares gata och Bödelsbacken, omlades med fältsten.

På grund af ansökan och mot öfverenskommen ersättning äro gångbanor af tuktad sten, inom huggen kant- och rännsten, anlagda på följande ställen, nemligen uti *Klara norra Kyrkogata* vid N:o 7, *Gamla Kungsholmsbrogatan* 44 och 46, *Regeringsgatan* 92, *Södra Humlegårdsgatan* 13, *Gref-Turegatan* 7, *Skepparegatan* utmed Inqvarteringskommissionens hus, *Sillhofsgränden* och *Blasieholmshamnen* vid Norska ministerhotellet och *Joachim Bryggares gränd* vid egendomen med adress 18 Lilla Nygatan.

1868.

Vestra Bangränden och *Östra Bangränden*, emellan Mäster Samuelsgatan och Hötorget, *Gamla Kungsholmsbrogatan*, emellan Hötorget och Klara Strandgata, *Regeringsgatan*, emellan Ålandsgatan och Lästmakaregatan, *Skeppsbron* med i allmänhet 20 fots gångbana och 30 fots körbana, emellan Östra Slussbron och Packhuset, *Svartmangatan*, emellan Stortorget och Tyska planen, *Stora Gråmunkegränden*, emellan Vesterlånggatan och Stora Nygatan, *Hötorgsgränden*, emellan Drottninggatan och Hötorget, ny- och omlades med tuktad sten i kör- och gångbanor, undantagandes Östra och Vestra Bangränderna, hvilkas gångbanor vid Slöjdskolans hus, likasom gångbanan utanför samma hus åt Mäster Samuelsgatan belades med asfalt. Samtliga gångbanor blefvo lagda inom huggen kant- och rännsten. *Klockgjutaregränden* belades helt och hållet med asfalt. *Skepparegatan*, från Storgatan norrut på en sträcka af 275 fot, *Tyska brinken*, emellan Vesterlånggatan och Stora Nygatan, *Götgatan*, emellan vägen till Södra bangården och Stora Bondegatan, *Norrmalmstorg*, *Riddar-*

Tab. Litt. Y. Stockholms stads Drätselnämnds andra afdelningens inkomster och utgifter.

Inkomster.	1869.	1870.
Andel, $\frac{1}{3}$ delar, af allmänna tolagen eller numera ersättning därför i tullmedel.....	92,626 8	99,213 48
Dubbla vågpenningar.....	627 73	766 22
Hysesmedel.....	4,334 50	4,268 10
Intressemedel m. m.....	1,113 58	1,007 15
Statsanslag till inqvarteringsordnande.....	21,450 —	21,450 —
Fastighetsskatt.....	72,150 —	— —
Kommunalskatt.....	94,918 57	93,873 81
Båtsmanshållskommissionens behållning vid 1868 års slut.....	829 30	— —
Summa inkomster	258,049 76	220,578 76
Utgifter.		
Inqvarteringsutgifter.....	116,474 78	120,449 82
Nattbevakning.....	68,000 —	— —
Båtsmanshåll.....	34,291 72	24,588 90
Militärkompaniet.....	44,670 —	44,962 10
Separationsvakten.....	2,400 —	2,400 —
Tolagsersättning, pensioner.....	808 50	— —
Dubbla vågpenningar.....	156 93	191 55
Huset N:o 3, quart. Vildsvinet, underhållskostnad.....	63 72	88 —
Förvaltningskostnader och pensioner.....	4,358 37	4,484 3
Summa utgifter	271,224 2	197,164 40

holmen framför Riksdagens hus och Riddarholmskyrkan samt *Nya Kungsholmsbron* omlades i körbanorna med fältsten och försågos med huggna rännstenar samt gångbanor af tuktad sten inom kantsten. *Stora Bondegatan*, emellan Götgatan och Södra Tullportsgatan, *Nya gatan*, emellan Nytorget och Södermanlandsgatan, *Björngårdsgatan*, emellan S:t Paulsgatan och Maria Högbergsgata samt *Maria Högbergsgata*, emellan Fatburstvärgränden och Timmermansgatan, omlades alla med fältsten i kör- och gångbanor, de senare inom kantsten och huggen rännsten. *Mälaregatan* och *Klara norra Kyrkogata*, delvis, *Rörstrandsgatan*, emellan Drottninggatan och Kammakaregatan, *Södra Bankogränden* på hela norra sidan, *Uttermarksgränden*, emellan Lilla Nygatan och Munkbron, *Riddaregatan* framför artillerigården och *Klara Strandgata*, emellan Bryggaregatan och Gamla Kungsholmsbrogatan, blefvo alla försedda med gångbanor af tuktad sten, inom huggen kant- och rännsten. *Johannis gränd*, i Johannis församling, omlades till en del med fältsten. *St Paulsgatan*, på södra sidan, försågs med gångbanor af fältsten, inom huggen kant- och rännsten. *Norra Tullportsgatan*, från Kungsstensgatan till Rensgränden, och *Rensgränden*, till en del, försågos med gångbanor af fältsten. *Kocksgatan*, *Tjärhofsgatan*, *Katarina östra Kyrkogränd* och *Nytorget* försågos alla till en del med rännsten af tuktad sten. *Tegelviksgränden*, utefter östra sidan, försågs med gångbana af fältsten och rännsten af tuktad sten. Vid *Träskvägen* anlades en gångbana af stenskärf. *Vestra Humlegårdsgatan*, på en betydligare del, reglerades och försågs med rännsten. I *Norra Humlegårdsgatan* anlades, på norra sidan, gångbana och rännsten af fältsten. *Saltmätaregatan*, emellan Kungstensgatan och Trebackarlånggatan, blef reglerad med mur och försedd med gångbana af fältsten samt grusad farbana. I *Björngårdsbrunnsgatan*, *Kaplansbacken*, *Bergsgränden* å Kungsholmen och *Breda gränden* å Djurgården anlades rännstenar af fältsten. Vid hörnet af *Holländaregatan* och *Kungsstensgatan* uppfördes en ny mur med stängsel. Åkarestationen å *Ladugårdslandstorg*, *Brunkebergstorg* och *Jerntorget* samt uti *Myntgränden*, denna senare helt och hållet, belades med tuktad sten i cementbruk.

På grund af ansökningar och mot öfverenskommen ersättning äro gångbanor af huggen sten inom kant- och rännsten anlagda på följande ställen, nemligen: Vid ena sidan af *Salviigränd*, vid *Norra Smedjegatan* N:is 2, 4, 6, 3 och 5, *Besvärsgatan* 26, *Björngårdsgatan* 6, åt gamla Prestgårdsgatan, *Jakobsbergsgatan* 2, *Quarnngatan* 27, *Bryggaregatan* 12, 14 och 17, *Klara södra Kyrkogata* 8, *Klara östra Kyrkogata*, framför 1, 3 och 5 samt utmed kyrkogården, vid *Mindre teatern* åt Blasieholmshamnen, *Garfvaregatan* 7 och *Lästmakaregatan* 9.

1869.

Hornsgatan, emellan Södermalmstorg och Adolf Fredriks torg, har blifvit reglerad och försedd med körbana af tuktad sten och makadamiseringsgrus samt med gångbanor af tuktad sten, om- och nylagda, inom kantsten och rännsten. I sammanhang härmed är muren vid Ragvaldsgatan ombygd och en stentrappa anlagd. *Brunnsbacken* och en del af *Stadsgården* reglerades i sammanhang med de arbeten, som utförts för sammanbindningsbanans framdragande i trakten, körbanorna dels nylades med tuktad sten och makadamiserades, dels omlades med fältsten; gångbanorna belades med tuktad sten inom kant- och rännsten. *Kindstugatan*, emellan Tyska Brinken och Skärgårdsgatan, ny-

lades med tuktad sten och huggen rännsten. *Kolmätaregränden* blef helt och hållet belagd med asfalt. *Fredsgatan*, der den skäres af Drottninggatan, nylades med serskild dertill huggen sten, i stället för der förut varande asfalt. *Stora Badstugatan*, emellan Stora Surbrunnsgatan och Kungstensgatan, blef omlagd med fältsten i körbanan och försedd med gångbanor af tuktad sten inom kant och rännsten. *Lästmakaregatan*, emellan Rege- ringsgatan och Oxtorget, försågs med makadamiserad körbana och gångbanor af tuktad sten inom kant- och rännsten, hvar- jemte gatan till en del reglerades. *Storgatans* körbana emellan Grefgatan och Lifgardets till häst östra stallflygel, har till en del omlagts med fältsten, till en del makadamiserats, gångbanorna försetts med tuktad sten inom kant- och rännsten, hvarjemte en del af sträckan blifvit reglerad. *Lutternsgatan*, från Regerings- gatan österut, har undergått reglering i öfverensstämmelse med Eders Kongl. Maj:ts dom af den 9 Juli 1869, samt blifvit ny- och omlagd med fältsten i körbana och gångbanor, de senare inom kant- och rännsten. *Norra Bankogränden*, på södra sidan, *Funkens gränd*, en del af ena sidan, hafva försetts med gång- banor af tuktad sten inom kant- och rännsten. *Gref-Magnigatan*, på östra sidan vid Andra gardets kasern, *Trädgårdsgatan*, emellan Reparebansgatan och Stora Kungsholmsgatan, och *Reparebans- gatan*, vid Grubbens trädgård, hafva fått gångbanor, de två först- nämnda af fältsten, den sistnämnda af grus, inom huggen kant- och rännsten. *Carl XV:s Port* har på ena sidan blifvit försedd med gångbana af stenskärf. *Holländarevägen* blef till en del för- sedd med gångbana af fältsten. *Stora Gråbergsgatan*, emellan Rådmansgatan och Parisgränden, *Norra Humlegårdsgatan* och en del af *Gref-Turegatan*, försågos med gångbanor af fältsten och rännstenar af tuktad sten. *Regeringsgatans* nordligaste del har reglerats och försetts med grusad gångbana inom huggen kant- och rännsten. *Träskvägen* och *Vestra Humlegårdsgatan* blefvo till större delen försedda med gångbanor af stenskärf och grus. *Stora Bondegatan*, *Besvärsgatan* och *Nya Quartersgatan* reglerades delvis medelst sprängning, hvilket arbete egde rum under vintertid för att sysselsätta arbetssökande. I *Sibyllegatan* börjades reglering medelst uppförande af murar och påförande af fyllning. *Vestra* och *Östra Qvarngränderna* samt *Kaplans- backen* blefvo på mindre sträckor försedda med rännstenar af fältsten.

På grund af ansökan och mot öfverenskommen ersättning hafva gångbanor af såväl tuktad sten som fältsten, inom huggen kant och rännsten, blifvit anlagda på följande ställen, neml.: *Stortorget* vid N:o 9, *Fyrverkaregatan* 13, *Artillerigatan* 12, *Rosen- bad* vid Bondeska huset, *Appelbergsgatan* 44 och 46, *Drottning- gatan* vid Bergsskolan, *Odensgatan* 3, *Klara norra Kyrkogata* 27, *Stora Gråbergsgatan*, emellan Rörstrands- och Kammakaregatorna, *Repslagaregatan* 2, *Stora Badstugatan* 46, *Malmkilnadsgatan* 33, *Appelbergsgatan* 34 och *Luntnakaregatan* 10 samt *Blasieholms- torget*, utanför Sällskapetets hus, *Drakensgränd*, *Allmänna Gränden* å Djurgården och *Vestra Slussgatan*.

1870.

Klara Bergsgata, emellan Drottninggatan och Beridarebans- gatan, och *Hamngatan*, emellan Beridarebansgatan och Malm- skilnadsgatan, hafva nylagts med tuktad sten i körbanan, men fortsättningen till Regeringsgatan har makadamiserats. Å hela sträckningen äro gångbanor af tuktad sten inom huggen kantsten och rännsten om- och nylagda. *Malmkilnadsgatan*, emellan Brunkebergstorg och Hamngatan, *Östra Trädgårdsgatan*, från

Näckströmsgatan till Hamngatan, *Hamngatan*, från Östra Trädgårdsgatan till Nybron, *Skeppsbron*, från södra ändan af Packhuset till Lejonbacken, om- och nylades med tuktad sten i kör- och gångbanor, de senare inom huggen kant- och rännsten. Skeppsbrons nya körbanan är 30 fot och gångbanan 20 fot bred. *Norrmalmstorgs åkarestation* nylades med tuktad sten i bruk. *Urvädersgränden* emellan Vesterlånggatan och Myntgatan försågs med asfaltbeläggning. *Nybrogatan*, emellan Nybrotorget och Ladugårdslandstorg, försågs med gångbanor af tuktad sten inom huggen kant- och rännsten, hvarjemte körbanan med undantag af Nybrobacken, som makadamiserades, omlades med fältsten. *Stora Badstugugatans* körbanan, emellan Kammakaregatan och Kungstensgatan omlades med fältsten och försågs med gångbanor af tuktad sten inom huggen kant- och rännsten. *Nybroplanen*, utanför det s. k. Brunnska huset, och *Brunnsgränden*, emellan Österlånggatan och Skeppsbron, på södra sidan, försågos med gångbanor af tuktad sten inom huggen kant- och rännsten. *Barnhusträdgårdsgatan*, från Klara norra Kyrkogata till jernvägens tomtgräns, försågs med grusad farbanan samt grusade gångbanor, inom huggen kant- och rännsten. *Rörstrandsgatan*, från Kammakaregatan till Södra Smedjegatan, grusades och försågs med en grusad gångbana inom huggen kant- och rännsten. *Stora Träskgatan*, som på stadens bekostnad, medelst inköp af egendomar vid gatans ena

sida, blifvit utvidgad, reglerades genom afskaktning samt försågs tills vidare med grusad gångbana inom huggen kant- och rännsten. Detta arbete skulle 1871 fortsättas och avslutas. Vid *Nya Sandbergsgatan* uppfördes en ny stenmur i stället för en som rasat, hvarefter gatan till en del belades med fältsten. *Nya Quartersgatans* reglering vid dess norra ända fortsattes och avslutades, hvarefter gatan försågs med fältstens gångbana och grusad körbanan. *Arvid Davidsgata* reglerades medelst bergsprängning och försågs med gångbanor af fältsten. I *Byggmästaregränden*, emellan Kammakaregatan och Rörstrandsgatan, anlades en fältstens gångbana. *Kammakaregatan*, *Trebackarlånggatan*, *Rådmanngatan* och *Lilla Badstugugatan* blefvo i sammanhang med omläggning af Stora Badstugugatan delvis försedda med gångbanor af fältsten. I *Observatoriigränden* anlades en fältstens rännsten.

På grund af ansökningar samt emot lemnade bidrag anlades gångbanor af tuktad sten inom huggen kant- och rännsten på följande ställen, neml. vid *Öfra Stadsgården* N:o 2, 4 och 10, Skeppsbron 2 åt *Slottsbacken*, *Bergsgränden* 6, *Pilgatan* 3, *Kardansmakaregatan* 1, 2, och 8, *Norra Smedjegatan* 3½, *Öfra Hörtorgsgränd* 4, *Blasieholmstorg* 12 och *Riddaregatan* 30.

Under hvarterdera af de fem åren hafva verkstälts reparationer af gator och allmänna platser samt af äldre afloppstrummor,

Tab. Litt. Z.

Inkomster och utgifter till gatuläggning 1866—1870.

	1866.	1867.	1868.	1869.	1870.
Inkomster.					
Hysesersättning	100	100	100	100	100
Årsanslag från Stockholms stads brandförsäkringskontor	36,000	36,000	36,000	36,000	36,000
Afgift för kronans hus	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500
Fastighetsskatt (netto).....	70,262	67,599	67,888	41,625	41,625
Kommunalskatt, inberäkn. restantier, netto.....	91,146	91,860	76,972	109,065	173,306
Serskildt anslag	20,000	—	77,939	8,000	1,049
Anslag till afloppstrummor.....	44,350	—	132,437	89,175	35,105
Räntevinst, vinst å arbete, m. m.....	105	3,410	849	1,413	1,900
Ersättning för verkställda arbeten åt myndigheter och enskilde ¹⁾	38,303	—	—	—	—
Summa R:mt R:dr	302,767	201,470	394,686	287,879	294,566
¹⁾ Utgifterna för dylika arbeten under 1866 äro af då varande räkenskapsförare uppförda på underhållskostnader, från hvilka ersättningen bör afdragas, då man vill se underhållskostnadens belopp.					
Utgifter.					
<i>Förvaltningskostnader:</i>					
Diverse	1,805	481	1,021	1,048	1,715
Löner och arvoden	1,300	1,300	2,000	2,000	2,000
<i>Gatulägningsarbeten:</i>					
Befälsaföring	9,620	9,170	9,020	7,848	8,506
Ny- och omläggningar	185,201	183,245	172,966	113,794	109,849
Underhåll	49,022	50,013	41,258	22,840	31,769
Grusningar	7,549	3,912	20,664	17,577	10,939
Äldre afloppsledningar.....	2,393	3,420	3,638	3,047	2,326
Grusbackars vård och tillsyn	5,917	5,117	3,415	2,993	5,191
Afloppsledningar	—	—	4,497	2,552	3,962
Afloppstrummor	48,619	—	119,043	100,192	35,105
Diverse arbeten, m. m.....	331	—	3,719	9,299	2,463
Diverse oförutsedda utgifter	—	383	140	308	357
Summa R:mt R:dr	311,761	257,044	381,385	283,503	214,185

hvarförutan grusning af vägar, till icke obetydlig del med makadamiseringsgrus, egt rum.

Trumbyggnader och Afloppsledningar.

1866.

Uti *Timmermansgatan* och *S:t Paulsgatan* byggdes såsom fortsättning af den under 1864 och 1865 anlagda afloppstrumman i *Krummakaregatan* en murad, hvälfd trumma af 1,448 fots längd.

1868.

I enlighet med uppgjort förslag till afloppstrummar för hela *Norrmalm*, har under detta år en *5 fots dubbel tunnel-trumma* blifvit anlagd i *Carl XIII:s torg*, från strömmen till *Hamngatan* utgörande 1,390 fots längd och så nära fullbordad, att endast sjelfva utloppet återstod till utförande följande år. I *Bellevue* anlades en *3 fot 3 tums ovaltrumma* af omkring 500 fots längd för afledande af vatten från *Ormträsket* till *Brunnsviken*. Vidare har, i enlighet med *Eders Kongl. Maj:ts dom*, en *mindre trumma* eller *afledning* blifvit lagd uti *Rådmanngatan* från *Handlanden Burmesters tomt* i kvarteret *Paris*.

I sammanhang med förstnämnda trummas anläggning hafva *afloppsledningar af lerrör* blifvit lagda uti *Carl XIII:s torg*, från *Östra* och *Vestra Trädgårdsgatorna* till trumman. Uti *Myntgränden* från *Myntgatan* till strömmen, samt uti *Skeppsbron*, i sammanhang med gatulägningsarbetena på dessa ställen, äro dylika ledningar anbringade för beredande af bättre aflopp och för att möjliggöra borttagandet af tvärrännstenar.

1869.

Under detta år afslutades trumbyggnaden i *Carl XIII:s torg*, närmast strömmen. Såsom fortsättning af detta arbete

byggdes uti *Norrandsgatan*, från *Hamngatan* till *Ålandsgatan*, en *4 fot 7 tums dubbel tunneltrumma*, af 500 fots längd, samt uti *Hamngatan*, *Norrmalmstorg* och *Norrmalmsgatan* till midt för *Lästmakaregatan*, en *4 fots enkel tunneltrumma* af 1,340 fots längd, hvilken ingår uti *qvart. Språkmästaren*. I sammanhang med detta arbete fylldes den s. k. *träskrännilen* samt gamla trumman uti *Hamngatan* utmed *Berzelii park*, och i stället anlades, der *rännsten framgått*, *rännsten* uti *Berzeliipark* längs samma gata, en 18 tums ledning af *lerrör* och såsom fortsättning deraf en *2 fots ovaltrumma* från *parken* till trumman i *Hamngatan*. Uti *Stora Badstugatan* emellan *Stora Surbrunnsgatan* och *Cedersdal* anlades en *3 fots sprängstenstrumma* af 1,256 fots längd, täckt med *bräder* och å trumman i *Bellevue* verkställdes kompletteringsarbeten.

Afloppsledningar af lerrör anbringades i *Brunnsbacken* och *Stadsgården* samt i *Hamngatan* allt i sammanhang med gatulägningsarbeten.

1870.

Uti *Norrandsgatan* fortsattes trumbyggnadsarbetet från föregående år med anläggande af *437 fot 4 fot och 7 tums dubbel tunneltrumma*, emellan *Ålandsgatan* och *Lästmakaregatan*.

För beredande af bättre aflopp och för borttagande af tvärrännstenar lades dels på kommunal-bekostnad och dels med bidrag af enskilde *afloppsledningar af lerrör* i *Skeppsbron*, i *Brunnsgränden* och *Skeppsbron*, i *Riddaregatan* och *Nybrogatan* samt i *Gymnasii-gränden*.

För inkomster och utgifter till gatuläggningen, hithörande arbetens beskaffenhet och dervid begagnade materialier redogöres summariskt i *Tabb. Litt. Z., Å. och Å.* Tabb. Litt. Z., Å. och Å.

Tab. Litt. Å.

Öfversigt af verkställda gatulägningsarbeten 1866—1870.

År	Ny- och omläggning m. m. Stensättning.	Asfaltbeläggning.	Reparationer och andra arbeten för:		Reparationer i allmänhet för kommunens räkning.		Arbeten i sammanhang med gatuläggning.		
			Gasbolaget och vattenledningen.	Diverse enskilde och myndigheter.	Hål och gropar.	Sprängning.	Gräfnig.	Murverk.	
									Qvadratfot.
År 1866	437,411	20,741	—	—	536,500	—	5,874	33,570	—
» 1867	540,000	2,588	94,000	102,800	534,700	—	6,707	12,060	38,733
» 1868	445,400	7,441	57,234	95,200	539,400	—	1,511	2,650	37,200
» 1869	294,442	2,975	30,242	58,360	185,662	—	49,708	34,958	46,707
» 1870	483,092	3,515	39,027	49,597	301,844	5,627	2,851	29,458	9,815
Summa	2,200,345	37,260	220,503	305,957	2,098,106	5,627	66,651	112,696	132,455

Tab. Litt. Å.

Öfversigt af använda materialier vid gatuläggningen.

År	Tuktad sten.			Fältsten.	Kantsten.	R ä n n s t e n					Makadamiseringsgrus.					
	1.ma.	2.da	Summa.			enkarms.	stor tvåkarms.	mindre tvåkarms.								
	Qvadratfot.	Qvadratfot.	Qvadratfot.						Långdfot.	Långdfot.		Långdfot.	Kubikfot.			
År 1866	41,623	—	118,633	—	160,256	—	10,824	14,410	5	1,371	—	595	3	6,677	3	1)
» 1867	79,662	—	119,374	—	199,036	—	4,951	18,838	7	21,227	9	1,066	8	2,511	7	31,540
» 1868	144,690	—	92,291	—	236,981	—	3,717	21,486	5	24,009	1	1,059	5	3,073	7	153,050
» 1869	69,051	—	68,038	—	137,089	—	300	14,891	4	17,362	3	979	2	3,002	—	161,792
» 1870	118,569	—	90,651	—	209,220	—	—	11,507	5	13,305	—	490	5	1,980	6	52,104
Förskott å 1871 års arbeten....	23,148	—	8,465	—	31,613	—	—	1,958	3	2,540	3	26	5	122	5	—
Summa	476,743	—	497,452	—	974,195	—	19,792	83,092	9	79,815	6	4,217	8	17,367	8	398,486

Anm. Tuktad sten 1.ma eller *N* 1 användes i körbanor, 2.da eller *N* 2 hufvudsakligen i gångbanor, men äfven i mindre trafikerade gators körbanor.

Fältsten har begagnats under alla de år, tabellen omfattar, men sedan Afdelningen under de senare åren låtit utföra arbeten på entreprenad och dervid utfäst det vilkor, att entreprenörerna borde anskaffa behöflig fältsten, har ingen mängd-

summa derfor kunnat uppföras. Användandet af fältsten har emellertid blifvit allt mera inskränkt, under det att användandet af tuktad sten tilltagit.

Enkarms rännsten är sådan, som användes längs efter gatorna. Stor tvåkarms eller tvärrännsten är sådan, som lägges tvärs öfver gators körbana, och mindre tvåkarms rännsten sådan, som lägges tvärs öfver gångbanor.

1) 20,000 qv.-fot makadamiserades år 1866.

I fråga om *gatulyshållningen* och *vattenledningen* åberopas Tab. Litt. Ö., AA. och BB. innehållet af efterstående Tab. Litt. Ö., AA. och BB.

För den kommunala *sjukvården*, som af stadens Sundhets-Nämnd besörjes, har bemälda förvaltningsmyndighet lemnat följande redogörelse:

Fattigsjukvården i hemmen har varit bestridd af 10 Fattigläkare, en hvar inom sitt distrikt enligt den af Sundhets-Nämnden år 1865 uppgjorda distriktsfördelning*). I likhet med hvad förut egt rum, hafva fattiga sjuka erhållit fria medikamenter på kommunens bekostnad, hvilken utgiftspost år 1870 uppgått till 13,592 r:dr 19 öre.

Af distriktsläkarne hafva under år 1870 vårdats 16,562 fattiga sjuka, af hvilka 13,030 tillfrisknat, 1510 remitterats till sjukhus, 457 förbättrats, 66 befunnits obotliga, 913 aflidit och 586 vid årets slut qvarlegat under behandling.

Två sjukdomar hafva under året uppträdt epidemiskt, nemligen smittkoppor och exanthematisk tyfus, den förstnämnda sjukdomen inom alla läkaredistrikten, den senare nästan ute-

*) Dessa läkare, för hvilka Nämnden den 30 Januari 1871 utfärdat ny instruktion, erhöilo dervid benämning distriktsläkare.

slutande å Södermalm och förnämligast inom Katarina församling, begge af lindrig karakter och med ringa mortalitet. För öfrigt har öfvervägande antalet sjukdomar utgjorts af akuta och kroniska bronkiter, diarrheer, lunginflammationer, mag- och tarmkatarrher, akuta och kroniska rheumatismer, frossfebrar, tyfoidefebrar, halsinflammationer och skarlakansfebrar. För sjukligheten och dödligheten bland de fattige under år 1870 i förhållande till stadens folkmängd enligt mantalslängderna redogöres i följande tabell:

	Folkmängd enl. mantalslängden.	Sjuka (i hemmen).	Procent af folkmängden.	Döda (i hemmen).	Procent af folkmängden.
Storkyrko församling	12,841	732	5,7	19	0,1
Klara d:o	17,869	558	3,1	21	0,1
Jakobs o. Johannis d:o	18,535	2,176	11,7	117	0,6
Maria d:o	19,068	1,904	9,9	108	0,5
Katarina d:o	20,292	2,691	13,2	103	0,5
Kungsholms d:o	8,261	333	4,0	55	0,6
Ladugårdslands d:o	22,726	3,527	15,5	273	1,2
Adolf Fredriks d:o	14,005	4,641	33,1	217	1,5
Summa	133,597	16,562	12,3	913	0,7

Tab. Litt. Ö.

Inkomster och utgifter för gatubelysningen 1666—1870.

	1866.	1867.	1868.	1869.	1870.					
Inkomster.										
Årsanslag från Stockholms stads brandförsäkringskontor	9,183	67	—	—	30,000	—	15,000	—		
D:o från stadskassan för stadens hus	12,100	—	—	—	—	—	—	—		
Årsafgift för kronans hus	2,237	94	2,237	94	2,237	94	2,237	94		
D:o för riksbanken	346	50	346	50	346	50	346	50		
D:o för riksgäldskontoret	150	—	150	—	150	—	150	—		
D:o för riksdagshuset	168	75	168	75	168	75	168	75		
D:o för riddarhuset	150	—	150	—	—	—	—	—		
Fastighetsskatt, netto	87,121	76	88,734	83	89,972	46	62,437	50		
Kommunalskatt, d:o	22,786	63	32,783	11	30,829	14	50,583	36		
Ränta	—	—	—	—	20	—	1,195	55		
Anvisade vattenledningsmedel	—	—	—	—	2,638	54	—	—		
	134 245	25	124,571	13	126,513	33	147,119	60	104,566	84
Utgifter.										
<i>Förvaltningskostnader:</i>										
Diverse	869	28	781	05	842	18	1,147	21	817	93
Löner och arvoden	1,300	—	999	99	1,400	—	1,400	—	1,400	—
<i>Lyshållningskostnader:</i>										
Kontrollörens aflöning	600	—	600	—	1,000	—	900	—	900	—
Diverse	—	—	—	—	5	—	3	—	6	41
För gasbelysning	98,473	68	99,267	09	99,581	62	100,312	96	103,908	98
» oljebelysning	21,473	96	22,242	81	21,433	35	21,756	29	22,265	55
» extra belysning	—	—	—	—	—	—	61	30	72	50
Sprängnings- och arbetskostnader för gaslysningens utsträckning och reglering	—	—	—	—	—	—	1,070	12	81	45
Restantier afskrifna	—	—	—	—	—	—	4,266	48	—	—
	123,006	92	123,890	94	124,262	15	130,917	36	129,452	82
<i>Anmärkning.</i> Allmänna lyshållningen har ombesörjts med nedanstående antal lykter vid slutet af hvarje år, neml.:										
Gaslykter med hela lågor	2,102	—	2,127	—	2,143	—	2,192	—	2,200	—
D:o med halfva lågor	94	—	91	—	88	—	88	—	88	—
Oljelykter, argandska	332	—	327	—	334	—	339	—	346	—
D:o små	155	—	154	—	153	—	153	—	153	—

Fattiga sjuka, som af en eller annan orsak icke kunnat vårdas i sina hem, hafva på kommunens bekostnad erhållit vård å

1. *Serafimer-lasarettet*, till hvilken sjukinrättning för sådant ändamål sedan 1867 års början af kommunens medel 15,000 r:dr årligen utgå. Antalet af dem, som år 1870 derstädes vårdats å frinummer, har utgjort 744.

2. *Sjukhuset vid Sandbergsgatan*, som lemna utrymme för 200 patienter och är fördeladt i två afdelningar, nemligen: för *invärtes* sjukdomar, med en mindre afdelning för smittkoppor, och för *utvärtes* åkommor. Under år 1870 vårdades å detta sjukhus 1,885 personer, 1,101 män och 784 kvinnor. Af dessa voro invärtes sjuka: 710 män och 588 kvinnor; utvärtes sjuka: 391 män och 196 kvinnor. Utaf de vårdade affördes: friska 1521, döda 176 (mortalitetsproc. 9,3) och voro 188 qvarliggande till år 1871. Underhållsdagarnes antal uppgick till 51,140 eller 27,1 per patient, utspisningskostnaden till 13,727 r:dr 88 öre eller 26,8 öre för hvarje underhållsdag, medikamentskostnaden till 2,117 r:dr 62 öre eller i medeltal 1 r:dr 12 öre för hvarje sjuk. Hela kostnaden för sjukhuset utgjorde 45,639 r:dr 37 öre, allt för år 1870.

3. *Provisoriska sjukhuset vid Sabbatsberg*, som rymmer 76 sängplatser och under hela den tidsperiod, denna berättelse omfattar, oafbrutet hållits öppet för sjukas mottagande. Hela antalet å detta sjukhus år 1870 vårdade uppgick till 624, deraf 488 invärtes och 136 utvärtes sjuka. Af dessa utskrefvos friska 482, dogo 71 (mortalitetsproc. 11,3) och voro 71 qvarliggande under behandling till år 1871. Underhållsdagarnes antal uppgick till 22,382 eller omkring 35 per patient, utspisningskostnaden till 8,053 r:dr 26 öre eller 35,7 öre för hvarje underhållsdag, medikamentskostnaden till 1,555 r:dr 83 öre eller i medeltal 2 r:dr 49 öre för hvarje sjuk. Hela kostnaden för sjukhuset utgjorde 19,949 r:dr 1 öre.

4. *Provisoriska sjukhuset vid Hornsgatan* med vid pass 100 sängplatser. Detta sjukhus, som vid tillfällen af ökad sjuklighet i hufvudstaden anlitas, öppnades år 1870 den 10 Februari och stängdes den 16 September. Antalet intagne och vårdade utgjorde 491, nemligen 441 invärtes sjuka, deraf 265 med exanthematisk tyfus eller s. k. fläckfeber, och 50 utvärtes sjuka. 448 utskrefvos friska eller förbättrade och 43 afledo (mortalitetsproc. 8,7). Af de 265 exanthematiskt tyfösa afledo 28 (mortalitetsproc. 10,5). Underhållsdagarnes antal uppgick till 14,071

Tab. Litt. AA.

Inkomster och utgifter för vattenledningen 1866—1870.

	1866.	1867.	1868.	1869.	1870.
Inkomster.					
Årsanslag från Stockholms stads brandförsäkringskontor	45,000	45,000	45,000	45,000	45,000
D:o från brandstodsbolaget till försäkring af lösegendom	3,000	—	6,000	—	—
D:o från stadskassan	7,500	—	—	—	—
<i>Vattenafgifter:</i>					
influtna under året	142,307	150,074	166,141	181,052	192,522
restantier	—	—	—	17	3,945
för kommunens förbrukning, enligt beräkning ¹⁾	25,720	36,654	38,947	23,350	27,284
för en vattenutkastare i Brunnbacken ²⁾	1,715	—	—	—	—
Räntevinst, verklig	727	350	232	1,131	2,474
Diverse vinster å arbete och materialier	833	1,474	77	569	371
R:mt R:dr	226,803	233,555	256,398	256,121	271,599
¹⁾ nemligen för allmän rännstensspolning, vattning af Carl XIII:s torg, allmänna vattenutkastare och 1870 för eldsläckning, men icke något år för urinkurarne. ²⁾ uppsatt för Jernvägsbyggnads-Styrelsens räkning och förbrukningen uppförd som fordran till 1867, då beloppet afskrefs.					
Utgifter.					
<i>Förvaltningskostnader:</i>					
Diverse	2,235	1,581	1,584	1,423	1,489
Löner och arvoden	5,500	6,628	6,400	6,400	6,400
<i>Driftkostnader:</i>					
Löner m. m. för ingenjör, verkmästare och maskinist	5,400	7,175	8,800	8,800	8,605
arbets- och materialkostnad	40,707	41,214	45,745	42,011	43,366
<i>Underhållskostnader</i>	3,513	9,284	1,134	1,523	8,056
<i>Vattenutkastare</i>	—	—	641	553	494
Räntor å lån mot obligationer	57,500	57,500	57,500	42,810	23,367
D:o beräknade, men ej erlagda, å förskottade medel från stadskassan	15,776	21,674	24,068	39,656	51,264
<i>Diverse afskrifningar</i>	346	1,742	782	19	191
R:mt R:dr	130,978	146,800	146,656	143,197	143,235

eller 28,6 per patient, utspisningskostnaden till 4,327 r:dr 55 öre eller 30,7 öre för hvarje underhållsdag, medikamentskostnaden till 626 r:dr 92 öre eller i medeltal 1 r:dr 27 öre för hvarje sjuk. Hela kostnaden för sjukhuset utgjorde 11,933 r:dr 60 öre.

Till beredande af lättad öfversigt af frekvensen å sistnämnda tre sjukhus under år 1870 hänvisas till följande tabell:

	Qvarliggande från år 1869.	Inkomne år 1870.	Summa värnade.	Utskrifna såsom		Qvarliggande till 1871.	Summa.
				friska eller förbättrade.	döde.		
Sjukhuset vid Sandbergsgatan	185	1,700	1,885	1,521	176	188	1,885
Provisoriska sjukhuset vid Sabbatsberg	67	557	624	482	71	71	624
Provisoriska sjukhuset vid Hornsgatan	—	491	491	448	43	—	491
Summa	252	2,748	3,000	2,451	290	259	3,000

5. *Allmänna försörjningsinrättningens sjukrum*, lydande liksom inrättningen i sin helhet under Fattigvårds-Nämndens inseende och förvaltning, dit dels bensårssjuka och från sjukhusen utskrifna obotliga, dels äfven vid bristande utrymme å sjukhusen åtskilliga andra sjuka blifvit remitterade.

6. *Provisoriska barnbördshuset å Södermalm* med 20 sängplatser. Under år 1870 hafva 419 barnaföderskor derstädes vårdats, af hvilka 13 voro qvarliggande från 1869 och öfriga 406 under år 1870 inkommit. Bland dessa voro 68 gifta, 326 ogifta och 12 enkor. 352 tillfrisknade, 32 affördes till sjukhus, 27 afled (mortalitetsproc. 6,4) och 8 voro vid årets slut qvarliggande. Antalet lefvande födda barn utgjorde 385, deraf 40 afdit (mortalitetsproc. omkr. 10). Underhållsdagarnes antal uppgick till 4,663, utspisningskostnaden till 1,913 r:dr 76 öre och medikamentskostnaden till 189 r:dr. Vid större tillopp af barnaföderskor, än som kunnat å allmänna barnbördshuset och provisoriska barnbördshuset emottagas, har genom Sundhets-Nämndens försorg vård blifvit fattiga barnaföderskor beredd medelst inackordering hos barnmorskor. Till denna kategori hörande barnaföderskors antal har 1870 utgjort 72. Af adjunkten vid allmänna barnbördshuset, som därför af kommunen åtnjuter ett mindre arvode årligen, hafva dessutom 42 fattiga barnaföderskor blifvit utom inrättningen förlösta. Hela kostnaden för provisoriska barnbördshuset år 1870 har uppgått till 11,017 r:dr 80 öre.

Jemväl böra omförmålas de genom Sundhets-Nämndens medverkan inrättade, hufvudsakligen för de mindre bemedlade afsedda 2 *polikliniker*, som mot slutet af år 1870 öppnats å Södermalm, den ena för *fruntimmers-*, den andra för *barnsjuk-*

Tab. Litt. BB.

Öfversigt af utgifterna för vattenledningens anläggande och utvidgande.

	T. o. m. 1865.		1866.	1867.	1868.	1869.	1870.	Summa 1866-70.		Summa Summarum t. o. m. 1870.				
Vattenledningens tomt	34,083	65	—	451	77	316	89	680	06	1,448	72	35,532	37	
Boningshuset	20,277	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20,277	33	
Maskinhuset, gamla	116,216	87	373	39	—	—	273	—	—	646	39	116,863	26	
D:o nya	—	—	—	36,318	97	61,723	04	8,789	51	106,831	52	106,831	52	
Pumpverket, gamla	98,661	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	98,661	17	
D:o nya	—	—	—	13,531	—	13,775	27	27,431	82	54,738	09	54,738	09	
Filtrer, 3 gamla	81,495	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84,495	40	
D:o 3 nya	—	—	99,168	94	1,172	16	—	—	—	100,341	10	100,341	10	
Brunnen, gamla	8,661	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,661	64	
D:o nya	—	—	—	—	—	—	9,845	27	—	9,845	27	9,845	27	
Kolboden	—	—	—	2,689	84	—	—	—	—	2,689	84	2,689	84	
Reservoiren	137,489	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	137,489	16	
Rörnätet, diverse utsträckningar och arbeten	961,578	62	109,280	10	32,440	67	22,462	20	17,005	98	18,746	68	1,161,514	25
Servisledningar	47,408	11	14,120	87	5,927	23	6,340	24	6,335	84	4,156	92	84,289	21
Summa	1,508,871	95	222,943	30	92,531	64	104,617	64	70,361	48	22,903	60	513,357	66
			1866.	1867.	1868.	1869.	1870.							
Årlig utsträckning af rörnätet	fot		23,198.	8,602.	7,736.	5,705.	5,353.							
Hela rörnätets storlek vid året slut	i mil		221,196.	229,798.	237,534.	243,239.	248,592.							
Servisledningar, årligen	st.		6: 5,196.	6: 13,798.	6: 21,534.	6: 27,239.	6: 32,592.							
» vid årets slut	»		298.	158.	176.	176.	128.							
»	»		1,518.	1,676.	1,852.	2,028.	2,156.							
Totalmängd pumpadt vatten	kr.		490,678,400.	539,344,830.	679,686,230.	651,385,080.	682,913,320.							
Förbrukning i medeltal pr dygn	»		1,344,324.	1,477,657.	1,862,154.	1,784,617.	1,870,995.							
Beräknadt antal hushållsförbrukare vid hvarje års slut			65 000.	74,000.	80,000.	88,000.	95,000.							

Genom de allmänna "vattenutkastare", som finnas anbragta i åtskilliga delar af hufvudstaden, anses, att vatten för närvarande gratis utdelas till omkring 20,000 personer.

¹⁾ 1866 utsträcktes vattenledningen till Kungsholmen med en kostnad af 56,522 r:dr 18 öre. Öfriga utsträckningar samma år kostade således 52,757 r:dr 92 öre.

domar, hvilka polikliniker, som förestås af hvar sin läkare, torde komma att för fattigsjukvården medföra serdeles gagn.

Den *poliklinik för tandsjukdomar*, hvilken öppnades 1865 af Tandläkare-Sällskapet, har, sedan nämnda sällskap frånsagt sig densamma, från den 1 Oktober 1870 öfvertagits af serskild tandläkare utan annan ersättning än ett af Sundhets-Nämnden anvisadt årligt bidrag, 300 r:dr, till förhyrande af lokal. Enligt den af föreståndaren afgifna berättelse om denna polikliniks verksamhet år 1870 har de hjälpsökandes antal nämnda år uppgått till 1,004 och tandsjukdomarnas till 1,176.

I stället för den sedan längre tid tillbaka af kommunen bekostade *anstalt för förbindning af bensår* hafva år 1870 två sådana förbindningsanstalter, en för Norrmalm och en för staden inom broarna och för Södermalm, blifvit af Sundhets-Nämnden inrättade, hvarest fattiga bensårssjuka kostnadsfritt erhålla skötsel och förbandspersedlar. Vid dessa anstalter, som förestås af fält-skärsmästare, hafva sistlidet år 131 personer behandlats, af hvilka 50 tillhörde 1869 års sista kvartal och 81 under år 1870 tillkommo. 120 hafva blifvit läkta eller förbättrade och 11 voro vid årets slut under behandling. Kostnaden för dessa anstalter har under året uppgått till 404 r:dr 89 öre.

Undersökning af svinkött har under år 1870 fortgått vid de af Sundhets-Nämnden inrättade tvenne *köttbesigtningabyråer*, hvarest nämnda år blifvit undersökta 4,325 hela, 558 halva och 4,586 mindre stycken fläsk, deraf 9 hela fläsk och 6 mindre stycken, vägande tillsammans 16 centner 42 skålp., befunnits trichinhaltiga och derföre blifvit inlösta. Kostnaden under året för dessa byråer har uppgått till 1,101 r:dr 1 öre.

För vård och behandling af *sinnessjuka*, som i fattigvårdshänseende befunnits tillhöra Stockholm, hafva år 1870 af kommunens medel till Stockholms hospital för sinnessjuka utgått 6,443 r:dr 85 öre.

Enligt 1870 års räkenskaper hafva Sundhets-Nämndens inkomster för året uppgått till 168,409 r:dr 27 öre och utgifterna till 174,294 r:dr 1 öre r:mt.

Angående öfriga i Stockholm befintliga *sjukvårdsinrättningar*, som förvaltas af serskilda styrelser lemnar efterstående Tab.

Tab. Litt. CC. Litt. CC. närmare upplysning.

Beträffande hufvudstadens allmänna *Fattigvård*, som af stadens Fattigvårds-Nämnd besörjes, har af bemälda förvaltningsmyndighet blifvit anfördt: "Hvad först angår *vården om fattiga och värlösa barn*, har med stöd af det uti Nådiga Reglementet för styrelsen och förvaltningen af *Allmänna Barnhuset i Stockholm* intagna stadgande, att Stockholms stads allmänna fattigvårdsstyrelse må, såvidt barnhusets tillgångar och utrymme det medgifva, mot nedsatt och för hvarje år af direktionen bestämd summa, å barnhuset inlösa barn tillhörande Stockholms stads fattigvårdssamhälle, nämnden genom sina delegerade låtit under 1866—1870 å barnhuset inlösa tillsammans 654 barn, deribland dock inberäknade sådana oäkta barn, hvilkas mödrar sjelfva kunnat godtgöra någon del af den stadgade afgiften. Under de fyra förstberörda åren var omförmälda nedsatta afgift bestämd till 150 r:dr för hvarje barn eller hälften af det allmänna inlösningenspriset; men för år 1870 har direktionen i anseende till den försämring, barnhusets ekonomiska ställning under de näst-förfutna åren undergått, funnit sig nödsakad höja meranämnda afgift till 200 r:dr. Under de senaste åren har endast ett högst obetydligt antal fattiga barn mellan 3—8 års ålder kunnat genom

barnhusets försorg mot ersättning af fattigvårdsmedlen å landsbygden utackorderas.

Stockholms stads uppfostringsanstalt för värlöse gossar, förut afsedd för 75 barn, har blifvit utvidgad, så att inalles 90 gossar kunnat samtidigt der vårdas. Under år 1870 afgingo från denna anstalt 18, utackorderades 7, öfverlemnades till vederbörande fattigvårdsstyrelse 3, afveko 3 och afled 1, hvaremot i mån af inträffad ledighet derstädes intogos 31 gossar. Efter afdrag af den anstalten tillfallna inkomst genom gossarnes skradderi- och och skomakeri-arbeten utöfver anstaltens eget behof uppgick anstaltens underhållskostnad nämnda år till 38,434 r:dr 56 öre; men om härifrån afdrages tillökningen i värdet af inventarierna 4,961 r:dr 54 öre, kostnaden för utackorderade barn 1,389 r:dr 78 öre samt utgiften för de under året verkställda, större reparationsarbeten 9,976 r:dr 50 öre, så blifver verkliga underhållskostnaden för de å anstalten vårdade gossar 22,106 r:dr 74 öre, deruti inberäknad fem procent ränta å värdet af fastigheter och inventarier med 2,549 r:dr 98 öre, och kostnaden för hvarje der intagen gosse i medeltal 247 r:dr 47 öre eller per dag 67,8 öre.

I anseende till det serdeles kända behovet af ett räddningshem för flickor uppgjorde Fattigvårds-Nämnden i slutet af år 1869 med styrelsen för den i Stockholm befintliga diakonissanstalt kontrakt om inrättande af en vårdanstalt för 25 värlösa flickor under förvaltning af nämnda styrelse, hvilken åtog sig att under en tid af fem år för en summa af 4,500 r:dr om året förse de uti anstalten intagna barn med kläder, föda, undervisning och i öfrigt all nödig vård, hvarjemte Nämnden till första uppsättningen af inventarier skulle utbetala ett belopp af högst 2,000 r:dr. Denna anstalt blef under benämning *Stockholms stads vårdanstalt för fattiga, värlösa flickor*, öppnad i April månad år 1870, dervid likväl den öfverenskomna årliga underhållssumman minskades med 500 r:dr, enär den egendom N:o 2 kvarteret Barnängen, hvaruti lokal för anstalten skolat mot nämnda belopp förhyras, under början af året blifvit genom gifva af en person, som önskat vara okänd, för ifrågavarande ändamål till Stockholms stad öfverlät.

Enligt församlingarnas fattigvårds räkenskaper uppgick *kostnaden för den vård, som genom allmänna fattigvården blifvit inom församlingarna beredd åt barn*, hvilka deraf funnits i behof, nästlidna år till 60,243 r:dr 69 öre. Då hela antalet sålunda vårdade barn samma år utgjorde 1,783, hade alltså allmänna fattigvården för hvart och ett sådant barn i medeltal en utgift af 33 r:dr 79 öre. Under 1865 utbetalades för enahanda ändamål tillsammans 46,385 r:dr 55 öre och i medeltal för hvarje då vårdadt barn 28 r:dr 65 öre.

Till understödjande af sådana *enskilda uppfostringsanstalter* inom hufvudstaden, hvilka genom ändamålsenlig vård och uppfostran af fattiga barn lemna fattigvården ett verksamt och gagnande biträde, har under ifrågavarande år ett belopp af 5,000 r:dr varit ställt till Fattigvårds-Nämndens disposition. Af dessa medel hafva årligen utbetalts såsom bidrag till småbarnsskolorna inom hufvudstaden 900 r:dr, till den s. k. Malmqvistska uppfostringsinrättningen 1,000 r:dr samt till s. k. räddningshemmet vid Lilla Ersta 1,000 r:dr.

Ändamålet med *Stockholms stads allmänna försörjningsinrättning* är att emottaga och vårda fattiga, som i följd af serskilda olycksfall, anhörigas fränfalle eller andra omständigheter, tillfälligtvis för någon tid äro i behof af hjälp; hvarjemte hufvud-

stadens fattiga, arbetsföra och arbetsvilliga innevånare genom inrättningens försorg beredas tillfälle till arbete i deras egna

hemvist. Å denna inrättning skulle således ursprungligen intagas hufvudstadens samtliga försörjningshjon samt allenast ett så stort

Tab. Litt. CC.

Sjukvårdsinrättningar, förvaltrade af serskilda styrelser.

	Fastighetsvärde år 1870 i Stockholm.		Kapitalbehållning vid 1870 års slut.		Inkomster år 1870.		Utgifter år 1870.		Antal patienter år 1870.
	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	
Kongl. Serafimer-lasarettet ¹⁾	247,839	5	977,848	7	117,222	57	102,429	67	2,154
Stockholms hospital för sinnessjuka ²⁾	500,000	—	3,310	74	72,914	7	69,439	63	214
Stockholms stads kurhusinrättning.....	—	—	4,056	4	42,783	18	51,663	45	1,503
Allmänna garnisons-jukhuset ³⁾	355,000	—	31,127	17	72,027	76	66,049	67	1,611
Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn.....	50,000	—	173,872	50	20,486	61	16,826	1	326
Allmänna elektricitets-inrättningen.....	—	—	2,400	—	894	—	870	—	165
Gymnastiskt-ortopediska institutet ⁴⁾	—	—	10,771	2	—	—	557	60	420
Stockholms sjukhem ⁵⁾	262,235	16	664,202	28	175,010	24	13,369	32	37
Föreningen för frivillig vård af sårade och sjuke i fält ⁶⁾	—	—	14,891	58	6,613	56	18,601	30	—
Medico-mekaniska institutet ⁷⁾	—	—	4,565	80	17,059	33	16,515	26	471
Summa	1,415,074	21	1,887,045	20	525,011	32	356,321	91	6,901

¹⁾ Förutom ofvanupptagna kapitaltillgång, eger lasarettet inventarier till värde af 45,000 r:dr. Uti kapitaltillgången inbegripes jemväl det kapital af 242,750 r:dr, hvaraf afkastningen utgår i lifräntor å donerade medel. Utaf den upptagna utgiftssumman, 102,429 r:dr 67 öre, belöpa sig å sjukvården, jemte aflöningar till embets- och tjänstemän m. fl., 85,274 r:dr 70 öre samt å fastigheternas underhåll, räntor å donerade medel m. m. 17,154 r:dr 97 öre. På de vårdades antal belöpa sig 81,893 underhållsdagar. De under åren 1855—1857 för sjukvårdens uppehållande från donationsfonden lånade 39,110 r:dr 16 öre, hvarå vid 1865 års slut 2,026 r:dr 97 öre återstodo oguldna, hafva sedermera blifvit donationsfonden till fullo godtgjorda, hvarförutan det belopp af 26,287 r:dr 73 öre, som vid 1865 års slut från nämnda fond förskjutits för under åren 1861—1865 företagna ombyggnadsarbeten under de sista fem åren 1866—1870 till fonden återgulddits. Till lasarettets kassa har under ifrågasvarande period af donerade medel inlutit 6,670 r:dr 64 öre, deraf dock å 3,000 r:dr lifränta skall från lasarettet utbetalas.

²⁾ Under år 1870 har hospitalet haft rättighet att vårda 24 patienter af första klassen samt 160 af andra och tredje klasserna.

³⁾ Af patienterna för året hafva 64 aflidit.

⁴⁾ Institutet är en enskild stiftelse för vårdande af kroppsligt missbildade personer samt för behandling af sådana lidanden, som genom medikal-gymnastik kunna botas eller förmildras. Stiftelsen understödes af staten genom ett anslag af 8,250 r:dr årligen samt disponerar öfver en genom enskilda personers bidrag bildad fond af omkring 10,000 r:dr, hvars ränta användes till bekostande af ortopediska apparater och bandager åt obemedlade patienter. En direktion af fem ledamöter har tillsyn öfver nämnda fonds förvaltning och öfver fullgörandet af de villkor, som äro fastade vid det åt institutet gifna statsanslaget.

⁵⁾ Sjukhemmet har för ändamål att till vård mottaga af obotlig eller långvarig sjukdom lidande personer, företrädesvis från hufvudstaden och endast då utrymmet medgifver från andra orter, och åsyfta anordningarna derstädes att så vidt möjligt bereda mottagna patienter ett hem. Patienter mottagas dels mot full afgift, för närvarande bestämd till 450 r:dr årligen, dels mot ned-satt betalning, dels helt och hållet å friplats. Byggnaden är afsedd att kunna inrymma ända till 150 patienter. Sjukhemmet öppnades för patienters mottagande den 31 Januari 1868.

⁶⁾ Föreningens ändamål är att hos svenska folket väcka deltagande för vården af sårade och sjuke i fält, samt att medelst insamling och förvaltning af frivilliga understöd verka för denna sjukvårds ordnande och utvidgning. Föreningens verksamhet afses: i *fredstid*, att genom utgifna skrifter och på annat lämpligt sätt sprida kännedom om behovet af en förbättrad sjukvård i fält, om otillräckligheten af de medel, som under vanliga förhållanden stå arméens förvaltning till buds, samt om de åtgärder och förbättringar, hvilka i andra länder för ändamålet blifvit vidtagna eller befunda önskvärda, att befordra bildandet af filialafdelningar i landsorten och träda i närmare förbindelse med dessa, att af allmänheten utverka bidrag dels af penningar för inköp af sjuk-

vårdsmateriel och transportmedel samt till bestridande af andra nödiga omkostnader, dels ock, då behovet påkallar, af sådana förbandspersedlar, som för sjukvården i fält erfordras och som utan svårighet kunna förvaras, såsom linne, charpie, m. m., att antaga personer, som iro hågade att kortare eller längre tid biträda vid sjukvården i fält och att åt dessa personer skaffa tillfälle att dessförinnan vinna den för sådant ändamål nödiga undervisning och öfning, att träda i förbindelse med dylika föreningar i andra länder; — och i *krigstid*, att med den högsta militära myndighetens tillåtelse eller på dess kallelse till krigsteatern afsända ej mindre sjukvårdsmateriel än ock inöfvad frivillig sjukvårdspersonal, hvilken i afseende på sin tjänstutöfning skall vara skyldig att ställa sig under de militära chefernas lydnad och att efter för-måga tillhandaga vederbörande vid ordnandet af sjuktransporter och sjukvårdslokaler.

⁷⁾ I kapitalbehållningen inbegripes icke värdet af gymnastik-apparelljen, upptaget till 33,457 r:dr 31 öre. Enär institutets arbets- och räkenskapsår börjar den 1 Juni ena året och slutar den 31 Maj andra året, afse de uppgifna siffrorna förhållandet den 31 Maj 1870. Institutet öppnades den 2 Januari 1865 och antalet af dem, som önskat tillgodogöra sig den derstädes tillämpade, af föreståndaren, som tillika är läkare, upfunna metod för de gymnastiska rörelsernas bibringande, har årligen ökat. Institutet eges sedan 1868 af ett bolag, för hvilket bolagsordning blifvit af Kongl. Maj:t fastställd, och hålles öppet 6 å 7 timmar dagligen från den 15 September till den 1 Juni. Hos denna för helsans vårdande afsedda inrättning ligger, såsom föreståndaren meddelat, — likasom förhållandet är vid de gymnastiska instituten — den helsobringande principen dels i musklernas öfvande, dels i vissa mekaniska inverknings på serskilda kroppsdelar eller organer; men emellan mediko-mekaniska institutet och de gymnastiska instituten råder väsentlig olikhet i sättet, på hvilket musklerna öfvas och den passande graden af ansträngning åstadkommes, så väl som i medlen för de mekaniska verkningarnas framkallande och modifierande. Vid de senare är det vissa dertill inöfvade personer, gymnasterna, hvilka dels, under det rörelsetagaren gör motstånd, sträcka, böja eller vrida ledgångarne eller tvärtom själfva göra motstånd, under det rörelsetagaren utför samma rörelser, dels under det rörelsetagaren förhåller sig passiv, med sina händer stryka, hacka, knåda etc. olika kroppsdelar. Vid mediko-mekaniska institutet åter ersättas gymnasterna af mekaniska apparater, så inrättade att rörelsetagaren måste använda en viss muskelgrupp för att sätta hvar och en af dem i rörelse; der finnas således apparater för sträckning, böjning, vridning, rullning m. m. af hvarje led, som medgifver dessa rörelser. Äfven de s. k. passiva rörelserna åstadkommas genom olika mekaniska apparater, hvilka hållas i verksamhet genom ångkraft. Patienterna, af alla åldrar emellan 4 och 80 år, hafva utgjorts dels af representanter af alla de sjukdomar och åkommor, som tillföre behandlats med sjukgymnastik, dels af personer, som utan några egentliga krämpor begagnat gymnastiken för dess allmänt stärkande verkan och såsom preservativ mot följderna af ett stillasittande eller ensidigt rörligt lefnadssätt.

antal arbetslön af qvinkön, som för arbetenas bestridande inom inrättningen funnes nödigt; men sedan till följd af förändrade anordningar utrymmet för de qvinliga hjonerna å Stockholms stads arbetsinrättning blifvit något minskadt, förordnade Fattigvårds-Nämnden, att å försörjningsinrättningen vissa inrednings-arbeten skulle verkställas för beredande af utrymme derstädes till emottagande af ytterligare 50 qvinliga hjon, åt hvilka lämplig sysselsättning ansågs kunna anskaffas.

Till följd af den fortfarande bristen på sjukvårdsanstalter ländes tillsviðare till efterrättelse förut gällande föreskrift, att fattiga sjuka, hvilka icke kunna i sina hem vårdas, må vid tillfällena, då de i anseende till bristande utrymme ej erhålla plats å Kongl. Serafimerlasarettet eller de provisoriska sjukhusen, efter remiss från vederbörande Fattigvårds-Styrelse eller dess verkställande direktör, å inrättningen såsom försörjningshjon till vård emottagas; hvarjemte Fattigvårds-Nämnden medgifvit, att å denna inrättning tills vidare må till vård emottagas sjuka, som af direktör för allmänna barnbördshuset dit remitteras. Dessutom har för fattiga husvilla personers herbergerande nattetid barack hållits å inrättningen tillgänglig.

Under år 1870 var hjonens antal å inrättningen följande: kvarvarande från föregående år 471 män och 514 qvinnor samt inkomna under året 561 män och 506 qvinnor eller tillsammans 2,052 hjon, af hvilka 823 utgingo, 250 afledo samt 979 vid årets slut funnos kvar. Efter afdrag af den beräknade tillökningen i fastighetsvärde, inventarier, rudimaterier och effekter utgjorde fattigvårdens utgift, hvarför någon motsvarighet i tillgångar icke förefanns, nästlidna år 86,352 r:dr 20 öre; och då samtliga underhållsdagarna under året utgjort 328,027, deraf 111,725 dagar för hjon, som varit sängliggande sjuka eller eljest till allt arbete oförmögna, har med beräkning af samtliga sjukvårdskostnaderna, som belöpt sig till 7,182 öre för hvarje sjukunderhållsdag, befunnits att, då till ofvanomförmälda utgift 86,352 r:dr 20 öre lägges fem procent ränta å värdet af byggnader och inventarier 21,200 r:dr 9 öre, hvarigenom totalutgiften för inrättningen uppgått till 107,552 r:dr 29 öre, dagliga underhållskostnaden utgjort för hvarje sjuk 37,52 öre och för hvarje mer eller mindre arbetsför 30,34 öre eller i medeltal för hvarje hjon 32,79 öre.

År 1865 utgjorde medelkostnaden utan beräkning af ränta å värdet af byggnader och inventarier 39 öre. Detta fördelaktiga resultat har hufvudsakligen erhållits genom den från början af år 1866 vidtagna förändringen i mathållningen, hvilken numera ombesörjes omedelbart genom styrelsens försorg, i stället att efter infordrade anbud på beting upplätas, äfvensom genom anbringande af ångkök och bageri vid inrättningen. Om man tager till jmförelsegrund det pris, som enligt 1865 års mathållnings-entreprenadkontrakt skulle utbetalts för enahanda portionsantal, som under åren 1866—1870 vid inrättningen utspisats, har enligt styrelsens beräkningar under nämnde fem år den minskade utgiften för mathållningen uppgått till åtminstone 97,708 r:dr 92 öre; och den utgift till sammanlagdt belopp af 26,005 r:dr 73 öre, som kommunen under åren 1865—1867 fått vidkännas för uppförande af ångköket med dithörande uthus samt bageribyggnaden, synes alltså hafva medfört åsyftad nytta och varit ledande till besparing i framtida utgifter. Enligt nyssnämnda beräkningsgrund uppgick besparingen endast för år 1870 till 35,582 r:dr 15 öre, deruti likväl inberäknade 10,622 r:dr 42 öre, som utgjort kommunens vinst på hela bagerirörelsen, äfven den del deraf, hvilken icke afsett fyllandet af in-

rättningens eget behof. För vinnande af nedsättning i fattigvårdens utgifterna har nemligen Fattigvårds-Nämnden beslutat, att från och med 1870 års början och tillsviðare vid de å ifrågavarande inrättning samt arbetsinrättningen befintliga bagerin skulle förbakas allt det bröd, som erfordrades ej mindre för dessa inrättningar jemte uppfostringsanstalten för värnlöse gossar, än äfven för Sabbatsbergs fattighusinrättning samt allmänna fattigvården inom hufvudstadens serskilda församlingar så inom som utom fattighusen. Till följd häraf levererades allt erforderligt mjukt rågröd till Sabbatsbergs fattighusinrättning samt Kungsholms församlings fattigvård från allmänna försörjningsinrättningen och till fattigvården inom hufvudstadens öfriga församlingar jemte uppfostringsanstalten för gossar från arbetsinrättningen; hvarjemte på grund af serskilde aftal från förstnämnda inrättning levererades bröd jemväl till Stockholms stads och läns kurhus samt från den sistnämnda jemväl till provisoriska sjukhuset vid Sandbergsgatan och till Danviks hospital.

Stockholms stads arbetsinrättning åter har till ändamål dels att bereda hufvudstadens i behof varande arbetsföra och arbetsvilliga innevånare tillfälle till arbete antingen i deras egna hemvist eller å inrättningen, dels ock att emottaga, med arbete sysselsätta och dymedelst till ordentliga och gagneliga samhällsmedlemmar söka ombilda sådana kringstrykande och bettlande personer, som ega förmåga, men sakna håg till arbete; hvarför utan å inrättningen intagas sådana mindre arbetsföra manspersoner och sådana qvinnor, hvilka enligt gällande stadganden varda af Öfverståthållare-Embetet för polisärenden till arbete vid arbetsanstalt i orten dömda. Levereringsmagasinet, afsedt för utlemnande af arbete åt fattiga i deras egna hem, har under år 1870 varit i medeltal anlitadt af 270 personer i månaden samt för fattigvården medfört en förlust af 388 r:dr 97 öre, hvaremot de utbetalda arbetslönerna uppgått till 5,300 r:dr 33 öre. Antalet af de samma år å inrättningen intagna, dels från föregående år kvarvarande och dels under året inskrifna hjon har utgjort 1,495 män och 217 qvinnor (hvaraf 10 män och 37 qvinnor varit till arbete dömda) eller tillsammans 1,712 hjon, af hvilka 238 erhållit tjänst eller arbete hos enskilda personer, 131 afgått efter anmälan i Kongl. poliskammaren, 2 till diakonissanstalten, 115 blifvit på egen begäran utskrifna, 281 från inrättningen bortvisade, 37 efter slutad arbetstid i Kongl. poliskammaren inställda, 29 till vederbörande fattigvårdsstyrelse öfverlemnade, 28 till sjukhus och 7 till uppfostringsanstalten för gossar öfverflyttade, 126 afvikit samt 49 afidit, så att hela antalet hjon, som vid årets början utgjorde 593, vid dess slut uppgick till 669. Inkomsten för de af hjonerna nästlidna år verkställda arbeten belöpte sig till 127,725 r:dr 66 öre och fattigvårdens utgift, hvarför någon motsvarighet i tillgångar icke finnes, för denna afdelning af inrättningen till 38,587 r:dr 18 öre. Om härtill lägges fem procent ränta å värdet af byggnader och inventarier 17,632 r:dr 30 öre, blifver hela kostnaden för inrättningen 56,219 r:dr 48 öre och kommunens dagliga underhållskostnad för hvarje hjon i medeltal nära 26 öre.

Sedan med bifall till Fattigvårds-Nämndens hemställan Stockholms herrar Stadsfullmäktige den 1 April 1869 anslagit 34,000 r:dr till uppförande af ny- och tillbyggnad vid inrättningen, blef detta byggnadsföretag under samma år hufvudsakligen fullbordadt. I närmaste sammanhang dermed och såsom en oundviklig följd deraf verkställdes åtskilliga ändringar och omflyttningar,

hvilka afsågo dels större beqvämighet för vissa arbetens utförande, dels befordrande af renlighet, ordning och sundhet. En bland de väsentligaste fördelar, som genom detta byggnadsföretag tillskyndades anstalten, var inrättandet af bageri och ångkök; och då Fattigvårdsnämnden med ledning af den vid Allmänna försörjningsinrättningen vunna erfarenhet ansåg, att det skulle bidraga till betydlig besparing för kommunen, om mathållningen vid arbetsinrättningen kunde utan entreprenör ombesörjas genom styrelsen samt om allt för inrättningen erforderligt bröd kunde derstädes förbakas, blef en i detta hänseende förändrad anordning vid inrättningen genomförd, hvarjemte, på sätt här ofvan är omförmäldt, från början af år 1870 bröd från inrättningens bageri levererades till åtskilliga andra inrättningar. Endast denna leverans uppgick för året till 418,192,5 kakor mjukt rågröd af 80—82 Orts vikt och betalningen därför utgjorde efter ett pris af 4,5 öre för hvarje kaka 18,818 r:dr 66 öre. Lägges härtill det bröd, som inom inrättningen utspisades, så utgjorde enligt styrelsens beräkningar kommunens besparing i följd af denna bagerirörelse i det hela under året 16,188 r:dr 47 öre. Äfven mathållningen i öfrigt visade ett för inrättningen fördelaktigt resultat.

Jemte berörda, af kommunen ordnade arbetsinrättning finnes en serskild arbetsinrättning, benämnd *Norra frivilliga arbetshuset*, hvilken inrättning förvaltas af en direktion, bestående af åtta utaf Jakobs och Johannis församling valda ledamöter med kyrkoherden till ordförande. Oberäknadt fastighetsvärde, upptaget till 18,000 r:dr, utgjorde inrättningens kapitalbehållning vid 1870 års slut 23,910 r:dr. Inkomsterna för samma år hafva uppgifvits till 4,223 r:dr 26 öre och utgifterna till 3,405 r:dr 64 öre. Antalet af dem, hvilka under året erhållit arbete, har utgjort 180.

Å *Stockholms stads Militärförsörjnings-inrättning* intagas till vård och underhåll sådane välfrejdade, afskedade militärer, som tillhört manskapet af värfvade arméen och flottan. Personalen uppgick vid 1870 års början till 148, och under året afgingo 52 samt tillkommo 49 hjon, så att deras antal vid samma års slut var 145. Kostnaden för denna inrättning utgjorde under året, inberäknad 6 procent ränta å värdet af fastigheter och inventarier, 20,146 r:dr 95 öre, deraf med beräkning af dagkostnaden för hvarje hjon till 48,87 öre en summa af 10,085 r:dr 67 öre belöpte på sådana Stockholms kommun tillhörande hjon, för hvilkas fattigvård ersättning bör af Kronan utgå, samt 944 r:dr 23 öre på hjon tillhörande främmande kommuner. Tages derjemte i betraktande den inrättningen tillkommande andel i hjonens pensioner, 1,909 r:dr 96 öre, så visar sig, att kommunens verkliga kostnad för denna inrättning år 1870 utgjort endast 7,207 r:dr 9 öre.

Då förut gällande bestämmelser angående högsta antalet *fattighushjon* inom de serskilda församlingarna befunnits icke motsvara församlingarnas olika behof i detta hänseende, bestämde Fattigvårdsnämnden i början af år 1868, att jemte vidtagandet af någon förändring i fördelningen af förut varande platser för fattighushjons inrymmande ytterligare 76 platser skulle för sådant ändamål upplätas, nemligen 26 å Sabbatsberg befintliga, förut ej åt viss församling upplätta platser, samt 50 nya platser, hvilka blifvit inrättade å de fattighus, der sådant med minsta kostnad låtit sig göra, hvarjemte meddelades erforderliga

föreskrifter för förändringens genomförande samt hjonens fördelning å de serskilda fattighusen.

En jämförelse mellan förut varande antalet platser för de serskilda församlingarnas *fattighushjon* och det år 1868 bestämda antalet utvisar följande förhållande:

	Förut varande antal platser för fattighushjon.	Det år 1868 bestämda antalet platser för fattighushjon.
af Storkyrko församling	190.	175.
» Klara d:o	170.	160.
» Jakobs och Johannis d:o	200.	200.
» Maria Magdalena d:o	158.	168.
» Katarina d:o	170.	200.
» Kungsholms d:o	55.	51.
» Ladugårdslands d:o	130.	166.
» Adolf Fredriks d:o	90.	119.
Summa	1,163.	1,239.

Sedan Klara församlings f. d. fattighus, egendomen N:o 1 kvarteret Sjöraen, hvilken efter hjonens förflyttning till Sabbatsberg varit under åren 1868 och 1869 serskilda gånger till försäljning utbjuden, utan att likväl antagligt anbud derå erhållits, ändtligen i slutet af år 1869 emot en köpeskilling af 80,000 r:dr blifvit till Kongl. postverket öfverlåten, upptog Fattigvårdsnämnden åter till behandling en redan år 1867 uppgjord plan till sådana anordningar å Sabbatsberg, att icke blott Storkyrko och Klara, utan äfven Jakobs och Johannis, Kungsholms, Ladugårdslands och Adolf Fredriks församlingars *fattighushjon* kunde derstädes erhålla lämpliga bostäder. Efter det Stockholms herrar Stadsfullmäktige år 1870 godkänt uppgjorda ritningar och kostnadsförslag till uppförande för sådant ändamål af tvenne nya byggnader med tillhörande uthus å Sabbatsberg för en sammanlagd kostnad af 155,349 r:dr, blef detta byggnadsföretag samma år påbörjadt och har så långt fortskridit, att inflyttningen anses kunna ega rum inom midsommaren år 1872. Till bestridande af kostnaden härför anvisades ofvanomförmälda 80,000 r:dr; det deröfver erforderliga beloppet skulle förskjutas ur Fattigvårdsnämndens s. k. donationsfond, med vilkor att nämnda fond framdeles skulle erhålla godtgörelse i främsta rummet af de medel, som komme att inflyta vid skeende försäljning af de fattighus, som nu inrymma de hjon, hvilka skola öfverflyttas till de nya byggnaderna vid Sabbatsberg.

Efter dertill af herrar Stadsfullmäktige för hvarje år lemnadt serskildt bemyndigande har Fattigvårdsnämnden från och med år 1867 under vissa vilkor till *Stockholms Allmänna Skyddsförening* årligen anvisat ett belopp af 4,000 r:dr, att af föreningen fördelas mellan församlingarnas arbetsföreningar, för att af dem användas till beredande af arbetsförtjenst åt behöfvande qvinnor inom hufvudstaden, hvilka saknade sysselsättning.

Vid 1870 års slut uppgingo Fattigvårdsnämndens tillgångar i kontanta medel, fordringar, fastigheter, inventarier m. m. till R:dr 1,974,328: 25.
samt skulder till » 449,259: 79.

hvidan behållningen utgjorde R:dr 1,525,068: 46.
häruti inbegripen den hos de serskilda församlingarnas Fattigvårdsstyrelser befintliga tillgång i kontanta medel och inventarier till belopp af R:dr 42,522: 72

Fattigvårdsutgifterna inom församlingarna hafva enligt räkenskaper uppgått till R:dr 227,650: 92.
 Dessa utgifter hafva blifvit betäckta med dels egna tillgångar och serskilt influtna medel R:dr 803: 15.
 dels bidrag från Fattigvårdsnämnden » 226,847: 77. » 227,650: 92.

Underhållstagarnes antal har utgjort:

Fattighushjon högst 1,235, lägst 1,215.
 Utom fattighus boende fattiga » 3,369, » 1,633.
 Barn enligt delegerades remisser » 1,127, » 903."

För antal fattighus och fattighjon samt *fattigvårdens* inkomster och utgifter under perioden lemnas i öfrigt summarisk redogörelse uti den enligt fastställt formulär upprättade tab.

Tab. N:o 14. N:o 14 bland bilagorna.

I fortsättning af hvad Öfverståhållare-Embete uti dess senaste femårsberättelse meddelat om de för åstadkommande af

Fattigvård. Tab. N:o 14. Allmänna Skyddsföreningen.

samverkan mellan den offentliga och enskilda välgörenheten i hufvudstaden vidtagna åtgärder, hvilka föralett tillkomsten af *Allmänna Skyddsföreningen i Stockholm*, har följande af den utaf föreningens centralkomité afgifna redogörelse ansetts böra här inflyta:

"Hufvudsakliga ändamålet med denna mot slutet af år 1866 bildade förening är, enligt de antagna stadgarne:

att vaka deröfver, att det uppväxande släktet af den fattiga befolkningen i hufvudstaden ej må sakna nödig och kärleksfull vård och uppfostran, samt att de understöd, som i sådant afseende för fattiga barn utgå, verkligen komma dessa tillgodo;

att genom noggranna undersökningar vinna tillförlitlig kännedom om hjälpsökandes omständigheter och behof, samt derom på begäran meddela såväl allmänna som enskilda barmhertighetsstiftelser samt privata personer erforderliga upplysningar, så att de, utan fruktan att genom oriktiga uppgifter blifva vilseledda, må kunna på ett tillfredsställande sätt utöfva sin välgörenhet;

Tab. Litt. DD.

Sammandrag af Allmänna Skyddsföreningens räkenskaper 1866—1870.

	Inkomster.						Utgifter.						Behållning vid årets slut.					
	Gåfvor.		Räntemedel.		Summa.		Gåfvor, utlemnade till			Omkostnader.		Summa.						
	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	Skyddsförening.	Arbetsförening.	enskilde.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.			
1 Oktober 1866—30 September 1867...	22,691	01	25	—	22,716	01	13,278	—	4,000	—	343	—	234	50	17,855	50	4,860	51
" " 1867 " " 1868 ..	41,630	12	147	72	44,777	84	40,934	—	4,000	—	698	—	122	—	45,754	—	3,884	35
" " 1868 " " 1869...	14,713	01	156	95	14,869	96	5,000	—	5,000	—	525	50	755	51	11,281	01	7,473	30
" " 1869 " " 1870 ..	9,436	—	106	23	9,542	23	4,700	—	6,000	—	769	—	303	89	11,772	89	5,242	64

Tab. Litt. EE.

Af församlingarnas Skyddsföreningar utdeladt understöd 1866—1870.

	Hyreshjelp och kontant.		Bränsle.		Mat och matvaror.		Kläder och skodon.		Arbetsmaterialier och löner.		Understöds-tagare ¹⁾ .
	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	
1 Oktober 1866—30 September 1867	6,535	18	2,324	51	3,205	10	950	97	—	—	2,583
" " 1867 " " 1868	14,410	37	5,085	49	11,585	23	2,583	82	5,142	53	3,500
" " 1868 " " 1869	2,647	79	1,099	11	2,752	98	543	59	861	16	2,512
" " 1869 " " 1870	2,184	39	1,065	85	2,862	19	474	41	477	70	2,190

¹⁾ Till större delen familjer med flere barn.

Tab. Litt. FF.

Sammandrag af Arbetsföreningarnas redogörelser 1866—1870.

	Inkomster.						Tillverkningsvärde.	Försäljningsbelopp.	Förlust och omkostnader.	Behållning vid årets slut ²⁾ .	Arbets-tagare.	Utbetalda arbetslöner.					
	Från Stadsfullmäktige.		Andra inkomster.		Summa.												
	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.											
1 Oktober 1866—30 September 1867 ¹⁾	4,000	—	3,920	10	7,920	10	33,685	27	25,308	16	4,094	73	18,567	37	845	7,402	44
" " 1867 " " 1868	3,700	—	7,415	86	11,115	86	53,784	03	42,721	90	4,860	35	34,243	84	1,764	14,764	65
" " 1868 " " 1869	4,300	—	5,521	41	9,824	41	56,358	17	42,282	28	6,213	57	37,857	03	2,034	15,669	46
" " 1869 " " 1870	4,000	—	6,081	95	10,081	95	66,454	66	58,464	88	8,730	29	39,208	69	1,986	17,685	54

¹⁾ Redogörelse från Nikolai arbetsförening för detta år saknas.

²⁾ Behållningen består af arbetsmaterialier, färdiga persedlar och kassa.

afgifna "Tjugondeandra årets berättelse och redovisning", omfattande Maj 1870—April 1871, finnas de olika grenarne af an-

staltens verksamhet närmare angifna under följande hufvudrubriker, nemligen:

Tab. Litt. HH.

Barnhus, Barnbördshus och Uppfostringsanstalter.

	Fastighetsvärde år 1870				Kapitalbehållning vid 1870 års slut.	Inkomster år 1870.		Utgifter år 1870.				Underhållstagarers antal år 1870.	
	i Stockholm.		utom Stockholm.			R:dr R:mt.		Pensioner och underhåll in natura.		Af andra slag.			
	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.		R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.		
Allmänna Barnhuset	706,275	—	8,250	—	1,257,283	14	236,438	12	—	—	250,465	73	3,957
Frimurare-Ordens Barnhus ¹⁾	381,469	—	—	—	317,287	—	42,980	—	21,825	—	18,947	—	145
Allmänna Barnbördshuset	200,000	—	—	—	371,133	86	22,430	37	20,690	82	—	—	466
Kongl. sällskapets "Pro Patria" Barn- och Barnbördshus ²⁾	40,000	—	—	—	73,462	82	6,101	04	575	—	5,921	78	23
Murbecks Uppfostrings-inrättning för fattiga flickor ³⁾	42,779	61	—	—	287,476	48	18,357	42	6,947	47	4,985	39	46
Malmqvistska Barnuppfostringsanstalten	60,000	—	—	—	41,772	29	18,814	12	—	—	18,462	35	108
Föreningen för sinnesslöa barns vård ⁴⁾	—	—	—	—	7,035	97	8,949	66	1,913	69	—	—	6
Summa	1,430,523	61	8,250	—	2,355,451	56	354,070	73	51,951	98	298,782	25	4,751

¹⁾ Den i senaste femårsberättelse såsom förestående omnämnda förflyttning af barnhuset till den af Frimurare-Orden inköpta fastigheten Kristineberg, belägen under N:ris 7 och 16 i kvarteret Mälaren, Kungsholms församling, företogs år 1867.

²⁾ Medeltalet af förlösta kvinnor, hvilket åren 1861—1865 uppgick till 154, har under perioden 1866—1870 utgjort 129.

³⁾ I beloppet "utgifter af andra slag" inbegripas 2,150 r:dr, utgörande lifstids-räntor å donerade kapital.

⁴⁾ Föreningen, hvars ändamål är att inom fäderneslandet verka för sinnesslöa barns uppfostran till medvetna och nyttiga medlemmar af samhället, stiftades den 26 Maj 1869. Styrelsen, bestående af 7 ledamöter, 4 manliga och 3 kvinnliga, har för vården af eleverna förhyrt en mindre lokal, belägen i Tysta skolans egendom N:ris 25 och 27 vid Norrtullsgatan.

Tab. Litt. II.

Barmhertighets-inrättningar, som åt fattiga, egentligen ålderstigna, lemna bostad, jemte underhållsbidrag uti inrättningens fastigheter.

	Fastighetsvärde år 1870				Kapitalbehållning vid 1870 års slut.	Inkomster år 1870.		Utgifter år 1870.				Underhållstagarers antal år 1870.	
	i Stockholm.		utom Stockholm.			R:dr R:mt.		Pensioner och underhåll in natura.		Af andra slag.			
	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.		R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.		
Danviks Hospital ¹⁾	97,500	—	905,244	—	15,221	—	67,125	02	36,196	41	44,594	38	234
Drottninghuset ²⁾	37,500	—	—	—	87,351	61	11,310	45	—	—	11,891	17	80
Borgerskapets Gubbhus	52,000	—	20,000	—	331,221	03	17,154	85	13,550	13	3,514	03	54
» Enkehus ³⁾	54,000	—	—	—	432,545	71	34,700	—	23,146	—	8,318	—	84
Fabriksfattiggassan	32,610	—	—	—	164,367	13	16,336	71	8,716	38	4,914	61	165
Timmermans-Ordens Hospital	22,000	—	—	—	21,295	68	6,148	79	902	50	2,426	18	13
Asylet för "Pauvres Honteux" ⁴⁾	29,751	09	—	—	118,676	50	4,720	31	4,297	88	670	73	27
Hemmet för frifigra kvinnor ⁵⁾	12,450	—	—	—	56,527	83	2,764	86	1,609	53	500	—	5
Summa	337,811	09	925,244	—	1,227,206	49	160,260	99	88,418	83	76,829	10	662

¹⁾ Det uppgifna värdet å fastigheter utom Stockholm utgöres af värde å skatteräntor 110,254 r:dr, värde å utarrenderade fastigheter 371,000 r:dr och värde å fastigheter, upplåtna under besittningsrätt 423,990 r:dr. I "utgifter af andra slag" äro inbegripna 24,000 r:dr, till och med år 1870 utbetaladt årligt underhållsbidrag från Danviks hospital till Stockholms hospital för sinnessjuka.

²⁾ Under förvaltning af direktionen öfver Drottninghuset eller såsom inrättningen jemväl benämnes: "Ulrika Eleonoras eller Drottningens Hospital", äro ställda tre pensionsfonder, *Kniggeska*, *Liebrathska* och *Brandelska* fonderna, för hvilkas ekonomiska ställning summariskt redogöres i tab. Litt. KK, här efteråt, pag. 43 införd.

³⁾ Direktionen öfver Borgerskapets Enkehus förvaltar jemväl *erskilda pensionsfonder*, i afseende å hvilka ställningen vid 1870 års slut uppgifvits hafva varit följande: kapitalbehållning 496,852 r:dr 17 öre, inkomster 17,600 r:dr, utgifter 17,500 r:dr och underhållstagarers antal 90.

⁴⁾ I kapitalbehållningen är inräknad Asylets byggnadsfond, upptagen till 81,211 r:dr 93 öre.

⁵⁾ Denna inrättning, hvars ändamål, såsom af benämningen antydes, är att emottaga från fängelset frifigra kvinnor, för att bereda dem tillfälle att genom kristlig undervisning, vänjandet vid ett kristligt hemlif och lämplig sysselsättning blifva återupprättade och såsom sådana återgifna till samhället, öppnades hösten 1860. Inrättningen står under H. K. H. Hertiginnans af Ö tergötland beskydd och dess angelägenheter vårdas af en styrelse, bestående af en ordförande, vice ordförande och sex ledamöter. Den uppgifna fastigheten är belägen i kvarteret Bondesonens mindre med adress N:ris 26 och 28 vid Nya gatan inom Katarina församling. Från inrättningens tillkomst till 1869 års utgång hafva 72 kvinnor derstädes vårdats.

1) *Diakonisshuset*, såsom bildningsanstalt och hem för diakonissorna. Antalet systrar har uppgifvits utgöra:

Diakonissor 62.

Profvsystrar 23.

På förberedande prof 28.

tillsammans 113.

Tab. Litt. KK.

Pensionsinrättningar och andra fromma stiftelser, till hvilka delegererätt i allmänhet icke är beredd genom erlagda afgifter.

	Fastighetsvärde		Kapitalbehållning vid 1870 års slut.		Inkomster		Utgifter år 1870.				Underhållstagar- ares antal år 1870.
	år 1870 i Stockholm				år 1870.		Pensioner eller underhåll in natura.		Af andra slag.		
	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	
Kongl. Statskontoret ¹⁾	—	—	—	—	—	—	453,388	64	—	—	364
Vadstena Krigsmanshuskassa ²⁾	—	—	3,700,657	93	441,825	76	257,019	91	119,178	10	9,070
Invalidhusfonden	—	—	1,198,785	63	137,375	96	64,361	15	933	22	—
Fonder, ställda under förvaltning af Fullmäktige i Riksbanken ³⁾ , nemligen:											
Bankstatens Enke- och Pupillkassa	—	—	765,609	82	57,179	11	42,378	34	8,028	18	120
Diskontverkens och Tumba bruks d:o	—	—	64,645	67	4,752	34	4,500	—	—	—	16
Förvaltningen af de under f. d. Kongl. Öfre Borgrättens vård förr ställda medel:											
Thuniska fonden	—	—	41,059	74	2,117	44	2,450	—	362	50	3
Platinska "	—	—	10,483	97	613	50	450	—	100	80	5
Gutermuthiska "	—	—	13,213	19	624	80	600	—	53	36	14
Humbleska "	—	—	1,731	53	100	—	75	—	13	—	6
Halfvar Bergska "	—	—	2,433	53	115	12	102	—	17	—	15
Konungens Militärhospitals- och Medaljfonder ⁴⁾	—	—	386,000	—	22,561	52	21,530	50	894	85	509
Jonas och Paul Filéens donationsfonder till pensionerande af: ⁵⁾											
civile embets- och tjänstemän	—	—	72,483	53	4,097	07	3,744	—	251	05	22
civile embets- och tjänstemäns enkor och barn	—	—	66,276	39	3,759	21	3,690	—	210	—	39
Pensionsfonder, ställda under förvaltning af Allmänna Enke- och Pupillkassans direktion:											
Svenska testamentsfonden	—	—	18,000	—	900	—	800	—	100	—	10
Grisbachska "	—	—	6,750	—	337	50	300	—	37	50	6
Thernbergiska "	—	—	5,400	—	270	—	270	—	—	—	3
Bohmanska "	—	—	117,474	41	5,722	59	2,700	—	—	—	15
Goduska pensionsfonden	—	—	9,166	67	550	—	550	—	—	—	11
Assessoren O. Ahllöfs testamentsfond } ⁶⁾	—	—	5,000	—	200	—	200	—	—	—	12
Skepparen M. Ahlströms d:o }	—	—	27,000	—	1,350	—	799	96	219	08	12
Af Bemedlings-kommissionen förvaldade pensionsfonder ⁷⁾	288,000	—	951,034	64	58,632	77	40,935	22	10,196	21	390
Af Stockholms stads Förmyndare-kammare förvaldade pensions- och stipendii-fonder	—	—	145,900	—	8,403	02	7,167	56	499	94	64
Sadelmakare-åldermannen Jakob Fagerbergs pensions-inrättning	75,000	—	93,357	09	17,336	17	—	—	13,332	50	200

¹⁾ Utom ofvanuppgifna belopp i pensioner hafva år 1870 från Kongl. Statskontoret 967,534 r:dr 46 öre blifvit till Vålgörenhets-, Understöds- och Pensionsinrättningar i Stockholm utanordnade.

²⁾ Vadstena Krigsmanshuskassa och Invalidhusfonden stå under förvaltning af Kongl. Armé-förvaltningens Civil-departement.

³⁾ Enligt hvad fullmäktige i Riksbanken upplyst, hafva af dem blifvit utgifne: 1) af *anslaget till smärre julgåfvor åt fattiga såväl i hufvudstaden som orterna*, hvilket anslag ären 1866—1869 utgjort 3,000 r:dr, men för år 1870 allenast 2,891 r:dr, understödsbelopp från och med 3 r:dr till och med 15 r:dr åt ett antal personer, som sistnämnda år uppgått till 687 st. och således med 63 understigit antalet för år 1865; 2) af *fullmäktiges s. k. dispositionsräkning*, pensioner och understöd till 23 personer å ett sammanräknadt belopp för år 1870 af 3,608 r:dr 48 öre, hvilket med 146 r:dr öferskjuter hvad som för enahanda ändamål under år 1865 utbetalades till 21 personer; samt 3) af räkningen "*bötesmedel till disposition åt de fattiga*", anslag åt 2 personer för år 1870, å tillhoppa 105 r:dr.

⁴⁾ Kapitalbehållning, inkomster m. m. äro här för båda fonderna sammanräknade,

men de utgöra för Medaljfonden, som aflemnar till Militär-hospitalsfonden det öferskott å sina räntemedel, som icke tages i anspråk för understöd åt de nu fåtaliga medaljpensionärerna, följande belopp, nemligen: kapitalbehållning 120,000 r:dr, inkomster 6,000 r:dr, utgifter 533 r:dr 70 öre, deraf 288 r:dr till pensioner och 245 r:dr 70 öre till utgifter af andra slag, samt underhållstagaras antal 46. Militär-hospitalsfonden eger dessutom fastighet å landet, värderad till 1,500 r:dr.

⁵⁾ Båda dessa fonder förvaltas af Kongl. direktionen öfver Civilstatens Pensionsinrättning.

⁶⁾ Dessa två testamentsfonder äro ställda under insecnde af Stockholms Handels- och Ekonomi-kollegium. Å Skepparen Ahlströms testamentsfond möjligen uppkommande öferskott levereras vid hvarje års slut till Stockholms stads Fattigvårdsnämnd.

⁷⁾ Under år 1869 har f. d. Siden- och Klädeskramhandels-Societetens Pensionskassa, 23,000 r:dr, blifvit ställd under Bemedlings-kommissionens förvaltning. Från nämnda kassa utgingo år 1870 tretton pensioner å 100 r:dr till enkor och döttrar efter Kramhandlande.

2) *Sjukvården*. Antalet sjuke, som å diakoniss-sjukhuset under året vårdats är upptaget till 236, hvaraf voro:
 kvarliggande från förra året 32.
 under året intagne 204.
 tillsammans 236.

Under året hafva
 utskrifvits friske eller förbättrade 171.
 » oförbättrade eller obotlige 11.
 affidit 21.
 och voro vid årets slut kvarliggande 33.
 tillsammans 236.

Forts. af Tab. Litt. KK.

	Fastighetsvärde		Kapitalbehållning		Inkomster		Utgifter 1870.				Underhållstagarantal 1870.
	år 1870 i Stockholm.		vid 1870 års slut.		år 1870.		Pensioner eller underhåll in natura.		Af andra slag.		
	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	
Af f. d. Grosshandels-societetens deputerade förvaltade pensionsfonder ...	507,500	—	554,827	62	27,284	04	18,706	67	5,447	95	165
f. d. Bryggare-embetets pensionskassa	105,750	—	96,756	87	16,766	72	10,525	83	2,582	81	58
f. d. Vinskänks-societetens »	—	—	13,500	—	1,080	—	625	—	103	80	7
Skomakare föreningens »	150,000	—	2,664	36	11,624	38	11,352	57	6,098	25	144
f. d. Skräddare-embetets »	—	—	16,236	17	958	91	190	—	1,276	71	28
f. d. Tobakshandels-societetens »	—	—	11,242	22	637	50	500	—	—	—	5
f. d. Kryddkramhandels-societetens »	111,500	—	34,277	—	11,785	—	9,213	—	2,317	—	133
f. d. Viktualiehandels-societetens »	109,500	—	99,799	36	3,904	01	4,784	44	1,408	74	48
Under inseende och förvaltning af Sjömanshus-direktionen ställda understöds- och pensions-inrättningar: 8)											
Sjömanshuskassan	5,220	—	305,142	25	24,495	72	18,601	67	5,105	71	627
Nationalkassan	—	—	119,583	19	6,782	86	5,870	—	4,739	—	303
Handelsflottans pensionsanstalt 9)	—	—	244,795	89	94,858	24	49,848	22	4,515	16	545
Handelsbokhållarnes pensionsförening 10)	—	—	27,419	36	—	—	—	—	—	—	—
Sjömannaföreningen i Stockholm 11)	—	—	14,849	30	3,662	60	589	—	578	35	12
Strandbergiska Läkare-inrättningen	—	—	157,018	11	8,767	23	—	—	6,383	51	531
Brukspatronen Anders Hebbes pensionsfond 12)	—	—	15,000	—	900	—	900	—	—	—	9
Nödhjelpskassan i Stockholm 13)	—	—	468,662	10	25,969	08	25,450	78	459	28	397
Sällskapet "De nödlidandes vänner" 14)	—	—	123,250	—	7,395	—	5,793	—	350	—	222
Sällskapet "De fattigas vänner"	—	—	31,956	41	3,836	13	3,056	41	363	47	669
Sällskapet "Fattiga barns vänner"	—	—	1,156	44	2,920	49	1,764	05	—	—	—
Sällskapet "för uppmuntran till öm och sedlig modersvård"	—	—	76,786	—	4,417	—	4,835	—	—	—	248
Sällskapet "för dygdigt och troget tjenstefolks belönande"	—	—	63,601	52	4,713	03	4,084	17	320	24	216
Kniperska pensionsinrättningen för fattiga ogifta fruntimmer	—	—	95,463	55	5,669	32	5,500	—	—	—	105
Pauliska donationsfonden	67,500	—	127,420	—	14,207	09	—	—	11,604	76	218
Pensionsfonder, ställda under Riddarhus-direktionens vård 15)	—	—	1,271,830	59	75,420	17	61,427	25	3,738	30	543
Pensionsfonder, ställda under Stockholms stads Konsistorii vård 16)	—	—	51,744	—	5,857	—	1,991	—	—	—	27
Pensions- och andra för välgörande ändamål inrättade fonder, förvaltade af territorial-församlingarnes Kyrko- och Skolråd, nemligen i:											
Storkyrko församling	75,000	—	4,286	62	19,197	07	—	—	—	—	—

8) Af de uppgifna två kassorna tillhör den ena, nemligen Nationalkassan, Stockholms skeppsrederin.

9) Pensioneringen från denna anstalt, som omfattar sjöfolk från hela riket, tog sin början den 1 Januari 1869. Endast ett jembörelsevis ringa belopp, uppgående vid 1870 års slut till 8,940 r:dr, har anvisats att direkte uppbäras i Stockholm af 78 personer.

10) Denna förening stiftades d. 30 Juni 1869 och egde vid 1870 års utgång 485 ledamöter.

11) Denna af svenska sjöfarande utan afseende på grad, d. v. s. befäl, underbefäl och manskap, den 19 Januari 1863 stiftade förenings ändamål är att genom dertill bildad fond understödja sådana förenings ledamöter, som genom ålderdom, sjukdom eller annan olycka blifvit oförmögna att sig ordentligen försörja; söka bereda platser åt ledamöter, som deraf äro i saknad och att lemna begrafningshjälp åt affiden ledamöters sterbhus. Föreningens styrelse består af fem ledamöter. Styrelsen väljes så, att alla grader af sjömanskap äro inom densamma representerade. För sammanhållning och i ändamål att ledamöterna på utrikes ort skola lättare kunna sammanträffa och vid behof bistå

hvarandra, har föreningen, i hvars matrikel hvarje ledamot är under viss ordningsnummer antecknad, sin egen flagga, och föreningsledamot, som tillika är skeppsbefälhafvare, förer i flaggan det nummer, under hvilket han i matrikeln antecknats, äfvensom hvarje underbefäl och matros för samma ändamål begagnar en å bröstet buren mindre dekoration.

12) Fonden förvaltas af direktionen öfver Strandbergiska Läkare-inrättningen.

13) Under år 1870 har kassan erhållit en disposition af 24,540 r:dr.

14) Under perioden 1866—1870 har tillkommit en af Grefve C. A. D. Gyllenborg i lifstiden donerad fond å 7,500 r:dr.

15) I dessa uppgifter äro hvarken Riddarhuskassans tillgångar eller värdet af sjelfva riddarhuset, såsom endast omfattande Ridderskapets och Adels enskilda ståndangelägenheter, upptagna. Under perioden 1866—1870 hafva fyra nya testamentsfonder tillkommit med ett sammanlagt kapital af 38,000 r:dr. Fler-talet af underhållstigare äro icke boende i Stockholm.

16) Under femårsperioden hafva två donationer, nemligen Mamsell U. R. Sahlstedts å 500 r:dr och Mamsell O. N. Häggmans å 3,000 r:dr tillkommit

3) *Fattigvården*. Antalet diakonissor, med uppdrag att besöka och vårda fattige, dervid utgörande personlig mellanlänk mellan de gifvande och de tagande, har under året utgjort 7.

4) *Barnvården*. Denna har under året utöfvats af 34

diakonissor och profsystrar, anställda i skolor, i barnhem, barnkrubbor och barnhus.

5) *Vården om fallna kvinnor och barn* har under året varit besörjd af 4 diakonissor och profsystrar. — Diakonissanstaltens

Forts. af Tab. Litt. KK.

	Fastighetsvärde år 1870 i Stockholm.		Kapitalbehållning vid 1870 års slut.		Inkomster år 1870.		Utgifter år 1870.				Underhållstagar- ares antal år 1870.
	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	Pensioner eller underhåll in natura.		Af andra slag.		
							R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	
Klara församling	—	—	—	—	—	—	4,709	37	—	—	68
Jakobs och Johannis församling	248,971	64	26,896	22	30,702	54	1,932	12	30,402	18	49
Maria " 17)	—	—	26,440	83	1,369	49	1,179	49	—	—	36
Katarina "	157,312	99	387	07	10,317	76	250	—	8,116	60	3
Kungsholms "	178,650	—	9,248	48	12,397	30	687	08	9,371	91	16
Ladugårdslands "	399,000	—	6,760	27	28,855	81	175	—	23,161	67	5
Adolf Fredriks " 18)	—	—	10,700	—	642	—	542	—	100	—	—
Pensions- och andra för välgörande ändamål inrättade fonder, förvaltade af territorial-församlingarnes Fattigvårds-styrelser, nemligen i:											
Storkyrko församling 19)	—	—	28,881	17	1,514	90	422	24	791	86	60
Klara " 20)	11,895	76	40,593	90	3,193	62	2,932	22	—	—	200
Jakobs och Johannis församling 21)	—	—	128,975	32	7,770	06	7,362	05	150	50	368
Maria " 22)	—	—	33,204	37	3,593	82	1,811	03	3	04	204
Katarina " 23)	30,000	—	100,855	33	6,045	61	4,391	19	1,422	55	187
Kungsholms "	—	—	25,138	05	1,471	07	1,017	70	13	75	16
Ladugårdslands "	35 000	—	15,261	57	793	46	667	80	106	—	109
Adolf Fredriks "	—	—	53,522	69	2,954	57	2,819	50	147	31	87
f. d. Ridderholmsförsamlingens enskilda pensionskassa	—	—	2,803	20	130	33	105	—	—	—	5
Karellska pensionsfonden	—	—	8,672	17	490	—	180	—	—	—	6
Under Sällskapet "Par Bricol" vård ställda pensionsfonder 24)	—	—	3,500	—	—	—	175	—	—	—	2
Kniggeska pensionsfonden }	—	—	25,000	—	1,500	—	1,438	20	—	—	10
Liebrathska " } 25)	—	—	4,433	45	180	—	101	68	—	—	80
Brandelska " }	—	—	42,000	—	2,478	87	2,900	—	—	—	1
Summa	2 555,799	79	12,325,011	76	1,268,333	68	1,159,419	01	255,607	70	17,673

17) Kyrkorådet har under femårsperioden till förvaltning mottagit följande donationer, nemligen: "1853 års kolerafond", 1,500 r:dr, insamlade år 1853 till understöd för barn, som genom då gängse kolerafarsot förlorat sina föräldrar; af f. d. Landtbrukaren Körner 3,000 r:dr, hvaraf räntan årligen utdelas till sex blinda personer; af Jungfru Norberg 1,500 r:dr, hvars ränta årligen utbetalas till "hederliga, i behof stadda fruntimmer", och af Enkefru Albertina Cabanis 2,000 r:dr, af hvilket kapital, sedan en reservfond af 400 r:dr bildats, hvars räntefkastning tillfaller kyrkokassan, räntan i öfrigt användes till underhåll af testamentsgifverskans graf och till utdelning bland behöfvande medlemmar af församlingen.

18) Den uppgifna kapitalbehållningen utgöres af följande fonder: Bryggaren Hartmans testamentsfond 1,500 r:dr, Vickholms d:o 6,500 r:dr, Handlanden A. Stenbergs d:o 2,000 r:dr, Enkan Lindbergs donationsfond 200 r:dr och Mansell Ruckmans d:o 500 r:dr. Räntorna af dessa fonder användas till understöd i kläder åt fattiga skolbarn inom församlingen, med undantag af 100 r:dr af räntan å Vickholms testamentsfond, hvilken ränta genom församlingens pastor vid jultiden kontant utdelas åt fattiga.

19) Den utaf Sejlareäldermannen J. F. Liberdt och hans hustru i lifstiden till förmån för de å Sabbatsbergs fattighus intagna Tyskar medelst testamente den 18 December 1832 gjorda donation å 1,500 r:dr, hvilken genom räntans läg-

gande till kapitalet ökats till 2,010 r:dr 10 öre, blef med Fattigvårdsnämndens tillstånd vid 1869 års utgång öfverlemnad till direktionen öfver Sabbatsbergs fattighusinrättning att af direktionen förvaltas. I afseende å Storkyrkoförsamlingens enskilda Fattigvårdsstyrelses ekonomiska ställning vid 1870 års slut hafva följande sifferuppgifter lemnats: kapitalbehållning 70,980 r:dr 25 öre, inkomster 1,926 r:dr 11 öre, utgifter 1,793 r:dr 97 öre, underhållstagar-ares antal 125.

20) År 1868 inropades å exekutiv auktion fastigheten N:o 7 kvarteret Bergsklippan större till betäckande af Klara församlingens enskilda Fattigvårds i fastigheten egande intecknade fordran.

21) En af okänd person gjord donation å 500 r:dr har under perioden tillkommit.

22) Kapitaltillgångarne hafva ökats medelst serskilda under perioden tillkomna donationer å tillsammans 6,100 r:dr.

23) Tillgångarne äro genom testamenterade medel, kollekt och gåfvor ökade: år 1866 med 14,861 r:dr 9 öre, år 1868 med 9,767 r:dr 4 öre, år 1869 med 25,978 r:dr 77 öre och år 1870 med 231 r:dr 87 öre.

24) Den uppgifna kapitalbehållningen utgöres af Axel Arvid Raabs pensionsfond å 1,500 r:dr och L. J. Warodells pensionsfond å 2,000 r:dr.

25) Förvaltas af direktionen öfver Drottninghuset.

ekonomiska ställning vid 1870 års slut har uppgifvits vara följande: *inkomster* 34,565 r:dr 22 öre, *utgifter* 34,672 r:dr 68 öre och *skuld* 40,521 r:dr 19 öre. Värdet af den anstalten till-

hörande fastighet, belägen under N:ris 1 och 5 vid Ersta backe inom Katarina församling, är upptaget till 135,000 r:dr.

Tab. Litt. LL.

Öfriga Pensionsinrättningar i hufvudstaden, till hvilka delegarerätt i allmänhet beredes genom afgifter, i de flesta fall årliga sådana.

	Fastighetsvärde		Kapitalbehållning		Inkomster		Utgifter år 1870.				Underhållstagar- res antal år 1870.
	år 1870 i Stockholm.		ning vid 1870 års slut.		år 1870.		Pensioner eller underhåll in natura.		Af andra slag.		
	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	
Allmänna Enke- och Pupillkassan ¹⁾	31,152	61	4,688,990	37	418,880	22	108,156	—	17,390	25	220
Arméens Pensionskassa ²⁾	117,949	97	3,747,794	38	525,022	48	477,416	25	28,862	39	1,140
samt följande af direktionen öfver nämnda kassa jemväl förvaltade pensionsfonder:											
Arméens Enke- och Pupillkassa	—	—	694,813	48	65,979	97	57,030	61	929	62	444
Statsanslaget till fyllnadspensioner.....	—	—	—	—	221,730	02	222,058	30	19	—	522
H. M. Konungens enskilda fond	—	—	—	—	7,500	—	7,482	30	17	70	176
Statsanslaget till militärenkor och barn	—	—	—	—	37,500	—	38,196	80	63	80	1,031
Grefvinnan Horns donationsfond	100,000	—	181,693	63	9,925	—	9,212	50	672	16	69
Civilstatens Pensionsinrättningar: ³⁾											
Tjenstemannafonden	—	—	4,773,705	96	373,397	69	40,567	10	134,797	11	118
Enskilda Enke- och Pupillfonden	—	—	282,300	48	188,023	96	187,866	36	157	60	1,031
Allmänna Enke- och Pupillfonden	—	—	51,586	52	47,998	31	48,834	50	—	—	920
Fonden för gifva af en gammal tjänsteman	—	—	26,967	41	1,526	46	—	—	—	—	—
Kongl. Göta Hofrätts pensionsfond	—	—	4,341	28	254	55	155	83	—	—	3
Langska, Elstedtska och Isbergiska pensionsfonderna	—	—	48,803	36	2,822	31	1,745	—	100	—	13
af Tuneldska och Törnqvistska donationsfonderna	—	—	78,165	48	4,664	64	730	—	3,513	04	1
Civilstatens Lifränte- och Kapitalförsäkringsanstalt	—	—	206,538	64	14,201	26	—	—	309	85	—
Tullstatens enskilda Pensionsinrättning.....	—	—	308,951	60	66,758	10	63,197	78	1,050	—	938
Riksgäldskontorets Enke- och Pupillkassa	—	—	84,269	86	6,822	42	5,438	72	15	83	33
Enke- och Pupillkassan vid Stockholms stads embetsverk.....	—	—	440,461	15	41,479	06	29,579	88	400	80	77
Jernkontorets tjänstemäns och betjenings Enke- och Pupillkassa	—	—	105,105	65	5,995	—	150	—	—	—	1
Kongl. Teatrarnes Pensionsinrättning	—	—	322,857	27	26,725	61	19,477	48	1,749	33	40
Kongl. Hofkapellet Pensionskassa	—	—	244,821	61	21,342	83	15,828	80	1,613	87	35
Dramatiska och Musikaliska Artisternas Pensionskassa	—	—	27,239	40	2,541	65	1,337	75	240	27	5
Artisternas och Litteratörernas Pensionsförening.....	—	—	123,307	12	8,280	75	4,725	—	63	21	20
Postdirektören S. A. Bromans Sjuk- och begräfnings- samt Pensionskassa för brefbärare och vaktbetjente vid Kongl. postverket i Stockholm, deras enkor och barn ⁴⁾	—	—	3,368	48	911	—	84	58	847	50	28
Svenska lärarinnornas Pensionsförening ⁵⁾	—	—	125,363	02	10,305	14	4,087	50	682	50	58
Summa	249,102	58	16,571,446	15	2,110,588	43	1,343,359	04	193,495	83	6,923

¹⁾ För de af kassans direktion jemväl förvaltade serskilda testamentsfonder redogöres i tab. Litt. KK pag. 43.

²⁾ När, enligt hvad direktionen öfver Arméens Pensionskassa gifvit tillkänna, såväl nämnda kassas som och Arméens Enke- och Pupillkassas räkenskaper för år 1870 vid uppgifternas meddelande ännu icke varit afslutade, afse uppgifterna, i hvad de röra dessa kassor, förhållandet 1869.

³⁾ I afseende å underhållstagarerinnas, att de för deras antal uppgifna siffror afse förhållandet 1869 och att, när bland det serskildt för Enskilda Enke-

och Pupillfonden och serskildt för Allmänna Enke- och Pupillfonden uppgifna antal underhållstagarer de finnas, som från båda fonderna samtidigt åtnjuta pensioner, en del underhållstagarer, hvad dessa två fonder angår, utgöras af samma personer.

⁴⁾ Begräfningshjälpen, som förut utgjort 75 r:dr, har blifvit förhöjd till 100 r:dr.

⁵⁾ Denna stiftades år 1855 och dess grundfond har bildats dels genom delegarinnornas årsafgifter, dels genom bidrag, insamlade vid anställda expositioner m. m. och dels genom donationer.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärdar

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåte:

GILLIS BILD T.

J. F. Bratt.

Stockholm i Öfverståthållare-Embetets Kansli den 12 December 1871.

Tab. N:o 1.

F O L K M Ä N G D.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
	Den 31 December, enligt presterskapets uppgifter och serskilda folkräkningar.			Enligt de mantalslängder, som upprättats efter de vid slutet af motstående år lemnade uppgifter.							Enligt årets mönsterrollor approberade beväringss-pligtige.
				Hela folkmängden af			Deraf fric från mantalspenningar			Utskrifningsmanskap.	
	mankön.	qvinkön.	Summa.	mankön.	qvinkön.	Summa.	mankön.	qvinkön.	Summa.		
År 1866	62,906	75,283	138,189	57,877	69,720	127,597	22,085	20,695	42,780	2,344	1,610
» 1867	63,704	76,547	140,251	57,286	70,298	127,584	22,662	21,677	44,339	2,133	1,371
» 1868	*) 58,639	*) 72,761	*) 131,400	57,787	71,552	129,339	23,264	22,167	45,431	1,830	1,158
» 1869	59,697	74,953	134,650	58,354	72,774	131,128	23,305	22,282	45,587	1,718	1,166
» 1870	*) 60,390	*) 75,626	*) 136,016	59,229	74,368	133,597	23,391	22,704	46,095	1,807	1,046

*) Enligt serskild folkräkning, hvaremot de 2 första årens folkmängd är grundad på presterskapets uppgifter.

Utöfver hvad berättelsens text sid. 4 innehåller angående hufvudstadens jordbruk och boskapskötsel, hafva icke tillräckligt fullständiga uppgifter härom till Öfverståthållare-Embete ingått, att dessas återgifvande i föreskrifne Tab. N:o 2 om JORDBRUK och N:o 3 om BOSKAPSKÖTSEL ansetts kunna ega rum och till Tab. N:o 4 om SKOGSHUSHÅLLNING, N:o 5 DÖDADE ROFDJUR och N:o 6 HUSDJUR, DÖDADE AF ROFDJUR, förekommer för Stockholms stad intet att meddela.

Tab. No 7 A.

FABRIKER OCH MANUFAKTURINRÄTTNINGAR ÅR 1870.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13. 14. 15. 16. 17. 18.						19.	20.	21.										
												Antal fabriker		Drifkraft, bestående af			Antal begagnade maskiner och redskap.				Egare eller innehafvare		Arbetare						Summa värde för hvarje fabriksklass.	Egarens eller innehafvarens bevilning i och för rörelsen.
												i gång.	ej begagnade.	kreatur.	änge eller varmblut. vatten.	Beräknade hästkrafter.					Ensam egare eller innehafvare	Bilag.	öfver 18 år			under 18 år				
																	vid fabriken mantals-skrifne						vid fabriken ej mantals-skrifne	under 18 år	m.	q.	m.	q.	m.	q.
Appretörer	3	—	—	—	—	—	8	2	1	—	—	1	—	3	—	—	—	7	7,800	42										
Bildhuggare.....	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	25										
Bomullsfabriker	3	—	—	1	120	103	103	—	2	1	1	3	—	25	86	—	9	126	124,029	165										
Bandfabriker	7	—	—	—	—	261	261	5	1	1	2	3	2	16	283	3	4	319	116,036	631										
Chemiska fabriker	14	4	—	5	13	52	52	14	—	4	3	10	5	60	56	1	14	163	233,265	458										
Chirurgiska instrumentmakare	3	—	—	1	5	4	4	2	1	—	—	20	3	4	—	4	—	34	33,725	67										
Chocolade-tillverkare	2	1	—	1	1	5	5	2	1	—	—	—	—	—	1	—	4	4	8,150	33										
Eau de Cologne-tillverkare	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1,200	3										
Etui- och Portfölj-tillverkare	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	70										
Fabriksredskaps-tillverkare	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	450	2										
Filhuggare	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	3	1,000	15										
Färgberedare	1	—	—	—	—	2	2	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	3	600	18										
Färgeriidkare	19	4	1	5	22	125	125	20	2	1	2	20	4	55	12	2	—	117	92,450	265										
Förgyllare	2	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	2	—	4	—	—	—	9	8,000	43										
Glasslipare	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	500	2										
Garfverin	11	1	5	7	41	979	979	9	1	2	1	64	—	56	—	—	—	131	1,044,846	865										
Hvitgarfvare	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	400	7										
Handskmakare.....	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3										
Jerngjuterin	2	—	—	3	40	119	119	1	—	1	2	60	—	444	—	23	—	530	1,175,396	521										
Jern- och stålarbetare	1	—	—	—	—	25	25	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	3	1,200	13										
Kardfabrik	1	—	—	1	6	5	5	1	—	—	—	—	—	5	6	—	—	12	12,600	20										
Kakelfabriker	3	—	—	2	16	5	5	1	—	2	1	15	—	66	12	2	1	98	80,000	128										
Klädesfabriker.....	1	1	—	—	—	160	160	1	—	1	1	5	—	32	90	21	8	158	609,404	—										
Knappfabriker.....	1	2	—	—	—	16	16	3	—	—	—	—	—	2	7	2	1	15	1,200	11										
Korgfabriker	7	—	—	—	—	—	—	6	1	—	—	4	—	15	—	3	—	29	9,600	116										
Korkfabriker	6	—	—	—	—	5	5	4	2	—	1	—	—	43	5	4	—	59	79,050	60										
Kortfabriker	3	—	—	—	—	3	3	3	—	—	—	—	—	7	2	—	—	12	63,000	78										
Läderlackerare	1	1	—	—	—	3	3	2	—	—	—	—	—	2	—	1	—	5	2,300	12										
Lacktillverkare	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2,000	10										
Matematiska instrumentmakare	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	7	—	2	—	10	5,000	20										
Mekaniska fabriker.....	56	7	2	13	188	571	571	60	1	2	12	89	—	899	5	105	—	1,171	1,830,132	1,705										
Messingsduksfabrik.....	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2	200	—										
Metall- och bronzarbetare.....	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	—	1	—	—	—	6	1,700	9										
Musikaliska instrumentmakare	3	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	2	—	46	—	4	—	55	93,000	91										
Möbelfabriker.....	2	1	—	—	—	66	66	3	—	—	—	2	—	—	—	—	—	5	1,400	3										
Nysilverarbetare	3	—	—	—	—	4	4	3	—	—	—	20	12	16	13	1	—	65	65,500	127										
Nålmakare	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	5	—	—	—	1	—	7	1,400	2										
Oljeslagerin	2	—	—	2	23	29	29	2	—	—	2	—	—	16	—	—	—	20	593,863	325										
Optiske instrumentmakare	3	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	3	—	4	—	—	—	10	4,900	16										
Orgelbyggeri	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	20	—	—	—	22	30,000	40										
Paraplyfabriker	2	—	—	—	—	2	2	1	1	—	—	—	2	2	4	—	—	10	4,695	32										

Fortsättning af Tab. N:o 7 a.

FABRIKER OCH MANUFAKTURINRÄTTNINGAR ÅR 1870.

1.	2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.	9.		10.		11.		12.	13. 14. 15. 16. 17. 18.						19.	20.		21.	
	Antal fabriker i gång.	Antal fabriker ej begagnade.	Drifkraft, bestående af		Antal begagnade maskiner och redskap.		Egare eller innehafvare.		Egare eller innehafvare.		Mästare.	Arbetare						Summa.	Summa värde för hvarje fabriksklass.		Egarens eller innehafvarens bevilling i och för rörelsen.										
			i ång- eller varmluft.	i vatten.	i kreatur.	i ång- eller varmluft.	Egare eller innehafvare.	Bilag.	öfver 18 år			under 18 år		vid fabriken ej mantals-skrifne.	vid fabriken mantals-skrifne.	Summa.															
									m.	q.		m.				q.	m.					q.									
Under året.	Antal.		Beräknade hästkrafter.		Antal begagnade maskiner och redskap.		Egare eller innehafvare.		Egare eller innehafvare.		Antal.						Summa värde för hvarje fabriksklass.		Egarens eller innehafvarens bevilling i och för rörelsen.												
Porslinsbruk	1	—	—	—	1	60	81	—	—	1	2	128	44	35	50	54	26	339	601,789	82	540	25									
Schalfabrik	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	10	—									
Sidenfabriker	2	1	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	748,462	23	30	—									
Silkesrederi	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	150	—	30	—									
Skeppsvarf	2	—	—	1	10	—	2	2	—	—	1	—	—	71	—	3	—	77	69,000	—	30	—									
Skostiftsfabrik	1	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	4,000	—	3	—									
Sockerbruk	5	—	—	14	295	68,301	2	—	3	7	26	—	—	355	60	—	—	450	5,809,469	73	4,401	62									
Spegelfabriker	3	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	4	—	—	—	7	700	—	14	60									
Stearinljusfabriker	2	—	—	4	23	96	—	—	2	2	—	—	—	64	53	2	—	121	564,379	—	450	—									
Stoffsfabriker	2	—	—	—	—	7	2	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	9	10,247	—	—	—									
Strumpfabriker	2	1	—	—	—	83	3	—	—	1	3	38	—	52	1	6	104	90,542	—	270	—										
Såpsjuderin	3	—	—	—	—	8	1	—	2	2	6	—	—	14	8	—	—	31	896,303	—	300	—									
Svafvelsyrefabrik	1	—	—	2	6	11	—	—	1	—	—	—	—	4	6	—	—	10	66,000	—	150	—									
Sömnadsfabriker	12	5	—	—	—	37	6	11	—	—	—	—	2	5	99	—	11	134	197,600	—	238	—									
Talgljusfabriker	1	3	—	—	—	17	4	—	—	—	1	—	—	6	13	—	—	24	283,800	—	157	—									
Tagelberedare	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	400	—	1	—									
Tapetfabriker	4	3	—	—	—	212	7	—	—	1	2	1	26	17	33	—	—	87	176,000	—	167	—									
Tuunbinderifabriker	1	1	—	1	6	—	2	—	—	—	—	—	—	13	—	3	—	18	4,500	—	15	—									
Tobaksfabriker	36	9	—	6	52	53	36	2	7	8	148	76	250	228	144	75	976	2,448,862	87	2,262	50										
Urmakare	7	—	—	1	1½	—	7	—	—	—	4	—	—	40	3	2	—	56	46,225	—	137	50									
Vaddfabriker	9	—	—	—	—	9	4	5	—	—	—	—	5	—	6	—	2	22	9,350	—	27	23									
Vaxduksfabriker	2	—	—	—	—	60	2	—	—	—	—	—	—	3	2	—	—	7	5,800	—	9	—									
Vinfabriker	2	2	—	—	—	3	4	—	—	1	6	—	—	3	—	—	—	14	220,000	—	136	—									
Ätticksfabriker	6	—	—	1	1	40	5	—	1	1	—	—	—	9	—	—	—	16	69,050	—	38	—									
Diverse idkare	34	4	2	1	5	34	52	29	2	7	2	28	3	143	39	15	3	264	401,622	—	686	40									
Summa	314	56	10	1	77	963½	71,625	286	42	42	57	683	197	2,902	1,228	437	164	6,003	19,061,244	02	16,161	85									

Anmärkning. Enär formulären för bevillingstaxeringslängderna ej upptaga olika kolumner eller rubriker för beskattning af inkomst från serskilda yrken, i följd hvaraf taxeringslängderna för Stockholms stad icke heller utmärka, huru stor del af en skattskyldigs inkomst må belöpa för hvarje yrke eller näringsgren, har af sådan anledning hinder mött för utförande här af bevillingen för hvarje slag af fabriksrörelse.

Tab. No 7 b.

HANDTVERKERIN ÅR 1870.

1.	2.		3.		4.		5.		6.		1.	2.		3.		4.		5.		6.	
	Handverkare eller Idkare.		Arbetare.		Bevilling i och för rörelsen.		Män.	Qvinnor.	R.dr.	öre.		Handverkare eller Idkare.		Arbetare.		Bevilling i och för rörelsen.		Män.	Qvinnor.	R.dr.	öre.
	Män.	Qvinnor.	Män.	Qvinnor.	Män.	Qvinnor.						Män.	Qvinnor.	Män.	Qvinnor.	Män.	Qvinnor.				
Apotekare	16	—	86	—	715	—					Messings-instrumentmakare	1	—	10	—	40	—				
Bagare	124	21	582	113	2,427	—					Musik-instrumentmakare	39	—	82	—	332	—				
Bildhuggare	24	—	39	—	198	—					Målare	121	3	155	—	1,006	—				
Bleckslagare	19	2	113	4	251	—					Nålmakare	2	—	6	—	3	—				
Blecklakerare	1	—	1	—	5	—					Orgelbyggare	2	—	15	—	50	—				
Bokbindare	59	3	188	22	648	—					Perukmakare	27	—	43	2	233	—				
Boktryckare	29	—	493	10	2,101	—					Pistolsmed	1	—	—	—	5	—				
Borstbindare	9	1	20	3	131	—					Plåtslagare	12	1	34	—	136	—				
Bryggare	21	—	300	7	1,293	—					Pumpmakare	5	—	5	—	26	—				
Byggmästare	81	—	15	—	1,235	—					Repslagare	4	—	14	1	42	—				
Filhuggare	3	—	5	—	17	—					Sadelmakare	39	—	54	—	303	—				
Fältskärsmästare	30	1	40	5	139	50					Segel- och Kompassmakare	10	—	13	9	93	—				
Förgyllare	17	—	26	—	151	—					Sejlare	5	1	13	1	48	—				
Garfvar	6	—	9	—	61	—					Skomakare	275	6	357	14	1,852	—				
Gelbgjutare	7	1	24	—	82	—					Skorstensfejare	8	2	70	—	685	—				
Glasmästare	29	—	35	—	184	—					Skräddare	182	1	235	—	2,129	—				
Gulddragare	1	1	10	—	123	—					Slagtare	90	15	144	9	1,130	—				
Guldslagare	3	11	2	—	38	—					Snickare	182	2	386	6	1,300	—				
Guldsmeder	45	4	130	16	818	—					Snörmakare	10	1	28	13	131	50				
Gördelmakare	4	1	17	—	46	—					Socketbagare	47	4	112	35	966	—				
Handskmakare	3	2	2	—	36	—					Stenhuggare	17	—	6	—	123	—				
Hattmakare	12	2	30	9	185	—					Stentryckare	21	2	93	1	239	—				
Hofslagare	41	1	94	—	354	—					Svarfvar	19	2	32	—	104	—				
Hyrkuskar	14	—	137	—	509	—					Sämsknakare	3	—	13	—	73	—				
Kakelugnsmakare	18	—	28	—	213	—					Tapetserare	64	—	81	8	611	—				
Kammakare	8	1	5	—	45	—					Tenngjutare	2	—	3	—	30	—				
Klensmeder	53	1	113	—	408	—					Trägårdsmästare	84	6	112	11	744	—				
Klockgjutare	2	—	5	—	20	—					Tumstockmakare	1	—	—	—	2	—				
Kopparslagare	20	—	30	—	197	—					Tunnbindare	21	1	64	—	133	—				
Krätzvaskare	1	—	1	—	40	—					Urmakare	34	—	29	—	243	—				
Körsnärer	14	—	30	25	354	—					Vagnmakare	24	—	50	—	190	—				
Knappmakare	1	—	4	—	20	—					Åkare	216	5	222	—	998	—				
Lästmakare	4	—	—	—	18	—					Summa	2,288	105	5,098	324	27,076	—				
Messingslagare	1	—	3	—	13	—															

Anmärkning. Utländingar, som under perioden 1866—1870 med behörigt tillstånd idkat handverk eller annan dermed jemförlig handtering, finnas ej i mantalslängderna upptagna, men enligt Öfverståthållare-Embetets diaries hafva under nämnda tid 4 utländingar undfått tillstånd till utfövan af handverkeri i Stockholm, nemligen 2 år 1866, 1 år 1867 och 1 år 1869.

Till Tab. N:o 8 ALLMÄNNA VÄGAR, GÄSTGIFVERIN OCH SKJUTS förekomma för Stockholms stad icke några uppgifter att serskildt meddela utöfver hvad i hithörande ämnen redan i den underdåniga berättelsens text finnes anfördt.

Tab. N:o 9 a.

SJÖFARTEN ÅREN 1866—1870.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.
	Fartyg och båtar öfver 3 nyläster, begagnade till utrikes sjöfart.							Fartyg och båtar öfver 3 nyläster, begagnade till inrikes sjöfart.							Summa under året begagnade fartyg och båtar öfver 3 nyläster.						
	Seglande.		Med ångmaskin försedda.			Besättning.		Seglande.		Med ångmaskin försedda.			Besättning.		Seglande.		Med ångmaskin försedda.			Besättning.	
	Antal.	Lastetal.	Antal.	Lastetal.	Häskraft.	Skeppare.	Sjöfolk.	Antal.	Lastetal.	Antal.	Lastetal.	Häskraft.	Skeppare.	Sjöfolk.	Antal.	Lastetal.	Antal.	Lastetal.	Häskraft.	Skeppare.	Sjöfolk.
År 1866.....	67	5,309	8	355	775	66	988	5	85	13	409	971	11	522	72	5,394	21	764	1,746	77	1,510
» 1867.....	61	4,983	6	337	655	63	965	7	156	12	404	931	12	515	68	5,139	18	741	1,586	75	1,480
» 1868.....	57	4,668	5	270	535	52	952	6	142	13	431	943	16	532	63	4,810	18	701	1,478	68	1,484
» 1869.....	46	3,686	4	111	145	41	989	5	123	12	405	863	15	559	51	3,809	16	516	1,008	56	1,548
» 1870.....	48	4,039	9	496	660	44	1,186	9	198	12	412	881	15	564	57	4,237	21	908	1,541	59	1,750

Tab. N:o 9 b.

HANDLANDE OCH DERAS BETJENING ÅR 1870.

1.	2.	3.	4.	5.	6.
	Handlande.		Betjening.		Bevilling i och för rörelsen.
	Män.	Qvinnor.	Män.	Qvinnor.	R.dr. öre.
Idkare af grosshandel och handel i bod eller från annat upplagsställe	1,961	1,584	2,008	368	73,383 60
Utländingar	49	1	8	—	5,442 —
Summa	2,010	1,585	2,016	368	78,825 60

Anmärkning. Enligt Öfverståthållare-Embets diariet utgör antalet af utländingar, hvilka under perioden 1866—1870 undfött handelsrätt i Stockholm, 46, deraf 7 år 1866, 12 år 1867, 12 år 1868, 6 år 1869 och 9 år 1870.

Tab. N:o 10.

JORDOMRÅDE OCH EGENDOMAR.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
År.	Antal tomter.	Antal ny- bygda bo- ningshus.	Summa areal i qv.ref.	Nuva- rande mantal.	Taxeringsvärde i R.dr R.mt.		
					Af hus och tomter.	Af jordar.	Summa.
1866	4,994	53	24,898	30	147,112,700	132,500	147,245,200
1867	5,003	23	24,898	30	152,309,100	132,500	152,441,600
1868	5,009	18	40,957	30	155,271,520	63,500	155,335,020
1869	5,015	17	40,957	30	156,585,260	63,500	156,648,760
1870	5,021	15	40,957	30	154,012,020	63,500	154,075,520

Till Tab. N:o 11 om LAGA SKIFTEN förekomma inga uppgifter att från Öfverståthållare-Embets meddela.

Tab.

K R O N O -

1.		2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
		Afkortad.					Anordnad eller	
		1866.	1867.	1868.	1869.	1870.	1866.	1867.
Stats-medel.								
Bränvinstillverkningsafgift	R:mt R:dr	—	—	—	—	—	48,196,80	—
Bränvinsminuteringsafgift	» »	—	—	—	—	—	—	—
Mantalspenningar	» »	8,228,20	9,563,60	9,535,40	9,270,00	8,439,00	14,294,80	13,104,60
Bötesmedel	» »	4,671,50	5,537,50	7,994,00	7,860,33	8,432,50	4,715,00	4,995,00
Båtsmansvakansafgift	» »	—	—	—	—	—	26,837,76	26,718,92
	Summa	12,899,70	15,101,10	17,529,40	17,130,33	16,871,50	94,044,36	44,818,52
Riksgälds-medel.								
Allmän bevilning	R:mt R:dr	27,143,22	33,741,45	32,013,73	26,470,83	26,447,45	363,279,61	340,018,53
Vapens katt	» »	—	8,859,85	2,121,48	198,88	102,50	—	160,618,87
	Summa	27,143,22	42,601,30	34,135,21	26,669,71	26,549,95	363,279,61	500,637,40
Diverse Verks medel	R:mt R:dr	22,146,20	25,838,10	25,944,10	25,275,20	23,321,50	54,601,80	47,598,60
	Summa	62,189,12	83,540,50	77,608,71	69,075,24	66,742,95	511,925,77	593,054,52

Anmärkning. Från och med år 1869 tillämpas nytt formulär för kronoräkenskaperna, hvarigenom räkenskapsåret, som förut afslutades den 31 Augusti året näst efter det, afgifter verkställdes först i början af påföljande år 1870 och, enligt det nya formuläret, såsom influten redovisades först i samma års räkenskap.

Båtsmansvakansafgiften, som före år 1869 redovisades ett år senare än vederbort, är derefter upptagen i det års räkenskap, hvartill den rätteligen hör.

N:o 12.

UPPBÖRDEN.

9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.
inom räkenskapsåret influten.			Resterande vid räkenskapsårets slut.					Summa uppbörd, deri inberäknade restantier från föregående år.				
1868.	1869.	1870.	1866.	1867.	1868.	1869.	1870.	1866.	1867.	1868.	1869.	1870.
59,729,60	41,097,56	147,785,45	—	—	—	41,108,34	31,580,24	48,196,80	—	59,729,60	82,205,90	179,365,69
—	—	—	278,49	278,49	278,49	278,49	278,49	278,49	278,49	278,49	278,49	278,49
12,826,60	—	12,924,00	588,45	798,05	686,65	13,814,05	15,141,05	23,111,45	23,466,25	23,048,65	23,084,05	36,504,05
4,729,50	2,810,16	5,168,84	23,266,58	26,915,08	30,201,88	38,606,39	40,892,25	32,653,08	37,447,58	42,925,37	49,276,88	54,493,59
31,059,48	34,291,72	24,588,90	—	—	—	24,588,90	25,701,00	26,837,76	26,718,92	31,059,48	58,880,62	50,289,90
108,345,18	78,199,44	190,467,19	21,133,52	27,991,62	31,167,02	118,396,17	113,593,03	131,077,58	87,911,24	157,041,60	213,725,94	320,931,72
340,733,28	—	347,739,73	9,484,15	13,391,46	12,122,55	361,188,99	367,071,79	399,906,98	387,151,44	384,869,56	387,659,82	741,258,97
899,97	—	193,62	—	3,735,96	714,51	515,63	219,51	—	173,214,68	3,735,56	714,51	515,63
341,633,25	—	347,933,35	9,484,15	17,127,42	12,837,06	361,704,62	367,291,30	399,906,98	560,366,12	388,605,52	383,371,33	741,774,60
46,046,40	7,349,48	45,496,11	2,139,30	2,725,90	2,452,00	41,326,72	44,697,61	78,887,30	76,162,60	74,442,50	73,951,40	113,515,22
496,024,83	85,548,92	583,896,65	35,756,97	47,844,94	46,456,08	521,427,51	525,581,94	609,871,86	724,439,96	620,059,62	676,051,67	1,176,221,54

hvars uppbörd redovisades, nu blifvit lika med kalenderåret. Häraf förklaras, hvarför skenbart å vissa afgifter inga medel influtit år 1869, alldenstund uppbörden å dessa

Tab. N:o 13.

S P A R B A N K E N.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.
År.	Under året					Vid årets slut				Klassifikation af delegarne efter deras vid nedanstående års slut inestående behållning.										
	tillkomne nye del-egare.	afgående del-egare.	insatt belopp.	i räkenskaperne godtgjord ränta å delegarnes kapital.	uttaget belopp.	qvarstående del-egare.	inestående behållning, tillhörande delegarne.	befintligt öfverskott (grund-och reservfond, räntevinster m. m.).	Summa af kolumnerne N:is 8 och 9.	Behållning i Sparbank:	1865.		1867.		1868.		1869.		1870.	
	Antal.	Antal.	R:dr R:mt.	R:dr R:mt.	R:dr R:mt.	Antal.	R:dr R:mt.	R:dr R:mt.	R:dr R:mt.		Antal del-egare.	Summa R:dr R:mt.	Antal del-egare.	Summa R:dr R:mt.	Antal del-egare.	Summa R:dr R:mt.	Antal del-egare.	Summa R:dr R:mt.	Antal del-egare.	Summa R:dr R:mt.
1866	3,530	1,869	1,141,988,50	218,093,83	1,051,657,70	28,704	4,780,947,72	516,895,01	5,297,842,73	under 100 R:dr ...	18,415	422,890,45	19,622	423,622,52	20,501	473,635,34	24,674	519,916,56	28,719	486,406,70
1867	3,503	2,230	1,296,286,75	229,393,57	1,203,216,35	29,977	5,103,411,69	499,757,02	5,603,168,71	fr. 100—200 R:dr	3,389	468,075,35	3,299	459,759,96	3,437	468,001,97	3,628	504,884,38	3,912	547,485,32
1868	3,774	2,208	1,544,661,50	251,227,27	1,190,878,97	31,543	5,708,421,49	529,061,58	6,237,483,07	» 200—500 »	4,138	1,300,825,31	3,979	1,268,911,69	4,103	1,310,086,69	4,318	1,387,315,26	4,697	1,530,165,82
1869	7,167	1,920	1,844,030,00	290,310,37	1,201,839,04	36,790	6,640,922,82	507,798,39	7,148,721,21	» 500—1,000 »	1,823	1,266,287,37	2,059	1,427,882,77	2,242	1,518,531,91	2,597	1,754,902,19	3,001	2,015,327,35
1870	7,627	2,125	2,225,518,89	340,948,44	1,401,617,24	42,292	7,805,772,91	537,298,06	8,343,070,97	utöfver 1,000 »	939	1,322,869,24	1,018	1,523,234,75	1,260	1,938,165,58	1,573	2,473,904,43	1,963	3,226,387,72
										Summa	28,704	4,780,947,72	29,977	5,103,411,69	31,543	5,708,421,49	36,790	6,640,922,82	42,292	7,805,772,91

Tab. N:o 14.

F A T T I G V Å R D E N.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.			
År.	Antal fattighus.	Antal fattighjon, som erhållit full försörjning a).									Antal af fattigvården understödde, som ej fått full försörjning.	Fattigvårdens												
		Äldre personer, vårdade				Barn, vårdade i och utom fattighus.		Summa.				Summa af båda könen.			inkomster. R:dr R:mt.									
		i fattighus.		på annat sätt.											Afkastning af egen-dom, kol-lekter m. m.	Personel afgift.	Tillskott		Ersättning		Summa inkomster.	Summa ut-gifter i och för fattig-försörjning. R:dr R:mt.		
		m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.		q.	m.	q.			Summa.	efter fyrk eller be-villning.	efter annan grund.	af stats-medel.			af annat fattig-vårds-samhälle.	
1866	8	112	1,173	2,965	1,174	1,041	1,014	4,118	3,361	7,479	507	2,734	3,241	75,704	39,626	146,284	109,113	11,398	5,122	387,247	433,973			
1867	7	116	1,246	2,805	1,234	1,187	1,098	4,108	3,578	7,686	881	3,448	4,329	56,768	37,017	148,200	112,824	14,856	5,557	375,222	498,896			
1868	7	117	1,243	2,627	1,215	1,360	1,136	4,104	3,594	7,698	994	3,848	4,842	59,291	34,220	330,507	115,943	15,788	8,804	564,553	549,354			
1869	7	111	1,244	2,413	1,243	1,226	1,083	3,753	3,570	7,320	699	3,009	3,708	76,961	33,303	453,160	101,288	16,575	10,269	691,556	463,712			
1870	7	112	1,233	2,632	1,237	1,089	b) 1,039	3,833	3,509	7,342	782	2,579	3,361	c) 244,814	33,725	441,207	101,288	14,228	11,086	846,348	635,374			

Anm. a). Af de under denna rubrik upptagna personer finnes en del, som till följd deraf, att de förut erhållit ej full fattigförsörjning, äro under sådan rubrik äfven upptagna.
 b). Barnen, hvilka åtnjutit mera eller mindre understöd, kunna ej alla anses hafva fått full försörjning.
 c). I denna summa äro inbegripna omkring 195,000 rdr inkomster vid Fattigvårdsnämnden underlydande inrättningar (hvilka slags inkomster under åren 1866, 1867, 1868, 1869 icke bokförts i Nämndens räkenskaper, utan i stället afdragits från utgifterna); och gäller denna upplysning äfven för 1870 års utgiftsumma, hvilken till följd deraf ökats med samma belopp.